

การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

อัครินทร์ แก่นจันทร์

GRAD VRU

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดอุบลราชธานี

พ.ศ. 2562

PARTICIPATION IN ACADEMIC ADMINISTRATION OF TEACHERS IN
SCHOOLS UNDER THE LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION

ASSAWARIN KAENCHAN

GRAD VRU

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
GRADUATE SCHOOL
VALAYA ALONGKORN RAJABHAT UNIVERSITY
UNDER THE ROYAL PATRONAGE PATHUM THANI

2019

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ชื่อนักศึกษา	อัครินทร์ แก่นจันทร์
รหัสประจำตัว	57B54650103
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	อาจารย์ ดร.เลอลักษณ์ โอทยานนท์
กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาญชัย วงศ์สิริสวัสดิ์

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดโรงเรียน และ 3) ประเมินความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีการศึกษา 2562 จำนวน 385 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 และเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.64) รองลงมาตามลำดับ คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.71) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.76) ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.60) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.62) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.77) ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.76) ด้านการแนะแนว ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.86) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.87) ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.90) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.92) ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.79) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 4.18$,

S.D.= 0.70) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X}$ = 4.16, S.D. = 0.86) ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.10, S.D. = 0.90) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 3.94, S.D. = 1.12) และด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 3.88, S.D. = 1.00) อยู่ในระดับมาก

2. การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกัน แต่การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกตามขนาดโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา (PNI Modified = 0.25) รองลงมาตามลำดับ ได้แก่ ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา (PNI Modified = 0.24) ด้านการนิเทศการศึกษา (PNI Modified = 0.19) และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา (PNI Modified = 0.17)

คำสำคัญ : การบริหารวิชาการ การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครู โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Thesis Title	Participation in Academic Administration of Teachers in Schools under the Local Administrative Organization
Student	Assawarin Kaenchan
Student ID	57B54650103
Degree	Master of Education
Field of Study	Educational Administration
Thesis Advisor	Dr.Lerlak Othakanon
Thesis Co-Advisor	Assistant Professor Dr.Chanchai Wongsirasawad

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) study the participation of teachers in academic administration in schools under the Local Administrative Organizations, 2) compare the participation of the teachers in academic administration in schools under the Local Administrative Organizations, classified by gender, educational level, work experience, and school size, and 3) study the needs assessment for participation of teachers in academic administration in schools under the Local Administrative Organization. The research sample consisted of 385 teachers from schools under the Local Administrative Organization in the 2018 academic year. The sample size was determined using Taro Yamane's formula at the 0.05 error level and was selected using stratified random sampling. The instrument used in this research was a 5-point rating scale questionnaire, with a consistency index of 0.80-1.00 and a confidence level of 0.98. The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, t-test, analysis of variance, and modified priority needs index.

The research findings were as follows:

1. The participation of the teachers in academic administration in schools under the Local Administrative Organizations was at a high level. When considering each aspect, it was found that the highest level of participation of the teachers was for promoting the community to have academic strength ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.64), followed by development of learning process ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.71), teaching and learning in schools ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.76), development or operation of giving opinions, development of local curriculum content ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.60), school curriculum development ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.62), development and use of technology media for education ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.77), academic planning ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.76), guidance ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.86), development and promotion of learning resources ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.87), establishing regulations and guidelines for academic tasks of educational institutions ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.90), promotion and support of academic work for

individuals, families, organizations, agencies, enterprises and other institutions that manage education ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.92), coordination of academic development with educational institutions and other organizations ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.79), development of internal quality assurance systems and educational standards ($\bar{X} = 4.18$, S.D.= 0.70), measurements and evaluation ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.86), educational observation ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.90), research to improve the quality of education in educational institutions ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 1.12), book selection, and text books for use in educational institutions ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 1.00), they were at high level.

2. Comparing the participation of the teachers in academic administration in schools under the Local Administrative Organizations classified by gender, educational level, and work experience did not produce any differences, but the participation of the teachers in academic administration in schools under the Local Administrative Organizations classified by school size produced significant differences at the 0.05 level.

3. The assessment of the needs for the participation of the teachers in academic administration in schools under the Local Administrative Organizations revealed that, when considering each aspect individually, the most needed aspect was research to improve the quality of education in schools (PNI Modified = 0.25), followed by selection of books, textbooks for use in educational institutions (PNI Modified = 0.24), educational supervision and development of internal quality assurance systems (PNI Modified = 0.19), and educational standards (PNI Modified = 0.17), respectively.

Keywords: Academic Administration, Participation in Academic Administration of Teacher, School under the Local Administrative Organization

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ดีเนื่องจากได้รับความเมตตาจากอาจารย์ ดร.เลอลักษณ์ โอทกานนท์ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาญชัย วงศ์สิริสวัสดิ์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ชี้แนะแนวทางอันเป็นประโยชน์ และเป็นพระคุณอย่างยิ่งแก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ขอขอบคุณท่านผู้อำนวยการและคณะครูจากโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย

ท้ายที่สุดขอขอบคุณท่านอาจารย์และท่านผู้บริหารโรงเรียน ที่กรุณาให้โอกาสผู้วิจัย ได้มีโอกาสพัฒนาตนเอง ให้กำลังใจ ช่วยเหลือ ให้แนวคิด ประสานงานต่าง ๆ ทำให้งานวิจัยประสบผลสำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี

อัศวรินทร์ แก่นจันทร์

GRAD VRU

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	4
1.4 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	4
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
1.6 ขอบเขตของการวิจัย.....	6
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
2.1 การบริหารวิชาการ.....	10
2.2 การมีส่วนร่วม.....	56
2.3 การประเมินความต้องการจำเป็น.....	71
2.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการจัดการศึกษา.....	77
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	82
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	93
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	93
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	94
3.3 การสร้างเครื่องมือ.....	94
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	96
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	96
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	97
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	99
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	99
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	99
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	142
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	142
5.2 อภิปรายผล.....	150

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	154
บรรณานุกรม.....	155
ภาคผนวก.....	164
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	165
ประวัติผู้วิจัย.....	175

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	94
3.2 ค่าความเชื่อมั่นแยกเป็นรายด้าน.....	95
4.1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	100
4.2 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น.....	101
4.3 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระ หลักสูตรท้องถิ่น.....	103
4.4 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ.....	103
4.5 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา.....	104
4.6 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา.....	105
4.7 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้.....	106
4.8 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน.....	106
4.9 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา.....	107
4.10 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้.....	108
4.11 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ด้านการนิเทศการศึกษา.....	108
4.12 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ด้านการแนะแนว.....	109
4.13 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา.....	110
4.14 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ.....	110
4.15 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และ องค์กรอื่น.....	111

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.16 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา.....	112
4.17 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา.....	113
4.18 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษา.....	114
4.19 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา.....	114
4.20 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกตามเพศ.....	115
4.21 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกตามระดับการศึกษา.....	117
4.22 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน.....	118
4.23 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน.....	121
4.24 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกด้าน จำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	123
4.25 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	126
4.26 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น.....	128
4.27 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ.....	129
4.28 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา.....	129
4.29 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา.....	130

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.30 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้.....	131
4.31 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผล การเรียนรู้.....	132
4.32 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา.	133
4.33 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้.....	133
4.34 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการนิเทศการศึกษา.....	134
4.35 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการแนะแนว.....	135
4.36 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการพัฒนาาระบบประกันคุณภาพภายใน.....	135
4.37 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ.....	136
4.38 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ.....	137
4.39 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน.....	138
4.40 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้าน วิชาการของสถานศึกษา.....	139
4.41 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษา	140
4.42 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา.....	140

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	5

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และการปลูกจิตสำนึกให้รู้จักคุณค่าของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้อย่างต่อเนื่อง และเมื่อปัจจุบัน โลกเข้าสู่ยุคศตวรรษที่ 21 ได้ส่งผลให้เป็นสังคมแห่งยุคโลกาภิวัตน์ ที่มีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วและรุนแรงเพิ่มมากขึ้น นั่นคือ การจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันควรมุ่งเน้นให้นักเรียนทุกคนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อเตรียมนักเรียนให้มีความพร้อม มีทักษะสำคัญสำหรับการดำรงชีวิตในโลกที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้นักเรียนเป็นผู้ที่คิดเป็น ตัดสินใจอย่างชาญฉลาด แก้ปัญหาได้ด้วยวิธีการที่ถูกต้อง รับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่นของต่างชาติที่กำลังแพร่หลายเข้ามาในประเทศไทยมาได้อย่างเหมาะสม และใช้เทคโนโลยีอย่างรู้เท่าทัน รวมทั้ง นำทักษะการเรียนรู้มาใช้ในการดำเนินชีวิตและเป็นแนวทางในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเป็นปกติบนพื้นฐานของคุณธรรมจริยธรรมด้วยเหตุนี้ กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดให้มีหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ขึ้น เพื่อพัฒนานักเรียนทุกคน อันเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งทางด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน มีเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต มุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) โดยมีโรงเรียนเป็นสถาบันทางการศึกษาที่จะต้องดำเนินการด้านการศึกษาให้กับนักเรียน มีผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้บริหารจัดการ คอยกำกับ ติดตาม และดูแลการดำเนินการ ด้วยการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย หลักการของโรงเรียน ร่วมกับองค์คณะบุคคลที่เกี่ยวข้อง แล้วนำไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม ซึ่งทุกฝ่ายจะต้องพยายามที่จะดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องของการจัดการศึกษาหลาย ๆ ประการ เช่น หลักสูตร ครูผู้สอน นักเรียน วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ เป็นต้น ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ความพยายามที่จะดำเนินการทุกอย่างที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยให้เกิดผลผลิต คือนักเรียนที่มีคุณภาพในที่สุด

การจัดการศึกษาของโรงเรียน ถูกกำหนดขอบข่ายหน้าที่ของการบริหารโรงเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (และแก้ไขเพิ่มเติม 2545, 2553) ที่ระบุไว้ในมาตรา 39 ว่า ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษา 1) การบริหารวิชาการ 2) การบริหารงบประมาณ 3) การบริหารงานบุคคล 4) การบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ทั้งนี้การบริหารวิชาการถือเป็นงานหลัก เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของผู้เรียนทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ส่วนงานอื่น ๆ ถือเป็นงานที่มีความสำคัญรองลงมาและเป็นงานสนับสนุน (จันทรานี สงวนนาม, 2551; ภาวดี อนันต์นารี, 2557) สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) ที่ระบุว่า

งานวิชาการถือเป็นการที่มีความสำคัญที่สุด และเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ซึ่งทั้งผู้บริหาร โรงเรียน คณะครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องมีความรู้ความเข้าใจ ให้มีความสำคัญ และมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติ การประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการทำงานร่วมกัน โดยเริ่มจากการร่วมคิด การร่วมวางแผน การร่วมดำเนินงาน ปฏิบัติงานร่วมกัน พบปัญหาหรือเผชิญอุปสรรคพร้อมทั้งแก้ไขให้ลุล่วงร่วมกัน ร่วมมือกันพบความสำเร็จ ร่วมมือกันชื่นชมยินดี และภาคภูมิใจในความสำเร็จของงานนั้น (สำนักงานสภานโยบายการศึกษาระดับปริญญาตรี, 2547) การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามีหลายลักษณะด้วยกัน เช่น การมีส่วนร่วมในทางวิชาการ การมีส่วนร่วมทางการบริหาร การมีส่วนร่วมทางการเงิน และการลงทุนเพื่อการศึกษา ร่วมเป็นวิทยากรหรือให้การสนับสนุนเรื่องงบประมาณ สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ เป็นต้น ทั้งนี้การมีส่วนร่วมมีความสำคัญยิ่ง เนื่องจากการมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้บุคลากรเชื่อมโยงใกล้ชิดกับการดำเนินงาน เกิดผลดีต่อการขับเคลื่อนองค์กรหรือเครือข่ายเพราะมีผลในทางจิตวิทยาเป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือ ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมย่อมเกิดความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร ความคิดเห็นถูกรับฟังและนำไปปฏิบัติ เพื่อการพัฒนา และที่สำคัญผู้มีส่วนร่วมจะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการหรือองค์กร ความรู้สึกเป็นเจ้าของจะเป็นพลังในการขับเคลื่อนองค์กรและหน่วยงานที่ดีที่สุด (จอมพงศ์ มงคลวนิช, 2554) สำหรับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในทางวิชาการนั้น สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2547) เสนอว่า การมีส่วนร่วมในทางวิชาการ เป็นแนวการจัดการศึกษาในยุคปฏิรูป ยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีความเป็นไทยและความเป็นสากล การสร้างผู้เรียนให้มีคุณลักษณะดังกล่าวกระทำได้โดยผ่านทางการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งทุกฝ่ายในสังคมมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การมีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การจัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้โดยประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นควบคู่กับวิทยากรสากล การมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้เพื่อพัฒนาชุมชน หรือการมีส่วนร่วมในการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า การบริหารวิชาการถือเป็นการที่มีความสำคัญที่สุด และเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน คณะครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติ การประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง อีกทั้ง จากแนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมทางวิชาการ ชี้ให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมทางวิชาการเป็นแนวการจัดการศึกษาในยุคปฏิรูป ยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีความเป็นไทยและความเป็นสากล การจะสร้างผู้เรียนให้มีคุณลักษณะดังกล่าวนี้ ทุก ๆ คนต้องมีส่วนร่วม นั่นคือ ผู้บริหารโรงเรียน คณะครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ควรมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของโรงเรียนให้เต็มกำลังความสามารถ และเป็นไปตามที่

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (และแก้ไขเพิ่มเติม 2545, 2553) กำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาให้ดี จะเห็นว่า ครูผู้สอนคือผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด มากกว่าผู้บริหารโรงเรียน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยครูผู้สอนมีหน้าที่หลัก คือ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียนเพื่อให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในด้านต่าง ๆ ส่งสอนอบรมนักเรียนให้เป็นผู้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ รวมทั้งให้การดูแลและเอาใจใส่นักเรียนเป็นสำคัญ หรืออาจจะเรียกได้ว่า อยู่ในสายงานปฏิบัติการสอน ในขณะที่ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีหน้าที่ในการสนับสนุน ส่งเสริมให้การปฏิบัติหน้าที่ของครูและการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล หรืออาจจะเรียกได้ว่า อยู่ในสายงานการบริหารจัดการ ดังนั้น จึงเกิดประเด็นที่น่าสนใจว่า ครูผู้สอนซึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติการสอนมากกว่า มีหน้าที่บริหารจัดการ จะมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการมากน้อยเพียงใด

สถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดการศึกษาตามแนวนโยบายการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น (2554) ระบุไว้ ประกอบด้วย นโยบายด้านความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน นโยบายด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย นโยบายด้านคุณภาพมาตรฐานการศึกษา นโยบายด้านระบบบริหารและการจัดการศึกษา นโยบายด้านครู คณาจารย์ นโยบายด้านหลักสูตร นโยบายด้านการเรียนรู้ นโยบายด้านทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา นโยบายด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา นโยบายด้านการส่งเสริมกีฬา นโยบายด้านการส่งเสริมอาชีพ และนโยบายด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคกลาง ให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดหมายของหลักสูตรคือ เก่ง ดี มีสุข เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมท้องถิ่น และประเทศชาติ และมุ่งส่งเสริมและพัฒนากิจการศึกษานักเรียนมีคุณภาพได้มาตรฐานการศึกษา มีคุณธรรมจริยธรรม สำนึกในความเป็นชาติไทย มีวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รักและภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน รวมทั้ง ส่งเสริมและพัฒนาระบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ความสามารถด้านเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียน และด้านการจัดการศึกษาเพื่อมีงานทำ อย่างไรก็ตาม จากที่ผ่านมา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคกลาง ยังไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารวิชาการของโรงเรียน และยังไม่ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูผู้สอนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคกลาง แต่อย่างใด ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาว่า โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการบริหารวิชาการอยู่ระดับใด และครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการมากน้อยเพียงใด รวมทั้ง การบริหารวิชาการกับการมีส่วนร่วมของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความต้องการจำเป็นหรือไม่ อย่างไร

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูที่ผ่านมา พบว่า โดยส่วนใหญ่จะมีการศึกษาถึงตัวแปรที่คาดว่าจะมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการอีกด้วย ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดโรงเรียน (สายหยุด ประภีระ, 2552; สุภาวิตา ทองน้อย 2558; หาญณรงค์ กระจงจิตร, 2558; นพรัตน์ ชำนาญพีช, 2559; ปานดวงใจ แสนเกต, 2559; สุริยะ ทรัพย์สิน, 2559;

รัตนารณณ์ บำรุงวงศ์, 2560; สุภาภรณ์ สุจินตาทิรมย์, 2560) ดังนั้น การวิจัยในครั้งนี้จึงควรศึกษาด้วยว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร เมื่อจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดโรงเรียน ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ให้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคกลาง มากยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดโรงเรียน

1.2.3 เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1.3.1 ครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการแตกต่างกัน

1.3.2 ครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการแตกต่างกัน

1.3.3 ครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการแตกต่างกัน

1.3.4 ครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ปฏิบัติงานในขนาดโรงเรียนต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการแตกต่างกัน

1.4 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

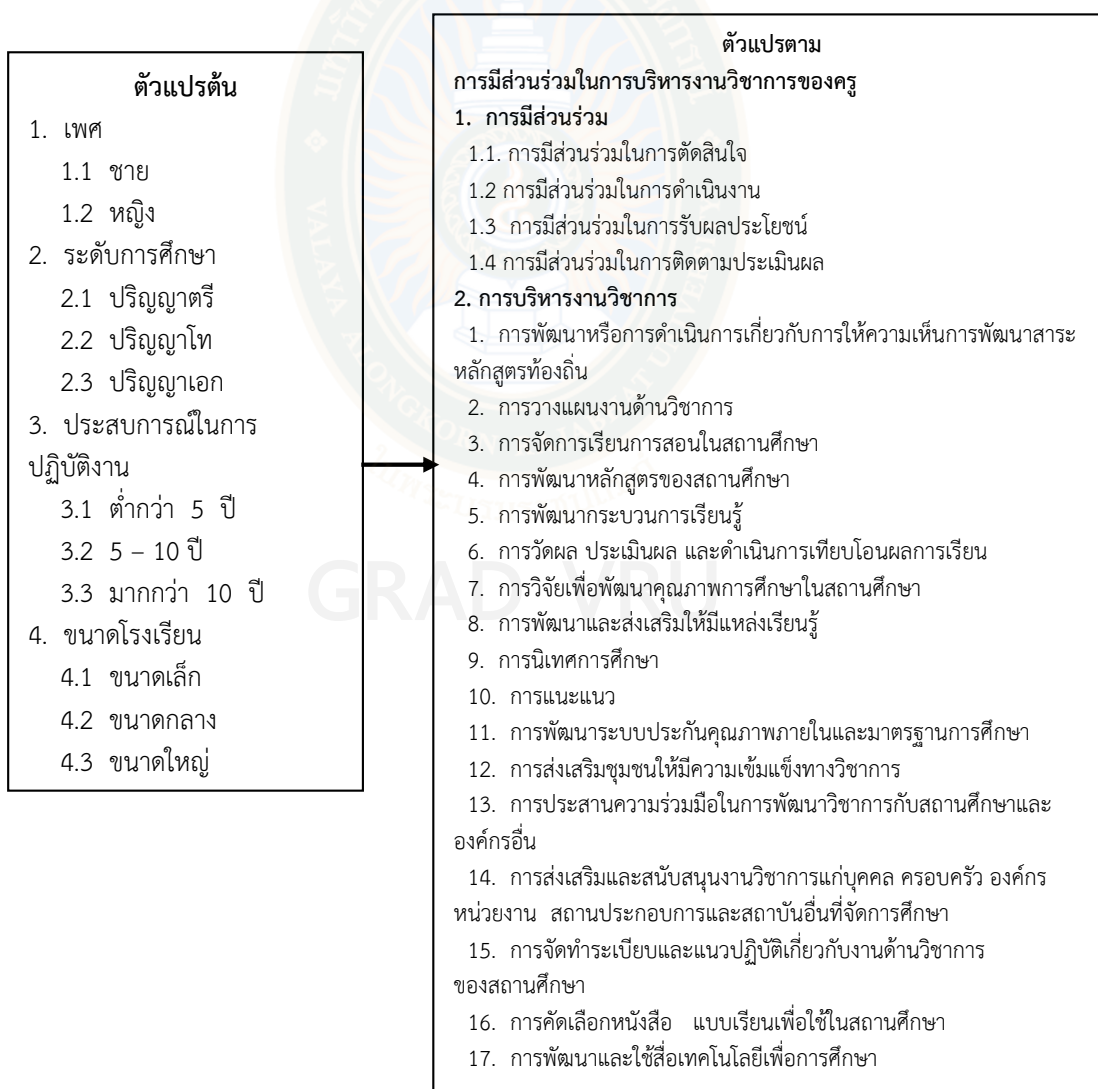
การวิจัยในครั้งนี้ มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีแนวคิดที่สำคัญ ดังนี้

1.4.1 แนวคิดเกี่ยวกับขอบข่ายของการบริหารวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการ (2550) ซึ่งกำหนดขอบข่ายของการบริหารวิชาการไว้ 17 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น การวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนว การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทาง

วิชาการ การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

1.4.2 แนวคิดเรื่ององค์ประกอบของการมีส่วนร่วมของโคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ (Cohen and Uphoff, 1980) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมไว้ 4 ขั้นตอน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ได้ข้อมูลสารสนเทศที่ผู้บริหารโรงเรียนจะใช้ในการบริหารวิชาการ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.5.2 ได้แนวทางการพัฒนาปรับปรุงการบริหารวิชาการของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคกลาง

1.5.3 สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคกลาง ซึ่งส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น

1.6 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีขอบเขตของวิจัยด้านเนื้อหา ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.6.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตของเนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดเนื้อหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการ โดยใช้ขอบข่ายของการบริหารวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการ (2550) ซึ่งกำหนดขอบข่ายของการบริหารวิชาการไว้ 17 ด้าน และแนวคิดเรื่ององค์ประกอบของการมีส่วนร่วมของโคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ (Cohen and UpHoff, 1980) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมไว้ 4 ขั้นตอน

1.6.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.6.2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีการศึกษา 2561 จำนวน 9,719 คน

1.6.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีการศึกษา 2561 จำนวน 385 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามาเน่ (Yamane, 1967) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน .05 และเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

1.6.3 ตัวแปรที่ศึกษา

1.6.3.1 ตัวแปรต้น คือ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดโรงเรียน

1.6.3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.7.1 การบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยอาศัยความร่วมมือของผู้บริหารโรงเรียน คณะครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนา

กระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การ นิเทศการศึกษาการแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การ ส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา อื่น และการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ วังค์กร หน่วยงาน และสถาบัน อื่นที่จัดการศึกษา

1.7.2 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครู หมายถึง การเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และมีส่วนร่วมในการ ประเมินผลเกี่ยวกับงานวิชาการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการจัดการศึกษา ประกอบด้วยการมีส่วน ร่วม 17 ด้าน ดังนี้

1.7.2.1 การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระ หลักระบวนทัศน์ หมายถึง การให้โอกาสครูเข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อทราบจุดแข็งจุดอ่อน การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนและนักเรียนเพื่อ นำมาซึ่งข้อมูลในการจัดทำสาระหลักระบวนทัศน์ การกำหนดกรอบสาระหลักระบวนทัศน์ ดำเนินการจัดทำสาระหลักระบวนทัศน์ และการประเมินผลการใช้สาระหลักระบวนทัศน์

1.7.2.2 การวางแผนงานด้านวิชาการ หมายถึง การกำหนดเป้าหมายเพื่อใช้เป็น แนวทางในการดำเนินงานเพื่อให้สำเร็จลุล่วงไปตามวัตถุประสงค์ในด้านวิชาการ โดยให้ครูมีส่วนร่วม ในการกำหนดวิธีการ ขั้นตอนและรายละเอียดของการดำเนินการด้านวิชาการ โดยจัดลำดับกิจกรรม ที่จะต้องปฏิบัติก่อนหลังระยะเวลาดำเนินการด้านวิชาการ

1.7.2.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา หมายถึง การจัดทำแผนการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกช่วงชั้นตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ มีการบูรณาการเรียนการสอน ใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้ จัดกิจกรรมพัฒนา ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน และ ส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการด้อยโอกาสและมีความสามารถพิเศษ

1.7.2.4 การพัฒนาหลักของสุตรสถานศึกษา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงปรับปรุง หลักระบวนทัศน์จากเดิมให้ได้ผลดียิ่งขึ้น โดยดำเนินการรวบรวมเอกสารและวัสดุต่าง ๆ และข้อมูลสารสนเทศ ที่เกี่ยวกับชุมชน ทำความเข้าใจหลักสุตรและภารกิจที่ต้องปฏิบัติ จัดทำสาระของหลักสุตรในส่วนที่ เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น และให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมคิดร่วมทำใน หลักระบวนทัศน์สถานศึกษา

1.7.2.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การวางแผนและส่งเสริมให้ครูผู้สอน จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนเป็นสำคัญและสอดคล้องกับบริบทของสังคม

1.7.2.6 การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การให้ครูได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน การจัดทำแผนการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ และเป็นไปตามแนวทางของหลักสูตร โดยเน้นการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง และจัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่นและไปยังสถานศึกษาอื่น

1.7.2.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา หมายถึง การพัฒนาคุณภาพด้านวิชาการของสถานศึกษา โดยสนับสนุนให้ครูใช้กระบวนการทางการวิจัยในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การศึกษาปัญหา การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา การหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา การสร้างและการพัฒนานวัตกรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

1.7.2.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา โดยครูมีส่วนร่วมในการสำรวจแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา ในชุมชน ในท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาที่ใกล้เคียง และนำมาปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอน

1.7.2.9 การนิเทศการศึกษา หมายถึง กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ แล้วนำผลการนิเทศมาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.7.2.10 การแนะแนว หมายถึง การจัดระบบการแนะแนวทั้งทางวิชาการและทางวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยร่วมดำเนินการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน ดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ตามเป้าหมาย มีการติดตามและประเมินผลกระบวนการแนะแนวในสถานศึกษา และการประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่นอย่างต่อเนื่อง

1.7.2.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา หมายถึง จัดระบบโครงสร้างองค์กร โดยให้ครูได้ร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ บริหารจัดการให้โรงเรียนเป็นฐานในการบริหารจัดการ มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้องหลาย ๆ ฝ่าย นับตั้งแต่ ผู้เรียน ครู ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการกระจายอำนาจ และการแสดงความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้

1.7.2.12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ หมายถึง การสำรวจความต้องการสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ จัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ

1.7.2.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น หมายถึง การให้ครูมีส่วนร่วมในการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

เป็นการประสานความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ติดตามประเมินผลการพัฒนาวิชาการเพื่อให้การพัฒนาชุมชนและโรงเรียนมีความเจริญก้าวหน้า

1.7.2.14 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา หมายถึง การส่งเสริมการพัฒนาวิชาการ และการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัวยุ องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา เพื่อให้ครูได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ประสานความร่วมมือ หาวิธีการสนับสนุน ให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การพัฒนาระหว่างชุมชนกับสถานศึกษา และมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผลเพื่อหาข้อสรุป และนำไปเป็นสารสนเทศในการดำเนินกิจกรรม

1.7.2.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา หมายถึง การศึกษาและวิเคราะห์งานด้านวิชาการของสถานศึกษา จัดทำร่างระเบียบและแนวปฏิบัติงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ตรวจสอบร่างระเบียบและแนวปฏิบัติงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ครูได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานและนำระเบียบและแนวปฏิบัติไปปฏิบัติงานด้าน วิชาการของสถานศึกษา รวมทั้งตรวจสอบและประเมินผลงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

1.7.2.16 การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา หมายถึง การศึกษา วิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือเรียน แบบเรียน การจัดทำหนังสือเรียน แบบเรียน และการตรวจพิจารณา คุณภาพหนังสือเรียน แบบเรียน โดยครูสามารถมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกรูปแบบและเนื้อหา ของแบบเรียน หนังสือเรียน

1.7.2.17 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง การจัดหา จัดทำ สร้างและพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อให้ครูมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน และส่งเสริมให้ครูผลิตและพัฒนา นวัตกรรมทางการศึกษา และประเมินผลการสร้างและ พัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อศึกษานั้น

1.7.3 โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง สถานศึกษาในสังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นภาคกลาง และจังหวัดในเขตพื้นที่ภูมิภาคภาคกลาง จำนวน 28 จังหวัด

1.7.4 ขนาดของโรงเรียน หมายถึง ประเภทของสถานศึกษาตามเกณฑ์การแบ่งขนาดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558) โดยแบ่งออกเป็น

1.7.4.1 ขนาดเล็กมีนักเรียนตั้งแต่ 299 คนลงมา

1.7.4.2 ขนาดกลาง 300-599 คน

1.7.4.3 ขนาดใหญ่ 600-1,499 คน

1.7.4.4 ขนาดใหญ่พิเศษ 1,500 คนขึ้นไป

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีจำนวนน้อย เพื่อความสะดวกในการ เลือกรูปแบบตัวอย่าง จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เลือก และการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ผู้วิจัยจึงรวมโรงเรียน ขนาดใหญ่และโรงเรียนพิเศษเข้าด้วยกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

2.1 การบริหารวิชาการ

2.1.1 ความหมายของการบริหารวิชาการ

2.1.2 ความสำคัญของงานวิชาการ

2.1.3 หลักการบริหารวิชาการ

2.1.4 ขอบข่ายการบริหารวิชาการ

2.1.5 ขอบข่ายการบริหารวิชาการที่ใช้ในการวิจัย

2.2 การมีส่วนร่วม

2.2.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

2.2.2 ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

2.2.3 การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

2.2.4 รูปแบบของการมีส่วนร่วม

2.2.5 องค์ประกอบของการมีส่วนร่วม

2.3 การประเมินความต้องการจำเป็น

2.3.1 ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น

2.3.2 หลักการของการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

2.3.3 ขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็น

2.3.4 การจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

2.4 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับการจัดการศึกษา

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 การบริหารงานวิชาการ

ผู้วิจัยนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความหมายของการบริหารวิชาการ ความสำคัญของงานวิชาการ หลักการบริหารวิชาการ ขอบข่ายของการบริหารวิชาการ และขอบข่ายการบริหารวิชาการที่ใช้ในการวิจัย ตามลำดับดังนี้

2.2.1 ความหมายของการบริหารวิชาการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

จันทรานี สงวนนาม (2551) กล่าวถึงความหมายของการบริหารวิชาการไว้ว่า หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

สันติ บุญภิรมย์ (2552) ให้ความหมาย การบริหารวิชาการ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ทางวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพบรรลุวัตถุประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555) กล่าวว่า การบริหารวิชาการหมายถึง กระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น โดยการกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน การบริหารงานวิชาการในด้านงานของสถานศึกษา จะเกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลหลักสูตรการสอน อุปกรณ์การสอน การจัดแบบเรียน คู่มือครู การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การฝึกอบรมครู การนิเทศการศึกษา การเผยแพร่งานวิชาการ การวัดผลการศึกษา การศึกษาวิจัย การประเมินมาตรฐานสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของสถานศึกษา

สัมมา ธนินิธิ (2560) กล่าวถึงความหมายของการบริหารวิชาการไว้ว่า เป็นกระบวนการปรับปรุง พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน ที่มีการร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียนที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และการศึกษาของผู้เรียน โดยมีการประสานงานของทุกคนในโรงเรียนร่วมกัน

สรุปได้ว่า การบริหารวิชาการหมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยอาศัยความร่วมมือของผู้บริหารโรงเรียน คณะครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

2.2.2 ความสำคัญของงานวิชาการ

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551) กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการไว้ดังนี้

1. งานวิชาการเป็นสาระสำคัญของการศึกษาที่สถานศึกษาได้กำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมาย และภารกิจต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน ทำให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. งานวิชาการเป็นงานที่บ่งชี้ถึงความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหาร งานวิชาการต้องเด่น เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ ซึ่งผลประโยชน์สูงสุดจะต้องเกิดกับผู้เรียนหรือนักศึกษา

3. งานวิชาการเป็นงานบริการทางการศึกษา ที่หน่วยงาน หรือสถานศึกษา มีหน้าที่จัดบริการให้แก่ผู้เรียนมุ่งให้ได้รับความรู้เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาตนเองและสังคมโดยรวม

4. งานวิชาการเป็นการแสดงถึงองค์ความรู้แห่งวิชาชีพ งานวิชาการในศาสตร์สาขาใดก็ตามจะต้องแสดงลักษณะเฉพาะในองค์ความรู้ออกมาให้ชัดเจน หน่วยงาน หรือสถานศึกษาแต่ละระดับจะต้องจับบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรได้ปฏิบัติงานตามศักยภาพ และองค์ความรู้ที่มีอยู่ให้มากที่สุด

5. งานวิชาการเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษา งานวิชาการช่วยสร้างความรู้ให้เกิดประโยชน์มากขึ้นโดยอาศัยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เช่น การศึกษาค้นคว้า การวิจัยและพัฒนาให้เน้นการพัฒนาการศึกษา

รุ่งรัชดา พรเวทชาติ (2551) กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการไว้ว่า งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษาชุมชนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษา มีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผลและประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชนท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพ โดยการบริหารงานวิชาการมีความสำคัญดังนี้

1. เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านวิชาการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็วและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน สถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น

2. เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้มาตรฐานและมีคุณภาพ สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาตนเองและการประเมินภายนอกจากหน่วยงานภายนอก

3. เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนจัดปัจจัยเกื้อหนุน การพัฒนาการเรียนรู้ที่สนองตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

4. เพื่อให้สถานศึกษาได้ประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น ๆ อย่างกว้างขวาง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) ระบุว่า งานวิชาการถือเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุด และเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ซึ่งทั้งผู้บริหารโรงเรียน คณะครู และผู้ที่มี

ส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องมีความรู้ความเข้าใจ ให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติ การประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555) กล่าวถึง ความสำคัญของงานวิชาการไว้ ดังนี้

1. งานวิชาการเป็นงานที่มุ่งเน้นการพัฒนาสติปัญญา ความรู้ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม เจตนาดีและค่านิยมให้ผู้เรียนเป็น คนเก่ง คนดี และมีความสุขในการดำรงชีวิตตลอดจน เป็นผู้มีความภูมิใจในสังคม

2. งานวิชาการเป็นตัวกำหนดปริมาณงานของโรงเรียนเมื่อโรงเรียนมีงานวิชาการมาก ปริมาณงานด้านอื่น ๆ ย่อมมีมากตามไปด้วย

3. งานวิชาการเป็นเครื่องกำหนดการจัดสรรทรัพยากรให้แก่โรงเรียน ไม่ว่าจะ เป็นในรูปแบบของงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์จะจัดให้ตามสัดส่วนของปริมาณงานวิชาการของโรงเรียนโรงเรียนจะ ได้รับการจัดสรรงบประมาณมากขึ้นขึ้นอยู่กับปริมาณงานของโรงเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งปริมาณงานด้านวิชาการ

4. งานวิชาการเป็นเครื่องตัดสินคุณภาพของโรงเรียน การพิจารณาคุณภาพของโรงเรียน ต้องอาศัยงานทางด้านวิชาการของโรงเรียน โดยพิจารณาวิธีการและผลผลิตของระบบงานวิชาการ อันได้แก่ วิธีการสอนของครู การบริหารงานวิชาการ ผลสำเร็จของครู ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นต้น

5. งานวิชาการเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จ และความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากงานวิชาการเป็นงานหลักในสถานศึกษา ที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการกระตุ้นและ ส่งเสริมให้ครูร่วมมือกันในการปรับปรุงงานวิชาการของโรงเรียนอยู่เสมอ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา ต้องรู้จักวางแผน การติดต่อสื่อสารการประสานงาน การควบคุมบังคับบัญชา การวินิจฉัย สั่งการ การมอบหมายงานให้ถูกต้องและเหมาะสมเพื่อให้การปฏิบัติงานวิชาการบรรลุ จุดมุ่งหมายของ หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภารดี อนันต์นาวิ (2557) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของ สถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งเน้นให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระคล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้ สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการ เรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า งานวิชาการจัดเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุดของการบริหารโรงเรียน และเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ทั้งนี้ เนื่องจากงานวิชาการเป็นงานที่มุ่งเน้นการพัฒนาสติปัญญาของนักเรียน เปรียบเสมือนเครื่องมือในการตัดสินคุณภาพของโรงเรียน อีกทั้งงานวิชาการเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนอีกด้วย

1.2.3 หลักการบริหารวิชาการ

รุ่ง แก้วแดง (2544) เสนอแนะว่า การบริหารวิชาการควรใช้หลักการไคเซ็น (KAIZEN) 6 ประการ คือ ผลผลิตเพิ่มขึ้น คุณภาพสูงขึ้น ต้นทุนลดลง ตรงตามเวลาที่กำหนด หรือประหยัดเวลามากขึ้น มีความปลอดภัยมากขึ้น และบุคลากรและผู้รับบริการมีขวัญและกำลังใจสูงขึ้น ทั้งนี้หลักการของไคเซ็นมีกระบวนการ 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. สังเกต ค้นหาจุดที่เป็นปัญหา เช่น ความสูญเปล่า ความไม่สม่ำเสมอ หรือเหตุสุดวิสัย เช่น ปัญหาด้านคุณภาพ ต้นทุนสูง ความปลอดภัยน้อย เวลาต้องล่าช้าอยู่เป็นประจำ
2. สืบสวน ตรวจสอบ สภาพการณ์ปัจจุบัน
3. คิดค้น ออกความคิดว่าหากทำเช่นนี้แล้วจะเป็นอย่างไรบ้าง
4. สะสาง การจัดระบบ จัดหมวดหมู่
5. ปฏิบัติ ดำเนินการปรับปรุง โดยทดลองทำและสังเกตดูว่าดีหรือไม่ดีอย่างไร
6. ติดตามตรวจสอบประสิทธิผล จนกว่าผลลัพธ์จะคงที่
7. สรุป ทำรายงาน เขียนข้อเสนอแนะ

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2547) เสนอแนะหลักการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

1. การจัดทำแผนงานวิชาการที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือนโยบายหลัก
2. การบริหารงานวิชาการมุ่งร่วมมือกันทำงาน
3. การมีเอกภาพในจุดมุ่งหมายจะทำให้การดำเนินการสอดคล้องสัมพันธ์และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
4. ควรกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติ
5. ควรส่งเสริมผู้ร่วมงานให้ปรับปรุงตนเองด้านวิชาการ
6. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการพัฒนางานเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับงานวิชาการ
7. การมีวินัยของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการจะสามารถทำงานให้งานดำเนินไปได้ด้วยดี
8. ผู้บริหารควรใช้เทคนิคการส่งเสริมคนอื่นมากกว่าการสอนคนอื่น
9. บุคลากรทุกคนต้องการขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน
10. ควรมีคณะกรรมการที่ปรึกษางานวิชาการ

11. ให้ครูตั้งวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายของการสอนทุกวิชาที่รับผิดชอบ
12. การประสานงาน ความสามัคคี ความมีมนุษยสัมพันธ์และความร่วมมืออย่างสม่ำเสมอซึ่งความสำเร็จของหน่วยงาน
13. การติดตามและประเมินผล เป็นสิ่งที่จำเป็นในการพัฒนางานวิชาการ
14. การบริหารเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ดังนั้น การบริหารงานวิชาการจำเป็นต้องใช้ศาสตร์ศิลป์ ทักษะและเทคนิคในการบริหารงาน

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551) ได้กล่าวถึงหลักการบริหารวิชาการที่สำคัญไว้ดังนี้

1. หลักการพัฒนาคุณภาพ เป็นการบริหารเพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ องค์ประกอบของคุณภาพที่เป็นตัวชี้วัดคือ ผลผลิต และกระบวนการเป็นปัจจัยที่ทำให้บุคลากรและ ผู้ได้รับบริการได้รับความพึงพอใจ พัฒนาศักยภาพเป็นที่ยอมรับของสังคมในระดับสากลมากขึ้น โดยอาศัยกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินผล

2. หลักการมีส่วนร่วม การปรับปรุงคุณภาพกระบวนการบริหารได้พัฒนามาอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ โดยหลักการมีส่วนร่วม การเสนอแนะและการพัฒนาในงานวิชาการต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย จึงอาจดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการวิชาการโดยมีเป้าหมายนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพได้มากขึ้น การมีส่วนร่วมต้องเริ่มจาก การร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมประเมิน

3. หลัก 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และการประหยัด

4. หลักความเป็นวิชาการ หมายถึง ลักษณะที่ครอบคลุมเนื้อหาสาระของวิชาการ ได้แก่ หลักการพัฒนาหลักสูตร หลักการเรียนรู้ หลักการสอน หลักการวัดและประเมินผล หลักการนิเทศ การศึกษา และหลักการวิจัย

หัสณี วงศ์เย็น (2553) กล่าวถึงหลักในการบริหารวิชาการไว้ดังนี้

1. สถานศึกษาต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลักที่สำคัญของงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอน และการจัด ประเมินผลการเรียนการสอน

2. สถานศึกษาต้องมีกลไกควบคุมมาตรฐานทางวิชาการของสถานศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อการพัฒนาทางวิชาการจะได้มีทิศทางพัฒนางานวิชาการอย่างชัดเจน และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพจากหน่วยงานภายนอก

3. สถานศึกษาต้องมีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. สถานศึกษาต้องมีโครงสร้างการบริหารงานวิชาการที่ชัดเจนมีการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ และความเหมาะสมของผู้ปฏิบัติงาน

5. สถานศึกษาต้องมีการประเมินติดตามผลการปฏิบัติงานทางวิชาการเพื่อให้ได้มาตรฐานของงานวิชาการ และนำผลที่ได้มาปรับปรุงวางแผนงานวิชาการใหม่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

6. สถานศึกษาต้องมีเครือข่ายการประสานงานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการของสถานศึกษาในการพัฒนาผู้เรียน

7. สถานศึกษาต้องสามารถบริหารงานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ คล่องตัว และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และชุมชน

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555) กล่าวถึงหลักการบริหารวิชาการไว้ดังนี้

1. หลักแห่งประสิทธิภาพ (efficiency) หมายถึง การได้มีผลผลิตเพิ่มขึ้นโดยไม่เพิ่มการลงทุน นั่นคือ นักเรียน นักศึกษาสามารถสำเร็จการศึกษาตามกำหนดของหลักสูตรโดยไม่ลาออกกลางคัน เรียนเกินเวลา และช้าเกินกำหนด

2. หลักแห่งประสิทธิผล (effectiveness) ผลผลิตได้ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ นั่นคือ นักเรียน นักศึกษามีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ คุณภาพสรุปได้ว่า หลักในการบริหารวิชาการ ควรเริ่มที่จัดทำแผนงานวิชาการที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือนโยบาย มีการทำงานเป็นทีม มีเอกภาพในการทำงาน มีการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบ สนับสนุนส่งเสริมการทำงานและการริเริ่มสร้างสรรค์ในการปรับปรุงงานวิชาการ มีการให้ขวัญและกำลังใจในการทำงาน อาศัยหลักการพัฒนาคุณภาพ หลักการมีส่วนร่วม หลักแห่งประสิทธิภาพ หลักแห่งประสิทธิผล หลักแห่งการประหยัด และหลักความเป็นวิชาการ และประยุกต์ใช้ทฤษฎีการบริหารเชิงวิทยาศาสตร์ ทฤษฎีการบริหารเชิงการจัดการ และทฤษฎีการบริหารเชิงมนุษยสัมพันธ์ รวมทั้งแนวคิดของหลักการไคเซ็น

2.1.4 ขอบข่ายของการบริหารวิชาการ

กิติมา ปรีดีดิลก (2545) แบ่งขอบข่ายการบริหารวิชาการออกได้ดังนี้

1. แผนปฏิบัติงานด้านวิชาการ
2. หลักสูตรและการสอนประกอบด้วย หลักสูตร โครงการสอน ประมวลการสอน
3. การจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย งานการจัดตารางสอน การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การจัดแบบเรียน การจัดห้องสมุด การจัดทำคู่มือครู
4. สื่อการสอน
5. การปรับปรุงการเรียนการสอน การนิเทศการสอน การฝึกอบรม
6. การวัดผลประเมินผล

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) กำหนดขอบข่ายของการบริหารวิชาการไว้ดังนี้

1. ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร
2. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน
4. ด้านการนิเทศภายใน
5. ด้านการวัดผลประเมินผลการศึกษา
6. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

กมล ภูประเสริฐ (2548) กล่าวว่า ขอบข่ายของการบริหารวิชาการ ประกอบด้วย

1. การบริหารหลักสูตร
2. การบริหารการเรียนการสอน
3. การบริหารการประเมินผลการเรียน
4. การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา
5. การบริหารพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ
6. การบริหารการวิจัยและพัฒนา
7. การบริหารโครงการทางวิชาการอื่น ๆ
8. การบริหารระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการ
9. การบริหารการประเมินผลงานทางวิชาการของสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2550) กำหนดขอบข่ายของการบริหารวิชาการไว้ดังนี้

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
9. การนิเทศการศึกษา
10. การแนะแนว
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ องค์กร หน่วยงาน สถาน

ประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

จันทร์ธานี สงวนนาม (2551) กล่าวถึงขอบข่ายของการบริหารวิชาการไว้ดังนี้

1. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ประกอบด้วย
  - 1.1 การศึกษาสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรและการจัดระบบ
  - 1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
  - 1.3 สื่อการเรียนรู้
  - 1.4 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
2. การวิจัยในชั้นเรียน
3. การสอนซ่อมเสริม
4. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
5. การนิเทศภายในสถานศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555) กล่าวถึงขอบข่ายของการบริหารวิชาการไว้ดังนี้

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ เป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน มีรายละเอียดของงานดังนี้
  - 1.1 แผนปฏิบัติงานวิชาการ ได้แก่ การประชุมเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดปฏิทิน การศึกษาความรับผิดชอบตามภาระหน้าที่ การจัดขั้นตอนและเวลาในการทำงาน
  - 1.2 โครงการสอน เป็นการจัดรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่ต้องสอนตามหลักสูตร
  - 1.3 บันทึกการสอน เป็นการแสดงรายละเอียดของการกำหนดเนื้อหาที่จะสอนในแต่ละคาบเวลาของแต่ละวัน หรือสัปดาห์ โดยการวางแผนไว้ล่วงหน้าและยึดโครงการสอนเป็นหลัก
2. การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนในสถานศึกษาดำเนินไปด้วยดี และสามารถปฏิบัติได้ จึงต้องมีการจัดเกี่ยวกับการเรียนการสอน ดังนี้
  - 2.1 การจัดตารางสอน เป็นการกำหนดวิชา เวลา ผู้สอน สถานที่ ตลอดจนผู้เรียนในแต่ละรายวิชา
  - 2.2 การจัดชั้นเรียน เป็นงานที่ฝ่ายวิชาการต้องประสานกับฝ่ายอาคารสถานที่รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในห้องเรียน
  - 2.3 การจัดครูเข้าสอน การจัดครูเข้าสอนต้องพิจารณาถึงความพร้อมของสถานศึกษาและความพร้อมของบุคลากร รวมถึงการเชิญวิทยากรภายนอกมาช่วยสอน
  - 2.4 การจัดแบบเรียน โดยปกติสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการจะใช้แบบเรียนที่กระทรวงกำหนด นอกจากนั้นครูอาจใช้หนังสืออื่นเป็นสื่อประกอบ หรือจากเอกสารที่ครูเตรียมเอง
  - 2.5 การปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นการพัฒนาครูผู้สอนให้ก้าวหน้าวิทยาการเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการ และความก้าวหน้าของสังคม ธุรกิจ อุตสาหกรรม เป็นต้น
  - 2.6 การฝึกงาน จุดมุ่งหมายของการฝึกงาน เป็นการให้นักเรียนนักศึกษาผู้จักนำเอาทฤษฎีมาประยุกต์ใช้กับชีวิตจริง ทั้งยังมุ่งให้ผู้เรียนได้เห็นปัญหาที่แท้จริงในสาขาวิชา และอาชีพนั้น เพื่อให้โอกาสผู้เรียนได้เตรียมตัวที่จะออกไปเผชิญกับชีวิตจริงต่อไป

3. การจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอน เป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และส่งเสริมการจัดหลักสูตร และโปรแกรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ ประกอบด้วย

3.1 การจัดสื่อการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เน้นเครื่องมือและกิจกรรมให้ครูได้เลือกใช้ในการสอน

3.2 การจัดห้องสมุด เป็นที่รวมหนังสือ เอกสารสิ่งพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นแหล่ง วิทยาการให้นักเรียนนักศึกษาได้ศึกษาและค้นคว้าเพิ่มเติม

3.3 การนิเทศการสอน เป็นการช่วยเหลือแนะแนวครูให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขปัญหา ในการจัดการเรียนการสอน

4. การวัดผลและประเมินผล เป็นกระบวนการเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบ และวิเคราะห์ผลการเรียน

ภารตี อนันต์นาวิ (2557) กล่าวถึงขอบข่ายของการบริหารวิชาการไว้ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

สัมมา ธนินิธิ (2560) กล่าวว่า ขอบข่ายของการบริหารวิชาการประกอบด้วย

1. การจัดหลักสูตร และแผนการเรียนรู้ ประกอบด้วย การวิเคราะห์และจัดทำหลักสูตร การจัดทำแผนการเรียนรู้ การวางแผนการดำเนินงานวิชาการ

2. การจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย การจัดตารางสอน การกำหนดผู้สอน การดำเนินการสอน การจัดกิจกรรมตามหลักสูตร การจัดกิจกรรมนอกหลักสูตร

3. การจัดสื่อและวัสดุเพื่อการเรียนการสอน ประกอบด้วย การจัดทำแผนการเกี่ยวกับ วัสดุ อุปกรณ์ สื่อ ห้องสมุด นวัตกรรม ตลอดจนเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน

4. การนิเทศและพัฒนาการเรียนการสอน ประกอบด้วย การติดตามการดำเนินการสอน การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาครู การประชุมทางวิชาการ

5. การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย การวัดและประเมินผลการเรียนของนักเรียน การประเมินผลการสอนของครู การประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา

จากขอบข่ายของการบริหารวิชาการที่นำเสนอมา ผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่า ขอบข่ายของการบริหารวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการ (2550) มีความครอบคลุมขอบข่ายของการบริหารวิชาการมากที่สุด อีกทั้งเป็นขอบข่ายของการบริหารวิชาการที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งและทุกสังกัดทั่วประเทศต้องยึดถือปฏิบัติ ผู้วิจัยจึงนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ โดยกำหนดขอบเขตของการบริหารวิชาการไว้ 17 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น การวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนว การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2.1.5 ขอบข่ายการบริหารวิชาการที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดขอบข่ายการบริหารวิชาการดังนี้

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ผู้วิจัยนำเสนอความหมายของหลักสูตรท้องถิ่น และแนวทางการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ดังนี้

1.1 ความหมายของหลักสูตรท้องถิ่น

กรมวิชาการ (2545) ให้ความหมายว่า หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง มวลประสบการณ์ที่จัดขึ้นทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ เจตคติ และคุณภาพการดำรงชีวิต โดยพยายามใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้บนพื้นฐานของสภาพชีวิต เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ของตนเอง ตลอดจนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของชาติบ้านเมือง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549) ให้ความหมายว่า หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึงหลักสูตรที่เกิดจากการที่ผู้เรียนและครูสร้างขึ้นตามสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน หรือเรื่องที่เป็นปัญหาของสังคมหรือของผู้เรียนเองในขณะนั้น ๆ เนื้อหาที่เรียนจึงเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน

ฉันท ชาติทอง (2550) ให้ความหมายของหลักสูตรท้องถิ่นไว้ว่า เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมาเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการและความเป็นจริงของท้องถิ่นเนื่องจากหลักสูตรแกนกลางยังมีข้อบกพร่องบางประการ เช่น ไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่วัฒนธรรมประเพณี อาชีพและค่านิยมของผู้เรียนและชุมชน

สรุปได้ว่า หลักสูตรท้องถิ่นหมายถึง มวลประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จัดให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการและปัญหาของนักเรียน ชุมชน และท้องถิ่น เพื่อให้ให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาตนเองอันเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งขึ้น จากนั้นจึงพัฒนาชุมชน และสังคมต่อไป

1.2 แนวทางการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

กองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน (2543) กล่าวถึง แนวทางการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่นไว้ดังนี้

- ขั้นที่ 1 การสำรวจสภาพปัญหาของชุมชน
- ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์สภาพปัญหาชุมชนและความต้องการของผู้เรียน
- ขั้นที่ 3 เขียนผังหลักสูตร
- ขั้นที่ 4 เขียนหลักสูตร

1. สำรวจสภาพปัญหาของชุมชน คือ การศึกษาข้อมูลเป็นอยู่ของชุมชน เพื่อให้ได้ซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ผู้สำรวจได้แก่ ครู ผู้เรียน และผู้เกี่ยวข้อง โดยสำรวจข้อมูลจากเอกสารซึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิ ทั้งนี้ประเด็นในการสำรวจข้อมูล เช่น โครงสร้างด้านกายภาพ และประวัติชุมชนข้อมูลประชากร เศรษฐกิจ การศึกษา สังคม และวัฒนธรรม การเมือง การปกครองและข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของชุมชน ซึ่งวิธีการสำรวจสภาพปัญหาของชุมชน อาจใช้หลาย ๆ วิธีการผสมผสานกันเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องสมบูรณ์และเป็นรูปธรรม เช่น การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม การสังเกต หรือการจัดเวทีประชาคม เป็นต้น

2. การวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน เมื่อทำการสำรวจชุมชนเสร็จแล้ว ข้อมูลที่ได้จะมีสภาพปัญหาของชุมชนที่หลากหลาย มีทั้งปัญหาที่เป็นระดับความต้องการ (What) และปัญหาความจำเป็น (Need) ดังนั้น จะต้องนำปัญหานั้นมาวิเคราะห์ จัดหมวดหมู่ของปัญหา เช่น แบ่งตามประเภทความรุนแรงของปัญหา ความยากง่ายในการดำเนินการแก้ไข ปัญหา ความเร่งด่วนของปัญหา และข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน และนำทรัพยากรใช้ให้เกิดประโยชน์

3. การเขียนผังหลักสูตร การจัดทำผังหลักสูตรท้องถิ่น ผังหลักสูตร หมายถึง กรอบความคิดหัวข้อของหลักสูตร ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วยหัวข้อเรื่อง หรือหัวข้อเนื้อหาหลัก และหัวข้อย่อยที่ได้จากความต้องการ (เป็นผลจากการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา จากการสำรวจมาจากชุมชน) ให้นำหัวข้อความต้องการมาจัดทำผังหลักสูตรท้องถิ่น โดยโครงสร้างของผังหลักสูตร ประกอบด้วย

3.1 หัวเรื่องหลัก (Theme) หรือหัวข้อเนื้อหาหลักเป็นหัวข้อที่บอกถึงชื่อเรื่องใหญ่ได้จากกลุ่มความต้องการ (ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหา) ซึ่งจะคลุมความต้องการย่อย ๆ ในขอบข่ายเรื่องเดียวกัน

3.2 หัวข้อย่อย (Title) เป็นหัวข้อเรื่องที่ตั้งจากความต้องการย่อยที่อยู่ในกลุ่มความต้องการใหญ่ ซึ่งอาจมีหลายเรื่อง ในการพิจารณาหัวข้อย่อย ให้พิจารณาความต้องการย่อยที่วิเคราะห์แล้วก่อน ถ้าเรื่องใดเป็นเรื่องกลุ่มเดียวกัน โดยรวมเป็นหัวข้อเดียวกัน ทั้งนี้ การสร้างกรอบหัวเรื่องย่อย จะต้องจัดลำดับเนื้อหาจากง่ายไปสู่เนื้อหาที่ยากขึ้นตามลำดับ หรือจัดลำดับจากความเร่งด่วน ไปสู่เนื้อหาที่เร่งด่วนน้อยกว่าการสร้างกรอบหัวเรื่องย่อยสามารถสร้างเพิ่มเติมได้

4. การเขียนหลักสูตรท้องถิ่น การเขียนหลักสูตรท้องถิ่น ควรมีองค์ประกอบ 4 ประการด้วยกัน คือ วัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะวิชา เนื้อหาวิชาและจำนวนชั่วโมงสอนแต่ละวิชา กระบวนการเรียนการสอน และโครงการประเมินผลตามหลักสูตร ดังนั้น การเขียนหลักสูตรท้องถิ่น ได้กำหนดโครงสร้างการเขียนหลักสูตรไว้ดังนี้ คือ

- 4.1 ชื่อหลักสูตร
- 4.2 ความสำคัญ
- 4.3 จุดมุ่งหมาย
- 4.4 วัตถุประสงค์
- 4.5 เนื้อหาหลักสูตร
- 4.6 เวลาเรียน
- 4.7 แหล่งเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียน
- 4.8 การวัดและประเมินผลการเรียน
- 4.9 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
- 4.10 โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร

กระทรวงศึกษาธิการ (2550) กำหนดการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ไว้ดังนี้

1. วิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำไว้
2. วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อกำหนดจุดเน้นหรือประเด็นที่สถานศึกษาหรือกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาให้ความสำคัญ

3. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและชุมชนเพื่อนำมาเป็นข้อมูลจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. จัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาเพื่อนำไปจัดทำรายวิชาพื้นฐานหรือรายวิชา หน่วยการเรียนรู้แผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อจัดประสบการณ์และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนประเมินผลและปรับปรุง

5. ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) ระบุแนวทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นไว้ดังนี้

1. ศึกษากรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำหนดไว้

2. วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อทราบจุดเน้นหรือประเด็นปัญหาสำคัญที่โรงเรียนให้ความสำคัญหรือกำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนานักเรียน

3. ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนและนักเรียน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการจัดทำสาระท้องถิ่น

4. ดำเนินการจัดทำสาระท้องถิ่นในลักษณะ

4.1 จัดทำเป็นรายวิชาเพิ่มเติม

4.2 ปรับกิจกรรมการเรียนการสอน หรือจัดกิจกรรมเสริม หรือบูรณาการ

ถวิล อรัญเวศ (2553) กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ไว้ดังนี้

1. วิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำไว้

2. วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อกำหนดจุดเน้นหรือประเด็นที่สถานศึกษา หรือกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาให้ความสำคัญ

3. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและชุมชนเพื่อนำมาเป็นข้อมูลจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. จัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาเพื่อนำไปจัดทำรายวิชาพื้นฐานหรือรายวิชา หน่วยการเรียนรู้แผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อจัดประสบการณ์และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนประเมินผลและปรับปรุง

5. ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติ

สรุปได้ว่า การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง การวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อทราบจุดแข็งจุดอ่อน การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนและนักเรียนเพื่อนำมาซึ่งข้อมูลในการจัดทำสาระหลักสูตรท้องถิ่น การกำหนดกรอบสาระหลักสูตรท้องถิ่น ดำเนินการจัดทำสาระหลักสูตรท้องถิ่น และการประเมินผลการใช้สาระหลักสูตรท้องถิ่น

2. การวางแผนงานด้านวิชาการ

ผู้วิจัยนำเสนอความหมายของการวางแผน เพื่อนำมากำหนดเป็นแนวทางการวางแผนด้านวิชาการ ดังนี้

สันติ บุญภิรมย์ (2552) กล่าวว่า การวางแผน คือ กระบวนการซึ่งเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อให้สำเร็จลุล่วงไปตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน โดยใช้ความรู้ความสามารถทางวิชาการในการกำหนดสิ่งที่พึงปฏิบัติในอนาคต ซึ่งถือว่าการวางแผนเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญยิ่งของการบริหารที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555, น.95) กล่าวว่า การวางแผนเป็นเครื่องชี้แนวทางการปฏิบัติงาน การวางแผนเป็นกระบวนการที่สถานศึกษาได้กำหนดขึ้น เพื่อการปฏิบัติงานในอนาคตตามความจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติก่อนหลัง การวางแผนงานวิชาการในสถานศึกษา จึงเป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติเพื่อให้ได้บรรลุจุดมุ่งหมาย อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้ได้มากที่สุด

กริฟฟิน (Griffin, 1999) ให้ความหมายว่า การวางแผนเป็นการกำหนดเป้าหมายในอนาคตสำหรับองค์กรแล้วตัดสินใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน และการเลือกใช้ทรัพยากรต้องการในการบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายนั้น

เชอร์เมอร์ฮอน (Schermerhorn, 1999) ได้นิยามการวางแผนว่า เป็นขั้นตอนในการกำหนดวัตถุประสงค์ และพิจารณาถึงวิธีการที่ควรปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องตัดสินใจว่ามีวัตถุประสงค์อะไรในอนาคตและจะต้องดำเนินการอย่างไรเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

สำหรับการวางแผนงานด้านวิชาการ ของกระทรวงศึกษาธิการ (2550) นั้น กำหนดไว้ดังนี้

1. วางแผนงานด้านวิชาการ โดยการรวบรวมข้อมูลและกำกับ ดูแล นิเทศและติดตามเกี่ยวกับงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

2. ผู้บริหารสถานศึกษานุมัติโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555) กล่าวถึงความคิดรวบยอดของการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการไว้ว่า เป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน

จากความหมายของการวางแผนเมื่อนำมารวมกับคำว่าวิชาการ จึงสรุปได้ว่า การวางแผนด้านวิชาการหมายถึง การกำหนดเป้าหมายเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อให้สำเร็จลุล่วงไปตามวัตถุประสงค์ในด้านวิชาการ ประด้วยการกำหนดวิธีการ การกำหนดขั้นตอนและรายละเอียดของการดำเนินการด้านวิชาการ โดยจัดลำดับกิจกรรมที่จะต้องปฏิบัติก่อนหลังระยะเวลาดำเนินการด้านวิชาการ ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

ผู้วิจัยนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2550) กำหนดแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาไว้

ดังนี้

1. จัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยความร่วมมือของเครือข่ายสถานศึกษา

2. จัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกช่วงชั้น ตามแนวปฏิบัติการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บูรณาการการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนพัฒนาคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3. ใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้

4. จัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้

5. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

6. ส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการด้อยโอกาส

และมีความสามารถพิเศษ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ดังนี้

1. กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ

1.1 เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2 จัดประสบการณ์ตรงที่สอดคล้องกับผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

บุคคล

1.3 เน้นการปลูกฝังจิตสำนึก ค่านิยม และจริยธรรมที่ถูกต้อง ดีงาม

1.4 จัดบรรยากาศที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าคิด กล้าทำ

1.5 ให้ผู้เรียนได้ร่วมทำงานเป็นกลุ่ม มีปฏิสัมพันธ์ และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกัน

และกัน

2. กระบวนการสร้างความรู้

2.1 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ และประสบการณ์ต่างๆ

2.2 ให้ผู้เรียนค้นพบความรู้ และประสบการณ์ด้วยตนเอง

2.3 ครูเป็นผู้จัดโอกาส บรรยากาศ สิ่งแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อให้ผู้เรียนเกิด

การเรียนรู้

3. กระบวนการคิด

3.1 จัดสภาพแวดล้อม และสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการคิด

3.2 ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนคิด ไม่ปิดกั้นความคิด ให้กำลังใจ เสริมแรงเมื่อผู้เรียน

คิดได้ด้วยตนเอง

3.3 ใช้รูปแบบ วิธีการสอน หรือเทคนิคการสอนต่าง ๆ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิด

3.4 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิด และเกิดกระบวนการคิดต่าง ๆ ตาม

ความเหมาะสม

4. กระบวนการทางสังคม

4.1 ให้ออกาสผู้เรียนได้ทำกิจกรรมกลุ่ม มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำกิจกรรมร่วมกัน

4.2 มุ่งจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

4.3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาสภาพของชุมชน ผลกระทบของสิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม

5. กระบวนการแก้ปัญหา

5.1 ขึ้นกำหนดปัญหา ผู้เรียนต้องเข้าใจปัญหา และวิเคราะห์ปัญหา

5.2 ขึ้นวางแผนแก้ปัญหา ประกอบด้วย การตั้งสมมติฐาน การกำหนดวิธีการทดลอง หรือวิธีการตรวจสอบ และการประเมินผลการแก้ปัญหา

5.3 ขึ้นดำเนินการแก้ปัญหา ผู้เรียนลงมือแก้ปัญหา และประเมินผลว่าวิธีการแก้ปัญหา และผลที่ได้เป็นอย่างไร

5.4 ขึ้นตรวจสอบการแก้ปัญหา เป็นหารประเมินภาพรวมในการแก้ปัญหาทั้งด้านวิธีการแก้ปัญหา ผลการแก้ปัญหา และการตัดสินใจ รวมทั้งการนำไปประยุกต์ใช้

6. กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง

6.1 การกระตุ้นแนะนำเรื่องที่จะเรียนโดยใช้ประสบการณ์ หรือกิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด เราให้ผู้เรียนอยากเห็น อยากเรียนรู้

6.2 ให้ผู้เรียน เรียนรู้จากประสบการณ์เดิม และแสวงหาความรู้ใหม่ ตามธรรมชาติของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

6.3 การฝึกปฏิบัติด้วยการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดทักษะความชำนาญมากยิ่งขึ้น

6.4 การนำข้อค้นพบในการฝึกปฏิบัติไปใช้ในสถานการณ์อื่น

7. กระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

7.1 การศึกษา และวิเคราะห์ภาระ และโครงสร้างของงาน

7.2 การวางแผนปฏิบัติงาน

7.3 การลงมือปฏิบัติ

7.3.1 ครูผู้สอนให้คำแนะนำ และสาธิตให้คุณเป็นตัวอย่าง

7.3.2 ผู้เรียนฝึกปฏิบัติตามลำดับขั้นตอน

- 7.3.3 ผู้เรียนฝึกฝนทักษะความชำนาญ
- 7.4 ชั้นประเมินผลงาน ปรับปรุงชิ้นงาน
8. กระบวนการจัดการ
- 8.1 การวางแผน วิเคราะห์ ใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงาน
- 8.2 การปฏิบัติงาน ประสานงาน ทำงานเป็นระบบตามแผน
- 8.3 การติดตาม ประเมินผล ปรับปรุงและสรุปผลงาน
9. กระบวนการวิจัย
- 9.1 เลือกประเด็นปัญหา ครูผู้สอนจัดกิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในประเด็นต่างๆ
- 9.2 การนิยามปัญหา ผู้เรียนร่วมกันพิจารณาประเด็นปัญหาที่เลือกไว้แล้วให้ชัดเจนยิ่งขึ้น
- 9.3 การพัฒนาวิสัยทัศน์ ผู้เรียนร่วมกันกำหนดแนวทางและวางแผนแก้ปัญหาโดยใช้วิสัยทัศน์เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการอย่างชัดเจน
- 9.4 ลงมือปฏิบัติ ผู้เรียนร่วมกันดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้
- 9.5 ตรวจสอบผลการเปลี่ยนแปลง
- 9.6 สรุปและประเมินผล ครูผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปบทเรียนทั้งหมดและตรวจสอบการจัดการเรียนรู้ว่าบรรลุตามจุดประสงค์เพียงใด
10. กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง
- 10.1 ให้ผู้เรียนได้รู้จักและเข้าใจวิธีการเรียนรู้ของตนเอง
- 10.2 เลือกกระบวนการให้สอดคล้องกับเนื้อหา รูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน
- 10.3 ส่งเสริม ช่วยเหลือผู้เรียนในการใช้รูปแบบวิธีการเรียนรู้ตามความถนัดของตนเองเพื่อให้เกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ
11. กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย
- 11.1 มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนดี ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา
- 11.2 กำหนดจุดเน้นการเรียนรู้ด้านพฤติกรรม ความรู้สึก ความคิด
- 11.3 จัดกิจกรรมที่หลากหลาย พัฒนาความคิด จิตสำนึก ความรู้สึกที่ดีงาม
- 11.4 จัดบรรยากาศในการเรียนรู้ที่อบอุ่น มีความเอื้ออาทรและสมานฉันท์ กระตุ้นให้ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
- 11.5 บุคลิกภาพของครูผู้สอนต้องเป็นแบบอย่างที่ดีเหมาะสมกับการสอนคุณธรรม ยิ้มแย้มแจ่มใส แต่งกายสมสมัย สมวัย และเหมาะสมกับกาลเทศะ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

หลักการและแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนที่ได้รับความนิยมนั้นไปทางด้านการจัดการเรียนการสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แต่ครูควรเลือกหลักการและวิธีการที่เหมาะสมกับลักษณะของเนื้อหาและวัตถุประสงค์

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา หมายถึง การจัดทำแผนการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกช่วงชั้นตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการบูรณาการเรียนการสอน ใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้ จัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน และส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการด้อยโอกาสและมีความสามารถพิเศษ

4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

ผู้วิจัยนำเสนอความหมายของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ดังนี้

4.1 ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ระบุว่า สถานศึกษามีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา วางแผนและดำเนินการใช้หลักสูตร การเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร จัดทำระเบียบการวัดและประเมินผล ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และรายละเอียดที่เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัดอื่น ๆ ในระดับท้องถิ่นได้จัดทำเพิ่มเติม รวมทั้งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและความต้องการของผู้เรียนโดยทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร

สันติ บุญภิรมย์ (2552) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง ความพยายามของผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครู อาจารย์ได้ร่วมมือกันเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้เหมาะสมแก่การเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคม ทั้งปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต เพื่อให้ผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เกิดความเชื่อมั่นในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษานั้น

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2553) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรหมายถึง การพยายามวางโครงการที่จะช่วยให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้ตรงตามจุดหมายที่กำหนดไว้ หรือการพัฒนาหลักสูตรและการสอนคือระบบโครงสร้างของการจัดโปรแกรมการสอน กำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การปรับปรุงตำราแบบเรียน คู่มือครู และสื่อการเรียนต่าง ๆ การวัดและประเมินผลการใช้หลักสูตรการปรับปรุงแก้ไขและการให้การอบรมครูผู้ใช้หลักสูตรให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาหลักสูตรและการสอน รวมทั้งการบริหารและบริการหลักสูตร จากความหมายดังกล่าว พอสรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตร เป็นการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตรที่ใช้อยู่เดิมให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองและการปกครองภายในท้องถิ่น ภายในประเทศและต่างประเทศ โดย

มุ่งเน้นในการกำหนดจุดหมาย เป้าหมาย จุดประสงค์ เนื้อหาสาระ การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเป็นเรื่องที่ต้องการการตัดสินใจหลายขั้นตอน ตั้งแต่การเริ่มตั้งวัตถุประสงค์ทั่วไป และวัตถุประสงค์เฉพาะการเลือกเนื้อหาให้ตรงและครอบคลุม ชนิดของประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและวัตถุประสงค์ และท้ายสุดคือวิธีการประเมินผลของการเรียนรู้

ทาบา (Taba, 1962) กล่าวไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหลักสูตรอันเดิมให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ทั้งในด้านการวางจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาวิชา การเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลและอื่น ๆ เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายอันใหม่ที่วางไว้ การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบหรือเปลี่ยนแปลงทั้งหมด ตั้งแต่จุดมุ่งหมายและวิธีการ และการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรนี้จะมีผลกระทบต่อกระเทือนทางด้านความคิดและความรู้สึกนึกคิดของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ส่วนการปรับปรุงหลักสูตร หมายถึง การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเพียงบางส่วนโดยไม่เปลี่ยนแปลงแนวคิดพื้นฐานหรือรูปแบบของหลักสูตร

สรุปความหมายของการพัฒนาหลักสูตรได้ว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับมวลประสบการณ์ที่สถานศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียนตามสภาพและความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุด เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

1.2 แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2550) กำหนดแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไว้ดังนี้

1. จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นของตนเอง โดย

1.1 จัดให้มีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรขึ้นใช้เองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมและเป็นต้นแบบให้กับโรงเรียนอื่น

1.2 จัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

1.3 จัดให้มีวิชาต่าง ๆ ครบถ้วนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ

1.4 เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาให้สูงและลึกซึ้งมากขึ้นสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะได้แก่ การศึกษาด้านศาสนา ดนตรี นาฏศิลป์ กีฬา อาชีวศึกษา การศึกษาที่ส่งเสริมความเป็นเลิศ ผู้บกพร่อง พิการ และการศึกษาทางเลือก

1.5 เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาที่สอดคล้องสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และโลก

2. สถานศึกษาสามารถจัดทำหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนรู้ การสอนและอื่น ๆ ให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนตามกลุ่มเป้าหมายพิเศษ โดยความร่วมมือของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและเครือข่ายสถานศึกษา

3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบหลักสูตรสถานศึกษา

4. นิเทศ ติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา และรายงานผลให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารับทราบ

ภารดี อนันต์นาวี (2557) กล่าวถึงแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น

2. วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินสภาพสถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย รวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. จัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาและสาระต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยพยายามบูรณาการเนื้อหาสาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

4. นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม

5. นิเทศการใช้หลักสูตร

6. ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร

7. ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

ไทเลอร์ (Tyler, 1980) ให้แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไว้ 4 ประการ ได้แก่ ประการที่หนึ่ง มีจุดมุ่งหมายทางการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนควรจะแสวงหา ประการที่สอง มีประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนควรจะแสวงหา ประการที่สาม มีประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนควรจัดขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และประการสุดท้าย จะจัดประสบการณ์ทางการศึกษาอย่างไรที่จะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ไทเลอร์เสนอแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เริ่มด้วยการกำหนดจุดมุ่งหมายชั่วคราว (Tentative Objectives) โดยอาศัยข้อมูลจากแหล่งกำเนิด (Sources) ที่จะเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ 3 แหล่งด้วยกัน คือ การศึกษาจากสังคม การศึกษาจากตัวผู้เรียน และข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญในเนื้อหาวิชา ข้อมูลที่ได้ทั้งหมดนี้จะเป็เครื่องมือช่วยในการกำหนดจุดมุ่งหมายอย่างคร่าวๆ จุดมุ่งหมายที่ได้ในขั้นตอนนี้ บางครั้งมีมากเกินไปที่จะจัดเข้าไว้ในหลักสูตรได้ทั้งหมด จึงควรมีการเลือกจุดมุ่งหมายข้อที่สำคัญและสอดคล้องกันให้เหลือน้อยลง เพื่อนำไปเป็นหลักในการ

ปฏิบัติขั้นต่อ ๆ ไป ไทเลอร์เสนอว่าการเลือกจุดมุ่งหมายควรผ่านการกลั่นกรองเพื่อคัดกรองข้อที่ไม่สำคัญ และไม่สอดคล้องออกไป 2 ในสองขั้นตอนด้วยกัน คือ การพิจารณาหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ และการพิจารณาหลักปรัชญาจุดมุ่งหมายที่ผ่านการกลั่นกรองแล้วเรียกว่า จุดมุ่งหมายที่แท้จริง (Precise Objectives)

ขั้นที่ 2 การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ (Learning Experiences) ในการวางโครงสร้างของหลักสูตร ไทเลอร์ได้ตั้งคำถามไว้ว่า จะเลือกประสบการณ์การเรียนรู้อย่างไรจึงจะช่วยให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ จุดมุ่งหมายที่ระบุทั้งพฤติกรรมและเนื้อหาเป็นจุดหมายปลายทางที่ต้องการไปถึง แต่ประสบการณ์เรียนรู้ที่จัดขึ้นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้เป็นวิธีการที่จะให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ขั้นที่ 3 การประเมินผล (Evaluation) การประเมินผลเป็นขั้นตอนสุดท้ายของแนวคิดในการสร้างหลักสูตรของไทเลอร์เป็นขั้นที่จะทำให้ผู้วางแผนจัดทำหลักสูตรรู้ว่า ประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดขึ้นบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้เพียงใด

ฮันกินส์ (Hunkins, 1993) เสนอแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ดังนี้

1. กรอบความคิดและหลักการของหลักสูตร ซึ่งทำให้แนวคิดนี้มีความพิเศษ ในขั้นนี้จะดูว่าอะไรคือลักษณะที่แท้จริงของหลักสูตรที่ถูกพัฒนา อะไรเป็นองค์ประกอบสำคัญ วิธีการใดที่เป็นไปได้ในองค์ประกอบเหล่านี้ ซึ่งสามารถออกแบบหรือทำให้สัมพันธ์กันได้

2. การวิเคราะห์หลักสูตร ประกอบด้วยงานสำคัญ 2 ประการ คือ วิเคราะห์หว่านเป็นหลักสูตรที่เหมาะสมที่จะจัดการกับความต้องการของนักเรียนหรือไม่ และวิเคราะห์จุดมุ่งหมายวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยในการคัดเลือกเนื้อหาซึ่งเป็นขั้นตอนต่อไปของการพัฒนาหลักสูตร

3. การคัดเลือกเนื้อหาสาระ ซึ่งเนื้อหาอ้างอิงถึงกระบวนการรับรู้ที่ผู้เรียนใช้ศึกษา รวมทั้งกระบวนการการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อประยุกต์ใช้กับความรู้และทักษะในการสื่อสารกับเรื่องอื่นที่นักเรียนรับรู้

4. การคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ ขั้นตอนนี้สำคัญมากในวิธีการสอน คือ วิธีที่เนื้อหาถูกส่งไปถึงนักเรียนหรือจากประสบการณ์ของพวกเขา วิธีการสอนจะถูกนำมาใช้อย่างไร กิจกรรมการเรียนการสอนจะถูกออกแบบอย่างไร และหลักสูตรของโรงเรียนจะบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้อย่างไร ขั้นตอนนี้ผู้สอนจะตัดสินใจว่าจะใช้สื่อการสอนใด เช่น ตำรา แผนที่ รูปภาพ ฯลฯ

5. การใช้หลักสูตรหรือการปฏิบัติการหลักสูตร นำหลักสูตรที่ออกแบบมานั้นไปใช้กับนักเรียน

6. การประเมินหลักสูตรจากที่นำหลักสูตรไปใช้ จะต้องประสานกับการประเมิน ซึ่งไม่ได้ประเมินเฉพาะผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน แต่จะต้องประเมินส่วนที่เกี่ยวข้องที่จำเป็นต้องนำมาประเมิน

7. การดำเนินการหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เป็นขั้นตอนสุดท้ายซึ่งเป็นการสร้างระบบที่ต่อเนื่องให้แก่หลักสูตร เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องว่าหลักสูตรมีการจัดการอย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง การเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหลักสูตรจากเดิมให้ได้ผลดียิ่งขึ้น โดยดำเนินการรวบรวมเอกสารและวัสดุต่าง ๆ และข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ทำความเข้าใจหลักสูตรและภารกิจที่ต้องปฏิบัติ จัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น และให้ชุมชนเขามาร่วมคิดร่วมทำในหลักสูตรสถานศึกษา

5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ผู้วิจัยนำเสนอการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2550) ระบุว่าพัฒนากระบวนการเรียนรู้ควรดำเนินการดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
4. จัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดาและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) กำหนดไว้ว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้มีดังนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

4. จัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดาและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) ได้ระบุแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามสาระและหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดย

1.1 วิเคราะห์หลักสูตรและเนื้อหาสาระ

1.2 มาตรฐานการเรียนรู้

1.3 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1.4 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน คู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครู

2. จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่นตามความเหมาะสม โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ตลอดจนผู้ที่มีความสามารถพิเศษและผู้ที่มีความบกพร่องหรือด้อยโอกาส โดยฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์การประยุกต์ใช้ความรู้ เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและการปฏิบัติจริง สร้างสถานการณ์ตัวอย่าง

3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่าง ๆ ให้สมดุลกัน

4. ปลูกฝังผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม

5. จัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้

6. นำภูมิปัญญาท้องถิ่นและประสานความร่วมมือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

7. จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ โดยเป็นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันของบุคลากรภายในสถานศึกษา

8. ส่งเสริมให้ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ (การวิจัยในชั้นเรียน)

9. ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนา วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างหลากหลายและต่อเนื่อง เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

10. จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่

10.1 จัดกิจกรรมแนะแนว โดย

- 10.1.1 จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 10.1.2 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบบันทึก และจัดทำสื่อ
- 10.1.3 ให้คำปรึกษาการแก้ไขข้อบกพร่องและพัฒนาตนเอง
- 10.1.4 ให้คำปรึกษาการศึกษาต่อและแนะนำอาชีพ

10.2 จัดกิจกรรมนักเรียน โดย

- 10.2.1 สนับสนุนกิจกรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น โครงการงาน
- 10.2.2 ส่งเสริมความถนัด ความสนใจ ความสามารถ ความต้องการของผู้เรียน เช่น ชมรมทางวิชาการ
- 10.2.3 ส่งเสริมการทำประโยชน์ต่อสังคม เช่น กิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด
- 10.2.4 ส่งเสริมการฝึกทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม
- 10.2.5 จัดกิจกรรมการเรียนรู้และจัดหาวัสดุอุปกรณ์
- 10.2.6 จัดทำแผนการจัดกิจกรรม แบบบันทึก รายงานผล

สรุปได้ว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การวางแผนและส่งเสริมให้ครูผู้สอน จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนเป็นสำคัญและต้องสอดคล้องกับบริบทของสังคม

6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

ผู้วิจัยนำเสนอความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2550) กำหนดแนวทางการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ไว้ดังนี้

1. กำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาโดยให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ
2. จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา
3. วัดผล ประเมินผล เทียบโอนประสบการณ์ผลการเรียนและอนุมัติผลการเรียน
4. จัดให้มีการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้นและจัดให้มีการซ่อมเสริมกรณีที่มีผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน
5. จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผล
6. จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนเพื่อใช้ในการอ้างอิง ตรวจสอบและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน
7. ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติผลการประเมินการเรียนด้านต่าง ๆ รายปี/รายภาคและตัดสินผลการเรียนการผ่านช่วงชั้นและจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน
8. การเทียบโอนผลการเรียนเป็นอำนาจของสถานศึกษาที่จะแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ ได้แก่ คณะกรรมการการเทียบระดับการศึกษา ทั้งในระบบ

นอกระบบและตามอัธยาศัย คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนและเสนอคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการพร้อมทั้งให้ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติการเทียบโอน

กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ระบุไว้ว่า การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการ คือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ในทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับชาติ การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้ผลการประเมิน เป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียนตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ สถานศึกษาสามารถเทียบโอนผลการเรียนของผู้เรียนในกรณีต่าง ๆ ได้แก่ การย้ายสถานศึกษา การเปลี่ยนรูปแบบการศึกษา การย้ายหลักสูตร การออกกลางคันและการขอกลับเข้ารับการศึกษาต่อ การศึกษาจากต่างประเทศและขอเข้าศึกษาต่อในประเทศ นอกจากนี้ยังสามารถเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์จากแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ เช่น สถานประกอบการ สถาบันศาสนา สถาบันการฝึกอบรม อาชีพ การจัดการศึกษาโดยครอบครัว การเทียบโอนผลการเรียน ควรดำเนินการในช่วงก่อนเปิดภาคเรียนหรือต้นภาคเรียน ที่สถานศึกษารับผู้ขอเทียบโอนเป็นผู้เรียน ทั้งนี้ผู้เรียนที่ได้เทียบโอนผลการเรียนต้องศึกษาต่อในสถานศึกษาที่รับเทียบโอนอย่างน้อย 1 ภาคเรียน โดยสถานศึกษาที่รับผู้เรียนจากการเทียบโอน ควรกำหนดรายวิชา จำนวนหน่วยกิตที่จะรับเทียบโอนตามความเหมาะสม ซึ่งการพิจารณาการเทียบโอน สามารถพิจารณาได้ดังต่อไปนี้

1. พิจารณาจากหลักฐานการศึกษาและเอกสารอื่น ๆ ที่ให้ข้อมูลแสดงความรู้ ความสามารถของผู้เรียน
2. พิจารณาความรู้ความสามารถของผู้เรียนโดยการทดสอบด้วยวิธีการต่าง ๆ ทั้งภาคความรู้และภาคปฏิบัติ
3. พิจารณาจากความสามารถและการปฏิบัติในสภาพจริงการเทียบโอนผลการเรียนให้เป็นไปตามประกาศหรือแนวปฏิบัติของกระทรวงศึกษาธิการ สำหรับการเทียบโอนเข้าสู่การศึกษาในระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ดำเนินการตามแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่การศึกษาในระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สันติ บุญภิรมย์ (2552) กล่าวว่า วัดผลและประเมินผลไว้ว่า การประเมินผล หมายถึง กระบวนการที่เกิดจากการนำข้อมูลที่ได้มาจากการวัด มาทำการพิจารณาตัดสินเป็นระบบอย่างครอบคลุมเพื่อหาข้อสรุปด้วยคุณธรรม การวัด หมายถึง การค้นหาคุณลักษณะของบุคคลหรือสิ่งของต่าง ๆ โดยใช้เครื่องมือวัดอย่างใดอย่างหนึ่งตามความเหมาะสมเพื่อให้ได้มาซึ่งผลตามหน่วยวัดของเครื่องมือ นั้น ๆ ที่เรียกว่าข้อมูล

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) ระบุถึง การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ไว้ดังนี้

1. การกำหนดระเบียบวัดและประเมินผล
  - 1.1 ร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำระเบียบวัดและประเมินผล โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย
  - 1.2 พิจารณาร่างระเบียบประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551
  - 1.3 ประชาพิจารณ์โดยผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
  - 1.4 เสนอคณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบ
  - 1.5 ประกาศใช้ระเบียบ
  - 1.6 ปรับปรุง พัฒนา แก้ไขให้เหมาะสมสอดคล้องกับเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง
2. การจัดการวัดและประเมินผลการเรียนรู้
  - 2.1 การประเมินผลการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ
    - 2.1.1 ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมินและตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชา โดยประเมินตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (มาตรฐานชั้นปี)
    - 2.1.2 ดำเนินการประเมินผลก่อนเรียน เพื่อตรวจสอบ ปรับปรุงพื้นฐานของผู้เรียน
    - 2.1.3 ประเมินผลระหว่างเรียน หลังการเรียน และปลายปี เพื่อนำ ผลไปตัดสินการผ่านผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและตัดสินผลการเรียนรายวิชา
    - 2.1.4 เลือกรูปแบบการประเมิน เครื่องมือการประเมินอย่างหลากหลายเน้นการประเมินสภาพจริง ครอบคลุมสาระและเหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน
    - 2.1.5 ซ่อมเสริม ปรับปรุงแก้ไขผลการเรียนของผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินและส่งเสริมผู้เรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินให้พัฒนาการประเมินให้พัฒนาสูงสุดเต็มความสามารถ
    - 2.1.6 การตัดสินการผ่านรายวิชาตามเกณฑ์การผ่านผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (มาตรฐานชั้นปี) ที่กำหนด และประเมินให้ระดับผลการเรียนจากคะแนนการประเมินการผ่านผลการเรียนที่คาดหวังทุกข้อร่วมกัน
    - 2.1.7 จัดการเรียนซ่อมเสริม และเรียนซ้ำ รายวิชาที่ไม่ผ่านการตัดสิน ผลการเรียนและให้ประชุมพิจารณาให้ผู้เรียนที่มีผลการเรียนทุกรายวิชาที่มีระดับการเรียนเฉลี่ย ไม่ถึง “1” ให้เรียนซ้ำชั้น
    - 2.1.8 ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติผลการประเมินและตัดสินผลการเรียน
  - 2.2 การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
    - 2.2.1 ครูผู้ควบคุมกิจกรรมเป็นผู้ประเมินและตัดสินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นรายกิจกรรม
    - 2.2.2 ประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนใน 2 ด้าน คือ การผ่านจุดประสงค์ของกิจกรรมและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโดยพิจารณาจากจำนวนเวลาเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม
    - 2.2.3 ตัดสินผลการปฏิบัติกิจกรรมเป็น 2 ระดับ คือ ผ่านและไม่ผ่านโดยผู้ได้รับการตัดสินให้ผ่านจะต้องผ่านเกณฑ์การประเมินทั้ง 2 ด้าน

2.2.4 ประเมินและตัดสินกิจกรรมการผ่านช่วงชั้นตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด (ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติผลการประเมินและตัดสินการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน)

2.3 การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2.3.1 ร่วมเป็นคณะกรรมการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

2.3.2 กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา

2.3.3 กำหนดแนวการดำเนินงานการเป็นรายคุณธรรม โดยประเมินทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

2.3.4 กำหนดการประเมินและสรุปผลเป็นรายปี

2.3.5 การประเมินให้ผู้เรียนทราบและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง

2.3.6 ประเมินผ่านช่วงชั้นตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

2.4 การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน

2.4.1 ร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการกำหนดมาตรฐานเกณฑ์แนวทางการประเมินและการส่งเสริมผู้เรียนที่ไม่ผ่านการประเมินผลช่วงชั้น

2.4.2 ประกาศแนวทางและวิธีการประเมิน

2.4.3 แต่งตั้งคณะกรรมการประเมิน

2.4.4 ดำเนินการประเมินปลายปี และประเมินผ่านช่วงชั้น

2.4.5 ผู้บริหารอนุมัติผลการประเมิน

2.5 การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ

2.5.1 เตรียมตัวผู้เรียนให้มีความพร้อมที่จะรับการประเมิน

2.5.2 เตรียมตัวบุคลากร สถานที่และอำนวยความสะดวกในการรับการประเมิน

2.5.3 สร้างความตระหนัก ความเข้าใจ และความสำคัญแก่ครูและผู้เรียน

2.5.4 นำผลการประเมินมาพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

3. การพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผล

3.1 เข้ารับการอบรมพัฒนาการจัดสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล เพื่อให้ครูได้มีความรู้ความเข้าใจ

3.2 จัดสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับผลการเรียนที่คาดหวัง (มาตรฐานชั้นปี) สาระการเรียนรู้กิจกรรมการเรียนรู้และสภาพผู้เรียน

3.3 นำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการสร้างเครื่องมือ และใช้เป็นเครื่องมือวัดผลและประเมินผล

3.4 พัฒนา ปรับปรุงให้มีคุณภาพและมาตรฐาน

4. งานทะเบียน

4.1 ดำเนินการลงทะเบียน กรอกข้อมูลประวัติของนักเรียนในทะเบียนตามระเบียบ

4.2 ออกเลขประจำตัวให้กับนักเรียนใหม่ทุกคน

4.3 รับมอบตัวนักเรียนและดำเนินงานเรื่องการย้ายเข้าและย้ายออกของนักเรียน ในช่วงระหว่างปีการศึกษา

4.4 สํารวจรายชื่อนักเรียนทุกระดับชั้น และจัดทำรายชื่อให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน

4.5 การจัดทำรายงานข้อมูลสถิติเกี่ยวกับจำนวนนักเรียน

4.6 ประสานงานกับกลุ่มที่ดูแลนักเรียนเพื่อแจ้งการเปลี่ยนแปลงรายชื่อ/ จำนวนนักเรียน

4.7 ดำเนินการด้านการย้าย ลาออก การเปลี่ยนแปลงทะเบียนนักเรียน

4.8 งานเกี่ยวกับการจัดทำคำขออนุมัติและรายงานผลการเรียนของนักเรียน

4.9 งานเกี่ยวข้องกับการจัดทำ และบริการเอกสาร หลักฐานทางการเรียนของนักเรียน เช่น รบ. ต่าง ๆ หลักฐานผลการเรียน ประกาศนียบัตร รวมทั้งหนังสือรับรองผลการเรียนทุกประเภท

4.10 ตรวจสอบความผูกพันของนักเรียนต่อฝ่ายหมวดงานอื่น ๆ ก่อนออกหลักฐานทางการเรียนให้

4.11 งานเก็บรักษาและรวบรวมสถิติข้อมูลผลการเรียนของนักเรียน รวมทั้งเผยแพร่ และรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบ

4.12 เก็บรวบรวมข้อมูลสา หรือโปรแกรมการพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอน OBEC

4.13 งานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

5. การเทียบโอนผลการเรียน

5.1 ประสานการจัดการวัดผลประเมินผลระดับสถานศึกษา

5.1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน จัดทำมาตรฐาน กรอบและเกณฑ์ การประเมิน เพื่อการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษา คู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครู

5.1.2 จัดทำแผนการวัดผลและประเมินผล สร้างเครื่องมือแบบฟอร์มต่าง ๆ ในการดำเนินการเทียบโอน

5.1.3 จัดและดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐาน

5.1.4 ประกาศผลการเทียบโอนผลการเรียน

5.2 เทียบโอนผลการเรียนจากการย้ายที่เรียนจากสถานประกอบการจากพื้นฐานการประกอบอาชีพ

5.2.1 พิจารณาหลักฐานการศึกษาแสดงถึงความรู้ความสามารถของผู้เรียน

5.2.2 พิจารณาจากความรู้และประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติจริง โดยการทดสอบ

5.3.3 จัดทำทะเบียนขอเทียบโอน ระเบียบผลการเรียนและออกหลักฐานการเรียน/การเทียบโอน

6. การตัดสินและอนุมัติผลการเรียนผ่านช่วงชั้น

6.1 นายทะเบียนของสถานศึกษาตรวจสอบข้อมูลผลการเรียนของผู้เรียนที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามเกณฑ์การจบช่วงชั้นของสถานศึกษา

6.2 จัดทำบัญชีรายชื่อผู้เรียนที่จบช่วงชั้นพร้อมตรวจทานความถูกต้องไม่ให้มีข้อผิดพลาดใด ๆ ทั้งสิ้น

6.3 เสนอคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการ เพื่อให้เห็นชอบ

6.4 ผู้บริหารสถานศึกษาออกคำสั่งแต่งตั้งผู้จัดทำ เอกสารรายงานผู้สำเร็จการศึกษา (ปพ.3) ประกอบด้วย ผู้เขียน ผู้ทาน ผู้ตรวจ และมีนายทะเบียนเป็นหัวหน้า

6.5 ผู้บริหารอนุมัติผลการเรียน โดยลงนามในเอกสารรายงานผู้สำเร็จการศึกษา

6.6 จัดส่งเอกสารให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

7. การออกหลักฐานแสดงผลการจบการศึกษา

7.1 การจัดทำเอกสารประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

7.1.1 ระเบียบแสดงผลการเรียน (ปพ.1)

7.1.2 หลักฐานแสดงวุฒิการศึกษา (ปพ.2)

7.1.3 แบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา (ปพ.3)

7.1.4 แบบแสดงผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (ปพ.4)

7.1.5 เอกสารบันทึกผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (ปพ.5)

7.1.6 เอกสารรายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนรายบุคคล (ปพ.6)

7.1.7 ใบรับรองผลการศึกษา (ปพ.7)

7.1.8 เอกสารระเบียบสะสม (ปพ.8)

7.1.9 สมุดบันทึกผลการเรียนรู้ (ปพ.9)

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553) กล่าวว่า การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ซึ่งผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามชี้วัด เพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สະท้อนสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ในทุกระดับ การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ประกอบด้วย ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555) กล่าวถึงความคิดรวบยอดของการวัดผลและประเมินผลไว้ว่า การวัด (Measurement) หมายถึง กระบวนการที่กำหนดจำนวนตัวเลขให้กับวัตถุสิ่งของหรือบุคคลตามความมุ่งหมายและเปรียบเทียบลักษณะที่มีความแตกต่างที่ปรากฏอยู่ในสิ่งๆ การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพ คุณค่าความจริงและการกระทำ บางทีขึ้นอยู่กับ การวัดเพียงครั้งเดียว

สรุปได้ว่า การวัดผล การประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การวางแผนการวัดผลและประเมินผล การเรียนการสอน การจัดทำแผนการวัดผล และประเมินผล การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สารการเรียนรู้ และเป็นไปตามแนวทางของหลักสูตร โดยเน้นการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง และจัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่นและไปยังสถานศึกษาอื่น

7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2550) กำหนดขอบข่ายของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาไว้ดังนี้

1. กำหนดนโยบายและแนวทางการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการทำงานของนักเรียน ครูและผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา
2. พัฒนาครูและนักเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นสำคัญในการเรียนรู้ที่ซับซ้อนทำให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดการจัดการ การหาเหตุผลในการตอบปัญหา การผสมผสานความรู้แบบสหวิทยาการและการเรียนรู้ในปัญหาที่ตนสนใจ
3. พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย
4. รวบรวม และเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมทั้งสนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ระบุว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่มุ่งให้การจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดา รงชีวิตให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงมาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด อยู่เสมอ กล่าวคือ ต้องตรวจสอบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตรงตามตัวชี้วัดที่กำหนดหรือไม่ มีอุปสรรคใดบ้าง ควรจะแก้ไขอย่างไร กิจกรรมการเรียนรู้ใดมีประสิทธิภาพสูงสุดบ้าง กระบวนการดังกล่าวนี้ สามารถนำการวิจัยเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) กล่าวถึง การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติดังนี้

1. ศึกษาและสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการศึกษาวิเคราะห์วิจัย และการนำ ผลวิจัยมาใช้ในการบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา
2. ศึกษา วิเคราะห์วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้
3. ดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และใช้เป็นแนวทางการแก้ปัญหาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน
4. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลและผลงานวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพนักเรียนในความรับผิดชอบ
5. สร้างเครือข่ายในการศึกษา วิเคราะห์วิจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ทั้งภายในโรงเรียน ระหว่างโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษาและส่วนกลาง
6. วิจัย ประเมินผล เพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา

ภารดี อนันต์นาวิ (2557) กล่าวว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษามีแนวทางการปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหาร การจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา

2. ส่งเสริมให้ครู ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

3. ประสานความร่วมมือในการศึกษาวิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานการวิจัย หรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น

สรุปได้ว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การพัฒนาคุณภาพด้านวิชาการของสถานศึกษา โดยสนับสนุนให้ครูใช้กระบวนการทางการวิจัยในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อาทิ การศึกษาปัญหา การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา การหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา การสร้างและการพัฒนานวัตกรรม ฯลฯ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2550) ให้แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้พอเพียงเพื่อสนับสนุนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองกับการจัดกระบวนการเรียนรู้

2. จัดระบบแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น พัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ จัดให้มีห้องสมุดหมวดวิชาห้องสมุดเคลื่อนที่ มุมหนังสือในห้องเรียน ห้องพิพิธภัณฑ์ ห้องมัลติมีเดีย ห้องคอมพิวเตอร์อินเทอร์เน็ต ศูนย์วิชาการ ศูนย์วิทยบริการ Resource Center สวนสุขภาพ สวนวรรณคดี สวนหนังสือ สวนธรรมะ เป็นต้น

3. จัดระบบข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนของสถานศึกษาของตนเอง เช่น จัดเส้นทาง/แผนที่และระบบการเชื่อมโยงเครือข่ายห้องสมุดประชาชนห้องสมุดสถาบันการศึกษา พิพิธภัณฑ์ พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ

4. ส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ ทั้งในและนอกสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ให้ข้อคิดว่าการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ควรดำเนินการดังนี้

1. จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ระบบสารสนเทศการเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพทั้งในสถานศึกษาและในชุมชน เพื่อการศึกษาค้นคว้าและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้ ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน สังคมโลก

2. จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน เสริมความรู้ให้ผู้สอนรวมทั้งจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้

3. เลือกใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีความเหมาะสม มีความหลากหลายสอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

4. ประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ที่เลือกใช้อย่างเป็นระบบ

5. ศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

6. ให้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพเกี่ยวกับสื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้เป็นระยะ ๆ และสม่ำเสมอ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) กล่าวถึง การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

1. สํารวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพทั้งในและนอกสถานศึกษาทั้งในและนอกเขตพื้นที่การศึกษาที่โรงเรียนสังกัด

2. จัดทำเอกสารรวบรวมเผยแพร่แหล่งเรียนรู้แก่ครู บุคลากร ครอบครั้ว องค์กรหน่วยงาน สถานศึกษาอื่น ๆ ที่จัดการศึกษาบริเวณใกล้เคียง

3. มีส่วนร่วมในการจัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้

4. ประสานความร่วมมือ วางแผนกับสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครั้ว องค์กรหน่วยงาน ที่จัดการศึกษา โดยส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ที่แต่ละแหล่งมีเพื่อใช้ประโยชน์ให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

5. มีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุนให้เพื่อนครูได้ใช้แหล่งเรียนรู้เชิงอนุรักษ์ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ครอบคลุมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น

การตี อนันต์นาวี (2557) กล่าวถึงการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. สํารวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษาชุมชน ท้องถิ่นในเขตพื้นที่การศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง

2. จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้แก่ครู สถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครั้วองค์กรหน่วยงาน และสถาบันอื่น ที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง

3. จัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ และประสานความร่วมมือสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในการจัดการตั้งส่งเสริม พัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่เข้าร่วมกัน

4. ส่งเสริม สนับสนุนให้ครู ใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น

สรุปได้ว่า การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา มีการสำรวจแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา ในชุมชน ในท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาที่ใกล้เคียง

9. การนิเทศการศึกษา

กมล ภูประเสริฐ (2548) กล่าวถึงการนิเทศการศึกษาไว้ว่า ควรจัดให้มีการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในที่มีหลักการให้บุคลากรทุกคนร่วมกันรับผิดชอบในการนำสถานศึกษาไปสู่มาตรฐานการศึกษาร่วมกัน ทุกคนจึงต้องร่วมกันคิด ร่วมกันทำ เพื่อให้สถานศึกษาสามารถพึ่งตนเองได้ในทางวิชาการ แต่ละคนเป็นผู้นิเทศและเป็นผู้รับการนิเทศตามความสามารถเฉพาะตัวในแต่ละด้าน

2. การกำหนดวิธีการและระยะเวลาการนิเทศภายใน วิธีการที่จะนำไปใช้ควรเป็นวิธีการที่มีลักษณะเป็นกัลยาณมิตรต่อกัน เช่น การแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความคิด

การแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจจากการอ่าน การค้นคว้า การได้ไปประชุม อบรม/สัมมนา/ปฏิบัติการในระดับต่าง ๆ การสาธิตรูปแบบการสอนเพื่อช่วยกันค้นหาข้อบกพร่อง และปรับปรุงให้เป็นรูปแบบของสถานศึกษาร่วมกัน การประชุมระดมสมองที่ไม่ต้องมีการวิพากษ์วิจารณ์กันโดยตรง เป็นต้น

3. การควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการดำเนินการนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอ
4. การร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยถือเป็นปัญหาของสถานศึกษาโดยส่วนรวม กระทรวงศึกษาธิการ (2550) กำหนดแนวทางการนิเทศการศึกษา ไว้ดังนี้

1. สร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศภายในว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันที่ใช้เหตุผลการนิเทศเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ การนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร เพื่อให้ทุกคนเกิดความเชื่อมั่นว่าได้ปฏิบัติถูกต้อง ก้าวหน้าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและตัวครูเอง

2. จัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึงและต่อเนื่องเป็นระบบและกระบวนการ

3. จัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สันติ บุญภิรมย์ (2552) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กิจกรรมหนึ่งในหลายๆ กิจกรรมของการบริหารการศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงเงื่อนไขการเรียนรู้ และความเจริญงอกงามของผู้เรียน โดยมุ่งให้ผู้สอนได้ปรับปรุงวิธีการสอนและจัดกิจกรรมอื่นควบคู่ไปด้วย การนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง ความพยายามที่จะปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ โดยบุคลากรภายในสถานศึกษาเป็นหลัก และในบางโอกาสก็เรียนเชิญบุคลากรภายนอกมาร่วมเป็นวิทยากร เพื่อให้การพัฒนาให้นักเรียนได้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) กล่าวถึง การนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้

1. ศึกษากระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา
  - 1.1 ร่วมเป็นคณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษา
  - 1.2 ร่วมวางแผนนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้กิจกรรมที่หลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา
  - 1.3 จัดทำเครื่องมือนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอน
2. ดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนตามที่ได้รับมอบหมาย
  - 2.1 สร้างความตระหนักความรู้ความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้อง
  - 2.2 กำหนดปฏิทินการนิเทศ
  - 2.3 ดำเนินการตามแผนนิเทศ
3. ประเมินผลระบบและกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา
  - 3.1 ตั้งคณะกรรมการประเมินผลการนิเทศ
  - 3.2 จัดทำเครื่องมือประเมินผลการนิเทศ
  - 3.3 ประเมินผลการนิเทศอย่างต่อเนื่อง

3.4 คู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครู

4. ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนของสถานศึกษา

4.1 ขอความร่วมมือเป็นวิทยากร พัฒนาผู้นิเทศเกี่ยวกับความรู้และทักษะการนิเทศงานวิชาการ การเรียนการสอนและการสร้างเครื่องมือนิเทศ

4.2 ขอความร่วมมือประเมินระบบและกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา

5. แลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์การจัดระบบการนิเทศภายในกับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการนิเทศภายในเขตพื้นที่การศึกษา

5.1 รวบรวมข้อมูลสถานศึกษาที่จัดการนิเทศภายในสถานศึกษาดีเด่น

5.2 ศึกษาดูงานสถานศึกษาที่จัดการนิเทศภายในสถานศึกษาดีเด่น

5.3 พัฒนาระบบการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยหัวหน้ากลุ่มสาระและผู้บริหารแบบ กัลยาณมิตรหรือระหว่างครูผู้สอน ศึกษาศานาการณ์โลกและสังคมที่เปลี่ยนแปลง เพื่อเชื่อมโยงกับ องค์ความรู้และประสบการณ์เดิม

5.4 ปรับปรุง พัฒนาองค์ความรู้ใหม่อย่างต่อเนื่องจนเกิดผลดีต่อการจัดประสบการณ์ เรียนรู้

5.5 แลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้ระหว่างครูกลุ่มสาระ สถานศึกษา หรือสถาบันอื่น ๆ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการ จัดการบริหารการศึกษาเพื่อชี้แนะ ให้ความช่วยเหลือและร่วมมือกับครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครู และเพิ่มคุณภาพของบทเรียนให้เป็นที่ตาม จุดมุ่งหมายของการศึกษา และการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา หมายถึง การนิเทศที่มีการริเริ่ม และจัดดำเนินการโดยบุคลากรภายในสถานศึกษา และในหลายโอกาส ก็เชิญบุคลากรภายนอกเป็น วิทยากรมาร่วมโครงการ หลักการนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นแนวปฏิบัติที่ผู้นิเทศต้องนำไปปฏิบัติ ดังนี้

1. การนิเทศควรมีการบริหารงานเป็นระบบ และมีการวางแผนการดำเนินงานเป็น โครงการ

2. การนิเทศต้องถือหลักการมีส่วนร่วมในการทำงาน คือ มีความเป็นประชาธิปไตย เคารพ ในความคิดเห็นของผู้อื่น เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นความร่วมมือร่วมใจกันในการ ดำเนินงาน และใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน เพื่อให้งานนั้นไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

3. การนิเทศเป็นงานสร้างสรรค์ เป็นการแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคลให้ แต่ละบุคคลได้แสดงออก และพัฒนาความสามารถเหล่านั้นได้อย่างเต็มที่

4. การนิเทศเป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอน โดยให้ครูอาจารย์ได้เรียนรู้ ว่าปัญหาของตนเป็นอย่างไร จะหาวิธีแก้ไขปัญหานั้นได้อย่างไร

5. การนิเทศเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานให้ดีขึ้น สร้างความเข้าใจระหว่าง กัน สร้างมนุษยสัมพันธ์มีวิธีการทำ งานที่ดี และความสามารถที่จะอยู่ร่วมกันได้

6. การนิเทศเป็นการสร้างความผูกพัน และความมั่นคงต่องานอาชีพ รวมทั้งความเชื่อมั่น ในความสามารถของตนเอง เกิดความพึงพอใจในการทำงาน

7. การนิเทศเป็นการพัฒนาและส่งเสริมวิชาชีพครูให้มีความรู้สึกรักความภาคภูมิใจในอาชกรย เป็นอาชีพที่ต้องใช้ความรู้และความสามารถ และสามารถที่จะพัฒนาได้

สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อปรับปรุงการเรียน การสอนให้มีประสิทธิภาพ แล้วนำผลการนิเทศมาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน ให้เป็นไป ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

10. การแนะแนว

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ระบุแนวทางการจัดการแนะแนวของสถานศึกษาไว้ดังนี้

1. จัดระบบแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษาโดยเชื่อมโยงกับระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน

2. ดำเนินการแนะแนวการศึกษา โดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา

3. ติดตามและประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา

4. ประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์ด้านการแนะแนวกับ สถานศึกษาหรือสถานศึกษาเครือข่ายภายในเขตพื้นที่การศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2550) กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนวการไว้ใน สถานศึกษาดังนี้

1. กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาที่มีการแนะแนวเป็นองค์ประกอบสำคัญ โดยให้ทุกคน ในสถานศึกษาตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในกระบวนการแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. จัดระบบงานและโครงสร้างองค์กรแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ให้ชัดเจน

3. สร้างความตระหนักให้ครูทุกคนเห็นคุณค่าของการแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4. ส่งเสริมและพัฒนาให้ครูได้รับความรู้เพิ่มเติมในเรื่องจิตวิทยาและการแนะแนวและดูแล ช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้สามารถบูรณาการในการจัดการเรียนรู้และเชื่อมโยงสู่การดำรงชีวิตประจำวัน

5. คัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถและบุคลิกภาพที่เหมาะสมทำหน้าที่ครูแนะ แนว ครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น และคณะอนุกรรมการแนะแนว

6. ดูแล กำกับ นิเทศ ติดตามและสนับสนุนการดำเนินงานแนะแนวและดูแลช่วยเหลือ นักเรียนอย่างเป็นระบบ

7. ส่งเสริมความร่วมมือและความเข้าใจอันดีระหว่างครูผู้ปกครองและชุมชน

8. ประสานงานด้านการแนะแนว ระหว่างสถานศึกษา องค์กร ภาครัฐ และเอกชน บ้าน ศาสนสถาน ชุมชน ในลักษณะเครือข่ายการแนะแนว

9. เชื่อมโยงระบบแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) กล่าวถึงการจัดกิจกรรมแนะแนว การศึกษาไว้ดังนี้

1. จัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน

- 1.1 ตั้งคณะกรรมการแนะแนวภายในสถานศึกษา
  - 1.2 วางแผนจัดกิจกรรมแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษา
  2. ดำเนินการแนะแนวและพัฒนาศักยภาพผู้เรียน โดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา
    - 2.1 ประสานความร่วมมือกับฝ่ายปกครอง ครูที่ปรึกษาและครูทุกคน เพื่อทำความเข้าใจและขอความร่วมมือจัดกิจกรรมตามแผน
    - 2.2 จัดกิจกรรมแนะแนววิชาการและวิชาชีพตามแผนที่วางไว้
  3. ติดตามและประเมินผลระบบและกระบวนการแนะแนวในสถานศึกษา
    - 3.1 จัดทำเครื่องมือประเมินผลระบบแนะแนวให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์และกิจกรรมแนะแนว
    - 3.2 ดำเนินการติดตาม ประเมินผลการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง
  4. ประสานความร่วมมือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ด้านการแนะแนวกับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา
    - 4.1 รวบรวมข้อมูลสถานศึกษาที่จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและแนะแนวดีเด่นเป็นแบบอย่างได้
    - 4.2 ศึกษาดูงานสถานศึกษาที่จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการแนะแนวดีเด่น
    - 4.3 พัฒนาระบบแนะแนวภายในสถานศึกษา แนวทางการดำเนินงาน
- การดี อนันต์นาวิ (2557) กล่าวว่า การแนะแนวการศึกษามีแนวปฏิบัติดังนี้
1. จัดระบบการแนะแนวทางวิชาการ และวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน
  2. ดำเนินการแนะแนวการศึกษา โดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา
  3. ติดตามและประเมินการจัดการระบบและกระบวนการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา
  4. ประสานความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษา กับสถานศึกษา หรือเครือข่ายการแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา
- สรุปได้ว่า การแนะแนวการศึกษาหมายถึง การจัดระบบการแนะแนวทั้งทางวิชาการและทางวิชาชีพภายในสถานศึกษา การดำเนินการพัฒนาศักยภาพนักเรียน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การติดตามและประเมินผลกระบวนการแนะแนวในสถานศึกษา และการประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่น
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
    - สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545) ให้หลักการสำคัญของการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาไว้ดังนี้
      1. จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพภายใน คือ การที่สถานศึกษาร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาไม่ใช่การจับผิดหรือทำให้บุคลากรเสียหาย

2. การที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย ข้อ 1 ต้องทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการและการทำงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ใช่เป็นกระบวนการที่แยกส่วนมาจากการดำเนินงานตามปกติของสถานศึกษาโดยสถานศึกษาต้องวางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการที่มีเป้าหมายชัดเจน ทำตามแผน ตรวจสอบประเมินผล และพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ มีความโปร่งใส และมีจิตสำนึกในการพัฒนาคุณภาพการทำงานโดยเป้าหมายที่สำคัญที่สุดอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

3. การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็น ผู้บริหาร ครู อาจารย์ และบุคลากรอื่น ๆ ในสถานศึกษา โดยในการดำเนินงานจะต้องให้ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียน ชุมชน เขตพื้นที่ หรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตาม ประเมินผล พัฒนาปรับปรุง ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันผลักดันให้สถานศึกษามีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ เป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง สังคมและประเทศชาติ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) เสนอแนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาไว้ดังนี้

1. จัดระบบโครงสร้างองค์กร ให้รองรับการจัดระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษา
2. กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดของกระทรวง เป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่การศึกษา หลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
3. วางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพภายในให้บรรลุผลตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา
4. ดำเนินการพัฒนางานตามแผนและติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
5. ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา และหน่วยงานอื่น ในการปรับปรุงและพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
6. ประสานงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา
7. ประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษา และประเมินคุณภาพการศึกษาในการประเมินสถานศึกษาเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

กระทรวงศึกษาธิการ (2550) กำหนดแนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาไว้ดังนี้

1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาเพิ่มเติมของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และความต้องการของชุมชน
2. จัดระบบบริหารและสารสนเทศ โดยจัดโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการพัฒนางาน และการสร้างระบบประกันคุณภาพภายใน จัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ ข้อมูลมีความสมบูรณ์เรียกใช้ง่าย สะดวก รวดเร็ว ปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

3. จัดทำแผนสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา (แผนกลยุทธ์/แผนยุทธศาสตร์)
 4. ดำเนินการตามแผนพัฒนาสถานศึกษาในการดำเนินโครงการ/กิจกรรมสถานศึกษา ต้องสร้างระบบการทำงานที่เข้มแข็ง เน้นการมีส่วนร่วม และวงจรการพัฒนาคุณภาพของเดมมิ่ง (Deming Cycle) หรือที่รู้จักกันว่าวงจร PDCA

5. ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา โดยดำเนินการอย่างจริงจังต่อเนื่องด้วยการ สนับสนุนให้ครู ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

6. ประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามมาตรฐานที่กำหนดเพื่อรองรับการ ประเมินคุณภาพภายนอก

7. จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR) และสรุปรายงานประจำปี โดยความ เห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่ต่อ สาธารณชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) กล่าวถึงแนวทางการดำเนินงานของ สถานศึกษาในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาไว้ว่า ประกอบด้วย

1. จัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามที่กฎกระทรวงกำหนด ดังนี้

1.1 การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ

1.2 การพัฒนามาตรฐานการศึกษา

1.3 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการ

ประจำปี

1.4 การดำเนินงานตามแผน

1.5 การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาประจำปี

1.6 การประเมินคุณภาพการศึกษา

1.7 การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี

1.8 การผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยการจัดระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา ควรยึดหลักการการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สพท. และ สพฐ. (สวก.) เป็นต้น

2. จัดโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกัน คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

3. แต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยมีอำนาจและ หน้าที่ มีดังนี้

3.1 กำหนดแนวทางและวิธีดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

3.2 กำกับติดตาม ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการประกัน คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

3.3 เสนอสถานศึกษาแต่งตั้งบุคคลทำหน้าที่ตรวจสอบ ทบทวน และรายงานการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา (รายงานประจำปี) ทั้งนี้ให้กำหนดอำนาจและหน้าที่ไว้ใน คำสั่งแต่งตั้ง พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้รับทราบอย่างทั่วถึง

4. สร้างความตระหนัก เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา

5. บุคลากรภายในสถานศึกษาร่วมจัดทำแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา เพื่อการยอมรับและยึดถือปฏิบัติร่วมกัน

6. จัดระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีข้อมูลสารสนเทศครอบคลุมภารกิจ และสามารถแสดงถึง ประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้อย่างพอเพียง ถูกต้อง ชัดเจน เป็นปัจจุบัน และสามารถจัดเก็บเรียกใช้ข้อมูลสารสนเทศได้อย่างสะดวกรวดเร็ว

7. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาขั้น พื้นฐาน และหรือการศึกษาปฐมวัย และสามารถเพิ่มเติมเฉพาะในส่วนที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นได้

8. จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา และจัดทำ แผนปฏิบัติการประจำปีรองรับ โดยควรคำนึงและครอบคลุมในเรื่องต่อไปนี้

8.1 เป็นแผนที่ใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความจำเป็นของ สถานศึกษาอย่างเป็นระบบ

8.2 กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ผลผลิต และสภาพความสำเร็จของการ พัฒนา เช่น ผลสัมฤทธิ์ในวิชาการหลัก คุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นต้น ซึ่งกำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง ชัดเจน และเป็นรูปธรรม

8.3 กำหนดวิธีการดำเนินงาน/กลยุทธ์ที่มีหลักวิชา ผลวิจัยหรือข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ อ้างอิงได้ และสามารถนำไปสู่เป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ได้

8.4 กำหนดแหล่ง/หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนและเกี่ยวข้องในแต่ละด้าน

8.5 กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบ และการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชนไว้ให้ชัดเจน

8.6 กำหนดแผนการใช้งบประมาณและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

9. จัดทำแผนการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ทบทวน และรายงานผลการดำเนินงานตาม แผน

10. ดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพ/แผนกลยุทธ์

11. ดำเนินการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ทบทวน และรายงานผลการดำเนินงานตามแผน พัฒนาคุณภาพ/แผนกลยุทธ์

12. ประเมินผลการดำเนินงานและความก้าวหน้าของการพัฒนาสถานศึกษาตามมาตรฐาน การศึกษาที่กำหนด

13. จัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี (รายงานประจำปี) เสนอ หน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การตี อนันต์นาวิ (2557) กล่าวถึงแนวทางในการดำเนินงานของสถานศึกษาเกี่ยวกับการ พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไว้ดังนี้

1. จัดระบบโครงสร้างองค์กร ให้รองรับการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2. กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดของกระทรวง เป้าหมายความสำเร็จของพื้นที่การศึกษา หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

3. วางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา

4. ดำเนินการพัฒนางานตามแผนและติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

5. ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา และหน่วยงานอื่นในการปรับปรุง พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และการประกันคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา

6. ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา

7. ประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษาในการประเมินสถานศึกษาเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง จัดระบบโครงสร้างองค์กร การร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ บริหารจัดการให้โรงเรียนเป็นฐานในการบริหารจัดการ มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้องหลาย ๆ ฝ่าย นับตั้งแต่ ผู้เรียน ครู ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการกระจายอำนาจ และการแสดงความรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้

12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2550) กำหนดแนวทางการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการไว้ดังนี้

1. จัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่น

2. ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน

3. ส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสารและรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ

4. พัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างชุมชน

ถวิล อรัญเวศ (2553) กล่าวถึงแนวทางการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการไว้ดังนี้

1. จัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่น

2. ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน

3. ส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสารและ รู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ

4. พัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการ สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างชุมชน

ภารดี อนันต์นาวิ (2557) กล่าวถึงการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการว่า มีแนวทางการปฏิบัติดังนี้

1. การศึกษา สำนวความต้องการสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน
2. จัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิด และเทคนิค ทักษะ ทางวิชาการ เพื่อการพัฒนา ทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น

3. การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของ สถานศึกษาและที่จัดโดยบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันการศึกษาอื่นที่จัด การศึกษา

4. ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น

สรุปได้ว่า การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน หมายถึง การสำรวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของ สถานศึกษา ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ จัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ส่งเสริม ความเข้มแข็งของชุมชนโดยการจัดการกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัด การศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการ ต่าง ๆ

13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

กระทรวงศึกษาธิการ (2550) เสนอแนวทางการประสานความร่วมมือในการพัฒนา วิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ไว้ดังนี้

1. ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อ เสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น

2. เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน และมีส่วนในการพัฒนาชุมชน และท้องถิ่น

3. ให้บริการด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยงหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับแหล่งวิชา การในที่อื่น ๆ

4. จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับศิษย์เก่า การประชุมผู้ปกครองนักเรียน การปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน การร่วมกิจกรรมกับสถาบันการศึกษาอื่น

ภารดี อนันต์นาวิ (2557) กล่าวถึงแนวทางปฏิบัติสำหรับการประสานความร่วมมือในการ พัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นไว้ดังนี้

1. ประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ทั้งบริเวณ ใกล้เคียงภายในเขตพื้นที่การศึกษา ต่างเขตพื้นที่การศึกษา

2. สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ

สรุปได้ว่า การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น หมายถึง การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น เป็นการประสานความร่วมมือช่วยเหลือ ในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การพัฒนา ชุมชนและโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน และ สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2550) ระบุแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ไว้ดังนี้

1. ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจต่อบุคคล ครอบครัวย ชุมชน องค์กรชุมชนองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการ และ สถาบันสังคมอื่น ในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษา

2. จัดให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจ การเพิ่มความพร้อมให้กับบุคคล ครอบครัวย ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถาน ประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่ร่วมจัดการศึกษา

3. ร่วมกับบุคคล ครอบครัวย ชุมชน องค์กรชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นร่วมกันจัด การศึกษาและใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

4. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับบุคคล ครอบครัวย ชุมชน องค์กรชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

5. ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัวย ชุมชน องค์กรชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ได้รับความช่วยเหลือทางด้านวิชาการตามความเหมาะสมและจำเป็น

6. ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต อย่างมีประสิทธิภาพ

ภารดี อนันต์นาวิ (2557) กล่าวถึงแนวทางปฏิบัติในการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ไว้ดังนี้

1. สำรวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา รวมทั้งความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
2. ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพและการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
3. จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

สรุปได้ว่า การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา หมายถึง การส่งเสริมการพัฒนาวิชาการ และการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษารวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การพัฒนาระหว่างชุมชนกับสถานศึกษา

15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ (2550) กำหนดแนวทางการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาไว้ดังนี้

1. ศึกษาและวิเคราะห์ระเบียบ และแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน
2. จัดทำร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้ และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน
3. ตรวจสอบร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา และแก้ไขปรับปรุง
4. นำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติ
5. ตรวจสอบและประเมินผลการใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาและนำไปแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมต่อไป

สรุปได้ว่า การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ประกอบด้วย การศึกษาและวิเคราะห์งานด้านวิชาการของสถานศึกษา จัดทำร่างระเบียบและแนวปฏิบัติงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ตรวจสอบร่างระเบียบและแนวปฏิบัติงานด้านวิชาการของสถานศึกษา นำระเบียบและแนวปฏิบัติไปปฏิบัติงานด้านวิชาการของสถานศึกษา และตรวจสอบและประเมินผลงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ (2550) กำหนดแนวทางการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ไว้ดังนี้

1. ศึกษา วิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อเป็นหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน

2. จัดทำหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้ เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน

3. ตรวจสอบพิจารณาคุณภาพหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้ เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา หมายถึง การศึกษา วิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือเรียน แบบเรียน การจัดทำหนังสือเรียน แบบเรียน และการตรวจสอบพิจารณาคุณภาพหนังสือเรียน แบบเรียน

17. การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2550) กำหนดแนวทางการพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไว้ดังนี้

1. จัดให้มีการร่วมกันกำหนดนโยบาย วางแผนในเรื่องการจัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา

2. พัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา ในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พร้อมทั้งให้มีการจัดตั้งเครือข่ายทางวิชาการ ชมรมวิชาการ เพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา

3. พัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยมุ่งเน้นการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ที่ให้ข้อเท็จจริงเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ เกิดขึ้น โดยเฉพาะหาแหล่งสื่อที่เสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

4. พัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาและชุมชน

5. นิเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในการจัดหา ผลิต ใช้และพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) กล่าวถึง แนวทางการพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไว้ดังนี้

1. ศึกษา สำรวจ วิเคราะห์สภาพปัญหา การจัดหา การเลือก การใช้ และการประเมินคุณภาพสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อใช้จัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้สำหรับเด็กปกติและเด็กพิการเรียนร่วม

2. จัดหาสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่างหลากหลาย เพื่อใช้ในการเรียนการสอน และการพัฒนางานด้านวิชาการ

3. เลือกใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ผ่านการประเมินคุณภาพทางวิชาการ จากคณะกรรมการของสถานศึกษา คณะกรรมการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหรือกระทรวงศึกษาธิการแล้ว โดยดำเนินการ คัดเลือกในรูปของคณะกรรมการและประเมินการใช้สื่ออย่างสม่ำเสมอ

4. ผลิต พัฒนาสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งประเมินคุณภาพสื่อฯ เพื่อเลือกใช้ประกอบการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

5. มีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในสถานศึกษา

6. ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนา และแลกเปลี่ยนการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่ทันสมัย สา สำหรับใช้จัดการเรียนการสอนและพัฒนางานด้านวิชาการกับ สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา ผู้ปกครอง องค์กรในท้องถิ่น รวมทั้งหน่วยงานและสถาบันอื่นๆ

7. ประเมินผลการผลิต จัดหา พัฒนา และใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อย่างต่อเนื่อง

8. เผยแพร่สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่ครูผลิตและพัฒนาให้เพื่อนครู สถาบันการศึกษา ทั้งภายในและภายนอกเขตพื้นที่การศึกษาได้ใช้ประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553) แบ่งประเภทของสื่อการเรียนรู้ได้ 3 ประเภท ดังนี้

1. สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง หนังสือและเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่น นิตยสาร วารสาร ตำรา หนังสือเรียน แผ่นพับ โปสเตอร์ ภาพพลิก เป็นต้น

2. สื่อเทคโนโลยี หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่ผลิตขึ้นเพื่อใช้ควบคู่กับเครื่องมือ โสตทัศนวัสดุ หรือเครื่องมือที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ ๆ รวมถึงการใช้อินเทอร์เน็ต การศึกษาผ่านดาวเทียม เป็นต้น

3. สื่ออื่น ๆ เช่น สื่อบุคคล รวมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น สื่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สื่อกิจกรรม กระบวนการ สื่อวัสดุ เครื่องมือและอุปกรณ์

นอกจากนี้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553) ยังระบุด้วยว่า การใช้สื่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพจะก่อให้เกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียน โดยครูผู้สอนจะต้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. การเตรียมตัวครูผู้สอนให้มีความพร้อมในการใช้สื่อการเรียนรู้

2. เตรียมจัดสภาพแวดล้อม การใช้สื่อการเรียนรู้บางประเภท ต้องจัดให้อยู่ในสภาพ

ที่เหมาะสมกับสถานที่หรือห้องเรียนนั้น ๆ

3. เตรียมความพร้อมของผู้เรียน ครูผู้สอนควรชี้แจงให้ผู้เรียนรู้เป้าหมายของการเรียนรู้โดยใช้สื่อ นั้นๆ เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีเป้าหมาย และมีความพร้อมในการเรียนรู้จากการเรียนรู้จากสื่อ นั้น หรือในกรณีที่ผู้เรียนต้องใช้สื่อด้วยตนเอง ครูผู้สอนต้องแนะนำ วิธีการใช้สื่อนั้นด้วยที่สำคัญ จะต้องบอกว่า ผู้เรียนต้องทำกิจกรรมอะไรบ้าง เพื่อจะได้เตรียมตัวได้ถูกต้อง

4. ดำเนินการใช้สื่อการเรียนรู้ โดยขณะที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ครูผู้สอนต้อง พิจารณาว่าผู้เรียนมีปฏิกิริยาอย่างไร มีความตั้งใจและกระตือรือร้นในการเรียนหรือไม่เพราะปฏิกิริยา ของผู้เรียนเป็นตัวชี้วัดได้ว่า สื่อมีความหมายเหมาะสมกับผู้เรียนและกิจกรรมเพียงใดนอกจากนี้ ควร มีการใช้เครื่องมือหรือวิธีการต่าง ๆ ที่จะตรวจสอบว่าสื่อการเรียนรู้มีประสิทธิภาพหรือไม่เพียงใด

5. ประเมินการใช้สื่อการเรียนรู้ เป็นการนำข้อมูลจากการใช้สื่อมาวิเคราะห์ให้เกิดความ ชัดเจนว่า มีอุปสรรคในการใช้สื่ออย่างไร มีความเหมาะสมกับกิจกรรมและผู้เรียนระดับใดการ ประเมินจะช่วยในการตัดสินใจเลือกใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับการจัดการเรียนรู้ครั้งต่อ ๆ ไป หรือ ปรับปรุงเพื่อพัฒนาเพิ่มเติมให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

การดี อนันต์นาวิ (2557) กล่าวว่า การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. ศึกษา วิเคราะห์ ความจา เป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน และการบริหารงานวิชาการ
  2. ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน
  3. จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนางานด้าน วิชาการ
  4. ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาและการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคลรอบบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น
  5. การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- สรุปได้ว่า การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง การจัดหา จัดทำ สร้างและพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและส่งเสริม ให้ครูผลิตและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา และประเมินผลการสร้างและพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2.2 การมีส่วนร่วม

ผู้วิจัยนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความหมายของการมีส่วนร่วม ความสำคัญของการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา รูปแบบของการมีส่วนร่วม องค์ประกอบของการมีส่วนร่วม ตามลำดับ ดังนี้

2.2.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

จุฬารัตน์ โสตะ (2543) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า หมายถึง การที่บุคคลหรือ คณะบุคคลเข้ามาช่วยเหลือ สนับสนุนทำประโยชน์ต่าง ๆ หรือกิจกรรมต่าง ๆ อาจเป็นการมีส่วนร่วม ในกระบวนการตัดสินใจหรือกระบวนการบริหารและประสิทธิผลขององค์กร ขึ้นอยู่กับการรวมพลัง ของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับองค์กรนั้นในการปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเป้าหมาย วิธีการหนึ่งในการรวม พลังความคิดสติปัญญา ก็คือ การให้มีส่วนร่วม การให้บุคคลมีส่วนร่วมในองค์กรนั้น บุคคลจะต้องมี ส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการดำเนินการหรือปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ เป็นผลให้บุคคลนั้นมีความผูกพันต่อ ภารกิจและองค์กรในที่สุด

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2547) กล่าวถึงความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วน ร่วมหมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง มีส่วนแบ่งในอำนาจการตัดสินใจใน ระดับต่าง ๆ ของการดำเนินงานในหน่วยงาน เป็นผลให้เกิดสิ่งที่ตกลงใจร่วมกัน

สำนักงานสภาเลขาธิการสภาการศึกษา (2547) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่าเป็น กระบวนการทำงานร่วมกัน โดยเริ่มจากการร่วมคิด การร่วมวางแผน การร่วมดำเนินงาน ปฏิบัติงาน ร่วมกัน พบปัญหาหรือเผชิญอุปสรรคพร้อมทั้งแก้ไขให้ลุล่วงร่วมกัน ร่วมมือกันพบความสำเร็จ ร่วมมือกันชื่นชมยินดี และภาคภูมิใจในความสำเร็จของงานนั้น

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การที่ปัจเจกบุคคล หรือกลุ่มคนเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง ร่วมมือ ร่วมรับผิดชอบในกิจกรรม การพัฒนาที่เป็นประโยชน์ ต่อสังคม ในขั้นตอนต่าง ๆ ของการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ โดยมีกลุ่มหรือองค์กรรองรับ บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมสามารถคิด วิเคราะห์ และตัดสินใจได้ด้วยตนเอง

นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์ (2550) กล่าวถึงความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การเข้าไปเกี่ยวข้อง (Involvement) ทางความคิด จิตใจ อารมณ์และทางกาย การมีส่วนร่วมมีความหมายมากกว่าการเป็นส่วนหนึ่ง (Sense and belonging) การมีส่วนร่วมมีความหมายทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ (Quantitative and qualitative) การมีส่วนร่วมครอบคลุมทั้งมิติด้านความสามารถ เวลา และโอกาสที่จะมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมเป็นการกระทำ (Action) จึงมีทั้งผู้กระทำ (The actor) ผู้ถูกกระทำหรือผู้รับผล (The recipient) และสาธารณชน (The public) ผู้เป็นบริบทของการกระทำ

เดวิส และนิวสตรอม (Davis and Newstrom, 1989) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับจิตใจ และความรู้สึกนึกคิดของคนแต่ละคนที่มีต่อกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งของกลุ่ม หรือเป็นแรงขับที่จะช่วยทำให้กิจกรรมมีความสำเร็จ ซึ่งเป็นเป้าหมายของกลุ่ม หรือเป็นความรับผิดชอบต่อกิจกรรมร่วมกัน ด้วยการเข้าไปเกี่ยวข้อง (Involvement) ช่วยเหลือ (Contribution) และร่วมรับผิดชอบ (Responsibility)

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมหมายถึง การเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมอย่างแข็งขันและอย่างเต็มที่ของกลุ่มบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในทุกขั้นตอนของการดำเนินกิจกรรม ด้วยความตั้งใจและสมัครใจ โดยไม่ถูกบังคับ นับตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมสนับสนุน ร่วมติดตามประเมินผลร่วมมือกันพบปัญหาหรือเผชิญอุปสรรคพร้อมทั้งแก้ไขให้ลุล่วง

2.2.2 ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

สมยศ นาวิการ (2545) กล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วมสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและขวัญกำลังใจให้ดีขึ้น ลดการขาดงาน และลดความสูญเสียต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. การยอมรับการเปลี่ยนแปลงมีมากขึ้น
2. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาผู้ใต้บังคับบัญชามีความราบรื่นมากขึ้น
3. ความผูกพันของสมาชิกต่อองค์กรมีมากขึ้นเนื่องจากพนักงานมีส่วนร่วมในกระบวนการขององค์กรที่สำคัญเช่นการตัดสินใจ
4. ความไว้วางใจฝ่ายบริหารมีมากขึ้น
5. การบริหารผู้ใต้บังคับบัญชามีความง่ายมากขึ้น
6. การตัดสินใจในทางบริหารมีคุณภาพดียิ่งขึ้น
7. การติดต่อสื่อสารจากเบื้องล่างสู่เบื้องบนดีขึ้น

8. การสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพทำได้ง่าย

วันชัย วัฒนศักดิ์ (2549) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมนั้น ไม่ว่าจะในระดับครอบครัว ระดับโรงเรียน ระดับชุมชน ระดับองค์กร หรือระดับประเทศนั้น มีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการทัศนปัจจุบัน เพราะจะช่วยให้ผู้มีส่วนร่วมเกิดความรู้สึกความเป็นเจ้าของ (Ownership) และจะทำให้ผู้มีส่วนร่วม หรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียนั้นยินยอมปฏิบัติตาม (Compliance) และรวมถึงตกลงยอมรับ (Commitment) ได้อย่างสมัครใจ เต็มใจและสบายใจ

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมจะได้รับประโยชน์ในด้านของการนำเอาความรู้ ความสามารถ (talent) และทักษะ (skill) ของคนในองค์กรหรือท้องถิ่นแล้วแต่กรณีมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2554) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้บุคลากรเชื่อมโยงใกล้ชิดกับการดำเนินงาน เกิดผลดีต่อการขับเคลื่อนองค์กรหรือเครือข่ายเพราะมีผลในทางจิตวิทยาเป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือ ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมย่อมเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร ความคิดเห็นถูกรับฟังและนำไปปฏิบัติ เพื่อการพัฒนา และที่สำคัญผู้มีส่วนร่วมจะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการหรือองค์กร ความรู้สึกเป็นเจ้าของจะเป็นพลังในการขับเคลื่อนองค์กรและหน่วยงานที่ดีที่สุด

มหาวิทยาลัยรามคำแหง (2557) กล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วมมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพองค์กร การมีส่วนร่วมที่เกิดจากความเต็มใจ ความสมัครใจ ตัดสินใจเอง จะช่วยลดความขัดแย้ง เกิดความรู้สึกผูกพัน รู้สึกเป็นเจ้าของมากขึ้น จึงจะทำให้การพัฒนาเกิดความยั่งยืน

สเวนเบิร์ก (Swansburg, 1996) กล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วมทำให้เกิดการยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีความไว้วางใจกันสูง เกิดเจตคติที่ดีต่อการทำงาน และมีความพึงพอใจต่องาน เกิดความร่วมมือร่วมใจเป็นทีมงานคุณภาพ มีความสมัครสมานสามัคคีกัน นอกจากนี้ยังช่วยลดอัตราการขาดงาน เปลี่ยนงาน และการทำงานนอกเวลาลดลง

สรุปความสำคัญของการมีส่วนร่วมได้ว่า การมีส่วนร่วมทำให้เกิดความไว้วางใจ ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เกิดเจตคติที่ดีต่อการทำงาน เกิดความพึงพอใจในการทำงาน ก่อให้เกิดความรู้สึกผูกพัน ผูกมัดและตกลงใจร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมาย

2.2.3 การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ปรัชญา เวสารัชช์ (2547) ให้แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ครอบครัว ประชาชน ชุมชน และสถาบันสังคมไว้ดังนี้

1. ร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรหลานตน เช่น เลือกสถานศึกษาให้บุตรหลานร่วมตัดสินใจทิศทางการศึกษาของบุตรหลาน
2. ร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร พัฒนาการของบุตรหลาน และการเรียน

การสอนประจำวัน

3. ร่วมจัดทำหลักสูตรและติดตามผลการศึกษา เช่น ร่วมแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ติดตามการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาและครูให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และให้ข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

4. ร่วมในบรรยากาศการเรียนการสอนของสถานศึกษา ผู้ปกครองอาจร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนหรือร่วมกิจกรรมอื่นที่สถานศึกษาจัด ซึ่งหากสถานศึกษามีแนวทางสนับสนุนที่ดีก็จะส่งผลดีต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้นเอง ตัวอย่างเช่น บริษัทแห่งหนึ่งในประเทศสหรัฐอเมริกายอมให้ผู้ปกครองไปเยี่ยมและรับประทานอาหารร่วมกับลูกหลานของตนซึ่งเรียนในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในอาณาบริเวณโรงงาน ปรากฏว่า มีผลดีหลายอย่าง เช่น อัตราการเข้าเรียนของนักเรียนสูง คะแนนการอ่านสูงกว่านักเรียนโรงเรียนอื่น และอัตราการออกจางานในโรงงานก็น้อยกว่าที่อื่นด้วย นอกจากนี้ ครูยังมีความใกล้ชิดกับผู้ปกครองมากขึ้น ซึ่งส่งผลในการปรับปรุงการเรียนรู้ของนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

5. ร่วมสนับสนุนกิจการการศึกษา โดยสนับสนุนด้านความคิดการเป็นผู้นำ การเป็นกรรมการร่วมประชุม การให้คำปรึกษาแนะนำ การให้ข้อมูลความคิดเห็น การปกป้องดูแลการสนับสนุนทรัพยากร การเงิน วัสดุอุปกรณ์ การร่วมดำเนินโครงการการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เป็นต้น นอกจากนี้ ครอบครัวชุมชนและสถาบันสังคมอาจเป็นผู้จัดการศึกษาเองได้ด้วย โดยจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและสามารถมีการเทียบโอนผลการศึกษาได้ การจัดการศึกษาโดยครอบครัวอาจเป็นไปได้ในรูปแบบการเรียนรู้ครอบครัวเดี่ยวหรือกลุ่มครอบครัวก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้เกิดความแปลกแยกออกจากระบบการเรียนในสถานศึกษาปกติ ก็จำเป็นต้องมีการจดทะเบียนหรือประสานกับสถานศึกษาในระบบเพื่อประโยชน์ในการเทียบโอนผลการศึกษาและเพื่อการสนับสนุนจากรัฐ โดยมีระบบการเยี่ยมบ้านนิเทศและการประกันคุณภาพประกอบด้วย ในส่วนนี้ต้องถือว่าครอบครัวและโรงเรียนมีส่วนเอื้อต่อกันโดยครูเข้าร่วมประเมินผู้เรียนของครอบครัวให้คำปรึกษาผู้ปกครองในการสอนหรือให้การสนับสนุนสื่อและอุปกรณ์การสอนแก่ครอบครัว

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2547) ระบุถึงการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ครอบครัว ประชาชน ชุมชน และสถาบันสังคมไว้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในทางวิชาการ แนวการจัดการศึกษาในยุคปฏิรูปยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีความเป็นไทยและความเป็นสากล การสร้างผู้เรียนให้มีคุณลักษณะดังกล่าว กระทำได้โดยผ่านทาง การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งทุกฝ่ายในสังคมมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.1 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ซึ่งมีทั้งระดับชาติและระดับสถานศึกษา ในระดับชาติ รัฐจัดให้มีหลักสูตรแกนกลางซึ่งใช้ร่วมกันในสถานศึกษาทุกแห่ง

ขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้สถานศึกษาชั้นพื้นฐานในท้องถิ่นสามารถกำหนดสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวชุมชนสังคมและประเทศชาติ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาดังกล่าวเป็นไปตามแนวความคิดการใช้ชุมชนเป็นฐานเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อยู่ในชุมชนเรียนรู้จากชุมชนด้วยประสบการณ์จริงในสถานการณ์จริง เรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ ผู้มีประสบการณ์ และสถานประกอบการในชุมชน และใช้ข้อมูลสภาพชุมชนเป็นพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนมองเห็นสภาพปัญหาที่แท้จริงของชุมชน ตระหนักและร่วมแก้ไขปัญหาของชุมชน ผู้นำชุมชนในฐานะที่เป็นผู้รู้จักท้องถิ่นของตนเป็นอย่างดี ทั้งด้านมรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ ภูมิปัญญาและความต้องการในการดำรงชีวิตที่มีลักษณะเฉพาะในชุมชน ซึ่งจะเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมได้อย่างดีเยี่ยมในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นนั้น โดยเฉพาะผู้นำชุมชนที่ได้รับการสรรหาเข้าเป็นกรรมการของสถานศึกษาหรือกรรมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่การศึกษา จะมีหน้าที่โดยตรงในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน

1.2 การมีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้มีความหลากหลาย และศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง จำเป็นจะต้องมีการจัดหาพัฒนาสื่อและกระบวนการต่าง ๆ ทั้งนี้ในหลักการชุมชนสามารถเน้นสื่อที่มีอยู่ในท้องถิ่นใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาในชุมชนและสร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยให้ชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมกับการศึกษาในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างน้อย 2 ลักษณะ ดังนี้

1.2.1 การจัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้โดยประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ การจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบในชุมชนให้เพียงพอและมีประสิทธิภาพแหล่งเรียนรู้ ดังกล่าวได้แก่ ห้องสมุดประชาชนพิพิธภัณฑ์ หอศิลป์สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์อุทยานวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีศูนย์การกีฬา และนันทนาการแหล่งข้อมูล และแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ

1.2.2 การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นควบคู่กับวิทยากรสากล ในขณะที่จำเป็นต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ในวิทยากรสากลและใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้อย่างควรเน้นไปที่การใช้ประโยชน์จากผู้รู้ในท้องถิ่น โดยชุมชนร่วมมือกับหน่วยงานทางการศึกษาเพื่อระดมผู้รู้ในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการศึกษาโดยรวมเป็นวิทยากรหรือร่วมจัดกิจกรรมในสถานศึกษาเพื่อจะได้นำประสบการณ์ความรอบรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าวมาใช้ให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา

รวมทั้งการสนับสนุนให้สถานศึกษาร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาสื่อการเรียนโดยใช้ ภูมิปัญญา ในชุมชน

1.3 การมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้เพื่อพัฒนาชุมชน ในยุคปฏิรูปการศึกษา เป้าหมายของการให้การศึกษา จะไม่จำกัดแต่เฉพาะผู้เรียนหรือจำกัดแต่ภายในเขตโรงเรียนอีกต่อไป แต่ยังรวมไปถึงการให้ความรู้ทักษะการสร้างเจตคติและจิตสานึกร่วมกันในการพัฒนาท้องถิ่นของตน ผู้นำชุมชนต้องเป็นผู้ที่รู้จักประสานเชื่อมโยงกับแหล่งความรู้ต่าง ๆ รวมทั้งสถานศึกษาโดยเฉพาะ ระดับอุดมศึกษาซึ่งเป็นผู้นำในการผลิตและพัฒนาวิชาการเพื่อจะได้ร่วมกันสร้างเครือข่ายของการ เรียนรู้ร่วมกัน เป็นการร่วมกันถ่ายทอดความรู้เพื่อพัฒนาชุมชน โดยอาจขอความร่วมมือในการ แนะนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อเพิ่มผลผลิตในชุมชน ขอวิทยากรให้ความรู้หรือขอความร่วมมือให้ สถานศึกษา ทำการค้นคว้าวิจัยในหัวข้อที่เป็นปัญหาของชุมชนหรือเข้าไปให้ความร่วมมือกับโครงการ ที่สถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่นจัดขึ้นเพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ที่ดีของชุมชน

1.4 การมีส่วนร่วมในการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เนื่องจากการศึกษา ต้องเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิตคนในชุมชนทุกคนควรที่จะมีโอกาสได้เรียนรู้ทักษะการ ดำรงชีวิต ควบคู่ไปกับทักษะการเรียนรู้ เพื่อจะได้พัฒนาตนเองและสังคมได้ ด้วยเหตุนี้การสร้าง วัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตจึงมีความจำเป็นผู้นำชุมชนต้องมีบทบาทในการสร้างเครือข่ายการ เรียนรู้ชุมชน หรือ ศูนย์การเรียนรู้ท้องถิ่น ด้วยการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่าง สถานศึกษาท้องถิ่นชุมชนและสังคมอื่น ๆ

2. การมีส่วนร่วมทางการบริหาร จากหลักการบริหารสถานศึกษาที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนการบริหารและการดำเนินงานในระดับท้องถิ่นได้กำหนดให้การ ปฏิบัติสัณฐานที่สถานศึกษาให้มากที่สุด โดยคำนึงถึงควมมีอิสระและคล่องตัวเป็นสิ่งสำคัญ และหาก ไม่สามารถเสร็จสิ้นที่สถานศึกษาได้ ให้สัณฐานที่เขตพื้นที่การศึกษา ในด้านการบริหาร ให้มีการ บริหารในรูปคณะกรรมการ โดยมีผู้แทนจากท้องถิ่นเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วย ผู้นำชุมชนและ ประชาชนในท้องถิ่นจึงสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมโดยตรง โดยทำหน้าที่เป็นกรรมการได้ ทั้งในระดับ เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา รวมทั้งเข้าไปมีส่วนร่วมทางอื่นได้ดังนี้

2.1 การมีส่วนร่วมในฐานะกรรมการ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดเรื่องคณะกรรมการที่มีหน้าที่ในการกำกับ ดูแล ส่งเสริม สนับสนุนการบริหาร จัด การศึกษา โดยคำนึงถึงการบริหารและการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพให้สะท้อนความเป็นท้องถิ่น ที่ประชาชนมีความคุ้นเคยและผูกพันอยู่แล้ว และประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างเต็มที่ ผู้นำชุมชนสามารถเข้าไปร่วมเป็นกรรมการได้ ทั้งในระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับสถานศึกษา ซึ่งภาระหน้าที่ของคณะกรรมการทั้งสองระดับมีอย่างกว้างขวาง ตั้งแต่การกำหนดแผนนโยบายการ ดำเนินกิจกรรม ไปจนถึงการติดตามตรวจสอบและประเมินผล กรรมการต้องทำหน้าที่ที่ได้รับ

มอบหมายอย่างเต็มความสามารถ รวมทั้ง ต้องเป็นผู้สะท้อนปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ตลอดจนประสานประโยชน์ให้การจัดการศึกษาสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพได้มากที่สุด

2.2 การมีส่วนร่วมในฐานะผู้ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยแบ่งเป็นการประกัน คุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นวิธีที่ ทำให้การศึกษามีมาตรฐานและถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการ อย่างต่อเนื่อง โดยสถานศึกษาจะต้องจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องและจะต้องเปิดเผยรายงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาประจำปีต่อสาธารณชน ในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาจะต้องให้ข้อมูลเพิ่มเติมรวมทั้งเชิญผู้ปกครองและผู้ที่มี ส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ร่วมให้ข้อมูลการจัดการศึกษาเพิ่มเติมสำหรับการประเมินภายนอกและ ติดตามรายงานผลการประเมินคุณภาพ ทั้งรายงานประจำปีของสถานศึกษาและรายงานการ ตรวจสอบคุณภาพทุกห้าปี เจตนารมณ์ของการกำหนดให้เปิดเผยรายงานประจำปีของสถานศึกษา และรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาต่อสาธารณชนนั้น เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมี ส่วนร่วมรับรู้ กำกับ ดูแล และหาแนวทางสนับสนุนส่งเสริมให้สถานศึกษาแต่ละแห่งในชุมชนจัด การศึกษาอย่างมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา เพื่อเป็นหลักประกันว่าผู้เรียน ซึ่งเป็นบุตร หลานของสมาชิกชุมชนจะได้รับการศึกษาที่ดีที่สุดเท่าที่สถานศึกษาพึงทำได้

2.3 การมีส่วนร่วมในฐานะผู้สนับสนุนการศึกษาทางเลือก ผู้นำชุมชนมีหน้าที่ดูแลให้ สมาชิกในชุมชนทุกคนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานและให้ความสำคัญเป็นพิเศษแก่คนพิการ ผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษ โดยที่การจัดการศึกษาจะเป็นในรูปแบบการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัยและอนุญาตให้มีการเทียบโอนระหว่างกันได้ ขณะเดียวกันพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ก็ได้เปิดโอกาสให้บุคคลครอบครัวองค์กร ชุมชนองค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นมีสิทธิ จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน และได้รับสิทธิประโยชน์บางประการจากรัฐ อาทิ การสนับสนุนจากรัฐในการพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้ร่วมจัดการศึกษาทางเลือก เงินอุดหนุน การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ผู้นำชุมชนจึงมีหน้าที่ในการสนับสนุน บุคคลครอบครัวหรือองค์กรในชุมชนที่ต้องการจัดการศึกษาทางเลือกตามหลักเกณฑ์ที่ประกาศเป็น กฎกระทรวงและกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อไป

2.4 การมีส่วนร่วมในฐานะผู้สร้างแรงจูงใจ เพื่อการศึกษาการยกระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานของคนไทยให้สูงถึงระดับมัธยมปลายตามที่คาดหวัง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการ เสริมแรงเพื่อให้ผู้อื่นที่อยู่ในวัยเรียนเข้ารับการศึกษา ผู้นำชุมชนต้องทำหน้าที่เป็นผู้ให้ข้อมูลให้ คำแนะนำ ประสานงานกับหน่วยงานเพื่อหาทางช่วยเหลือ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับการสนับสนุนผู้เรียน

ที่มีความต้องการพิเศษ คือ ผู้พิการผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษ โดยการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาพิเศษนั้น นอกจากนี้ ผู้นำชุมชนต้องเป็นผู้ส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตให้แก่สมาชิกชุมชนด้วย เช่น การแนะนำแหล่งเรียนรู้หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่หน่วยงาน/สถาบัน ทั้งภาครัฐเอกชนจัดขึ้น อันจะเป็นประโยชน์สำหรับการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลและสังคมท้องถิ่นนั้น เป็นต้น

3. การมีส่วนร่วมทางการเงินและการลงทุนเพื่อการศึกษา โดยผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมด้านต่าง ๆ ดังนี้

3.1 เป็นผู้ร่วมระดมทุนเพื่อการศึกษา การปฏิรูปการศึกษา จำเป็นจะต้องอาศัยทรัพยากรและสรรพกำลังที่ปวงจากท้องถิ่น ในส่วนประชาคม กฎหมายกำหนดให้บุคคลครอบครัวชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่น ๆ ให้แก่สถานศึกษาและมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น

3.2 เป็นผู้ริเริ่มและสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษาของชุมชน การจัดการศึกษาให้สมาชิกชุมชนทุกคนได้รับสิทธิเสมอภาค และได้รับโอกาสศึกษาต่อกำลังความสามารถได้อย่างสูงสุด จำเป็นต้องใช้ค่าใช้จ่ายมาก ปัจจุบันรัฐได้ให้การสนับสนุนเป็นพิเศษด้านการเงินและอุปกรณ์สำหรับผู้เรียนที่พิการและได้จัดตั้งกองทุนสำหรับผู้ด้อยโอกาส เช่น กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาให้แก่ผู้เรียนที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อยและกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในสถานศึกษาและมีแนวคิดที่จะจัดสรรเงินอุดหนุนการศึกษาแก่ผู้ที่รวมจัดการศึกษาทางเลือกแต่อย่างไรก็ดี การขอความช่วยเหลือจากรัฐแต่เพียงฝ่ายเดียวย่อมไม่เพียงพอ ในชุมชนที่มีความพร้อมระดับหนึ่งอาจใช้วิธีการต่าง ๆ ในการระดมทุนเพื่อสร้างแรงจูงใจให้เกิดความร่วมมือร่วมใจจากชุมชน สถานประกอบการและภาคเอกชนโดยจัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษาของชุมชนขึ้นเอง โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกชุมชนด้านการศึกษาให้ชัดเจน

3.3 ร่วมติดตามการใช้เงินและกองทุนให้เกิดประโยชน์สูงสุด การร่วมระดมทุนให้สถานศึกษาได้มีเงินสนับสนุนการดำเนินงานด้านการศึกษาเป็นบทบาทสำคัญหลังจากการร่วมระดมทุน ผู้นำชุมชนก็สามารถมีส่วนร่วมในการเสนอแนะและติดตามการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปอย่างโปร่งใสและเกิดประโยชน์สูงสุด

สุมาลี สังข์ศรี (2549) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไว้ดังนี้

1. ร่วมคิดร่วมวางแผน เป็นลักษณะผู้แทนของประชาชนในชุมชนเข้ามาเป็นคณะกรรมการการศึกษาในชุมชนนั้น แล้วร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผนในการจัดกิจกรรมในชุมชนว่า

จะจัดกิจกรรมประเภทใดจัดอย่างไร จึงจะครอบคลุมและสนองความต้องการหรือประชาชนที่ไม่ได้เป็นคณะกรรมการก็ควรได้รับการเปิดโอกาสให้ช่วยเสนอแนะด้วย

2. ร่วมเป็นวิทยากรหรือให้การสนับสนุนเรื่องงบประมาณ สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ หรืออื่น ๆ เพราะประชาชนในชุมชนอาจเป็นผู้เชี่ยวชาญในการประกอบอาชีพหรือช่างฝีมือด้านต่าง ๆ สามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่เพื่อนบ้านชุมชนได้เป็นอย่างดีแทนวิทยากรที่ไกลตัว

3. ช่วยดำเนินการจัดกิจกรรม เช่น อาจจะช่วยวิทยากรในการดำเนินการจัดกิจกรรม ช่วยประชาสัมพันธ์ เชิญชวนประชาชนในชุมชนมาร่วมกิจกรรม ช่วยจัดเตรียมสถานที่วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ตลอดจนช่วยดูแลบำรุงรักษาแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เป็นต้น

4. ช่วยดำเนินการจัดกิจกรรมในชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยดูแลและสานต่อกิจกรรมที่หน่วยงานต่าง ๆ ได้ริเริ่มไว้ในพื้นที่ ซึ่งเสร็จสิ้นไประยะหนึ่งและออกจากพื้นที่ไปแล้ว ประชาชนก็จะต้องช่วยกันสานต่อ เช่น ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน แหล่งความรู้ประจำหมู่บ้าน หอกระจายข่าว เป็นต้น โดยร่วมกันเป็นคณะกรรมการอาสาสมัครหมุนเวียนกันดูแลหรือกิจกรรมมอบให้ ความรู้ด้านต่าง ๆ คณะกรรมการอาจรวมกลุ่มผู้สนใจและประสานเชิญวิทยากรมาให้ความรู้จากที่กล่าวมา

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาประกอบด้วย การกำหนดนโยบาย การกำหนดแผนงาน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ การถ่ายทอดความรู้ การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การบริหารจัดการ การติดตามตรวจสอบและประเมินผล การศึกษาการสนับสนุนการศึกษาทางเลือก การจัดการศึกษาเองการสร้างแรงจูงใจเพื่อการศึกษา และการระดมทุนเพื่อการศึกษา

2.2.4 รูปแบบของการมีส่วนร่วม

วรรณ วรชวานิช (2549) กำหนดรูปแบบของการมีส่วนร่วมของบุคคลไว้ 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง คือ รูปแบบที่บุคคลได้เข้ามามีส่วนร่วม หรือเข้ามาเกี่ยวข้อง ร่วมตัดสินใจในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอน จนกว่าการดำเนินงานจะบรรลุผลเสร็จสมบูรณ์

2. การมีส่วนร่วมที่ไม่แท้จริง คือ รูปแบบที่บุคคลได้เข้ามามีส่วนร่วม หรือ เข้ามาเกี่ยวข้อง ในลักษณะหนึ่งลักษณะใด หรือ ในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง เท่านั้น

ทั้งนี้ โดยแท้จริงแล้วรูปแบบการมีส่วนร่วมไม่อาจทำได้ในทุกประเด็น แต่การมีส่วนร่วมของบุคคลจะมีอยู่ในเกือบทุกกิจกรรมของสังคม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสนใจและประเด็นการพิจารณาที่อยู่ภายใต้เงื่อนไขพื้นฐานของการมีส่วนร่วมว่า จะต้องมียุทธศาสตร์ มีความเสมอภาค และมีความสามารถในการเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อให้การมีส่วนร่วมดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จำรัส นวลนิ่ม (2550) กำหนดรูปแบบของการมีส่วนร่วมไว้ 3 ประการ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมโดยตรง โดยผ่านองค์การจัดตั้งโดยประชาชน เช่น การรวมกลุ่มเยาวชน กลุ่มต่างๆ
2. การมีส่วนร่วมทางอ้อม โดยผ่านองค์การผู้แทนของประชาชน เช่น กรรมการกลุ่ม หรือ ชุมชน กรรมการหมู่บ้าน
3. การมีส่วนร่วมโดยเปิดโอกาส โดยผ่านองค์กรที่มีผู้แทนของประชาชน เช่น สถาบัน หรือหน่วยงานที่เชิญชวน หรือเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเมื่อไรก็ได้

อักเบย์ยานี (Agbayani, 1980) กล่าวถึงรูปแบบของการมีส่วนร่วม ไว้ดังนี้

1. การร่วมประชุม
2. การออกความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
3. การตีความปัญหาให้กระจ่าง
4. การออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้านปัญหา
5. การออกเสียงเลือกตั้ง
6. การบริจาคเงิน
7. การบริจาควัตถุ
8. การช่วยเหลือด้านแรงงาน
9. การใช้โครงการที่เป็นประโยชน์ให้ถูกต้อง
10. การช่วยเหลือในการรักษาโครงการ
11. การทำงานกับนําการเปลี่ยนแปลง

โคเฮน และอัพฮอฟฟ์ (Cohen and UpHoff, 1980) กล่าวถึงองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ คือ การกำหนดความต้องการและจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้น จึงเลือกนโยบายและกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจช่วง ดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงาน กิจกรรมหรือโครงการใด ๆ นั้น จะได้มาจากคำถามที่ว่า ใครจะทำประโยชน์ให้แก่กิจกรรมหรือโครงการได้บ้าง และจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร การบริหารงาน และประสานงาน และการขอความช่วยเหลือ เป็นต้น

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและคุณภาพแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย ผลประโยชน์ของแต่ละกิจกรรมหรือโครงการ จะรวมทั้งผลประโยชน์ในทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบซึ่งเป็นผลเสียของกิจกรรมหรือโครงการ อันอาจจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษได้ทั้งต่อบุคคลและสังคม

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้นสิ่งสำคัญที่จะต้องสังเกตก็คือ ความเห็น (Views) ความชอบ (Preference) และความคาดหวัง (Expectations) ซึ่งจะมีอิทธิพล สามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้

แวง (Whang, 1981) จำแนกรูปแบบการมีส่วนร่วมของบุคคลออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมโดยความสมัครใจ (Voluntary participation) เป็นการมีส่วนร่วมที่เกิดจากความคิดของแต่ละบุคคล

2. การมีส่วนร่วมโดยการถูกชักชวน (Induced participation) เป็นการมีส่วนร่วมที่บุคคลได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้า โดยการใช้สิ่งล่อใจ (Incentive system) ซึ่งอาจเป็นสิ่งล่อใจทางวัตถุหรือทางจิตใจ

3. การมีส่วนร่วมโดยการถูกบังคับ (Force participation) โดยใช้อำนาจบังคับ มีการบังคับบัญชาเป็นลำดับขั้น และใช้อำนาจลงมาตามลำดับขั้น

สรุปได้ว่า รูปแบบของการมีส่วนร่วมมีหลายลักษณะ ขึ้นอยู่กับว่าการมีส่วนร่วมในครั้งนั้น ๆ ใช้เกณฑ์เป็นตัวกำหนด ได้แก่ การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงและการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงและการมีส่วนร่วมที่ไม่แท้จริง หรือ การมีส่วนร่วมโดยตรง การมีส่วนร่วมโดยทางอ้อม และการมีส่วนร่วมแบบเปิดโอกาส หรือ การมีส่วนร่วมโดยความสมัครใจ การมีส่วนร่วมโดยการถูกชักชวน และการมีส่วนร่วมโดยการถูกบังคับ หรือ การมีส่วนร่วมในเรื่องอะไร ใครควรเข้ามามีส่วนร่วม และมีส่วนร่วมอย่างไร รวมทั้งการมีส่วนร่วมแบบไม่มีรูปแบบตายตัว เช่น การร่วมประชุม การบริจาคเงินหรือวัตถุ การช่วยเหลือด้านแรงงาน เป็นต้น

2.2.5 องค์ประกอบของการมีส่วนร่วม

วิชิต นันทสุวรรณ และจ่านง แรกพินิจ (2543) กล่าวว่าองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมแบ่ง ออกเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นการร่วมคิด ขั้นร่วมกันวางแผน ขั้นร่วมปฏิบัติ ขั้นร่วมประเมินผล และขั้นร่วมรับผลประโยชน์

กรมสามัญศึกษา (2544) นำเสนอองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมไว้ว่าประกอบด้วย ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมคิดริเริ่ม และตัดสินใจ ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมวางแผน ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมดำเนินการ ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผล และขั้นที่ 5 การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์

โกวิทย์ พวงงาม (2546) กล่าวถึงองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

1. การร่วมคิด การร่วมคิดสร้างวิสัยทัศน์ขององค์กรโดยร่วมกันคิดว่า ภาพความสำเร็จที่ควรเกิดขึ้นในอนาคต คืออะไร โดยใช้ข้อมูลพื้นฐานขององค์กรภายใต้ทิศทางการพัฒนาประเทศของโลกการจัดให้มีกิจกรรมสร้างวิสัยทัศน์จะช่วยให้เกิดการสร้างจิตสำนึกในการร่วมกันปฏิบัติงานพัฒนาจะทำให้คนเห็นปัญหา เห็นความจำเป็นที่ต้องแก้ปัญหาและรวมกลุ่มกัน เพื่อแก้ปัญหาเปรียบเสมือนการตั้งปณิธานร่วมกันว่าเราต้องการให้เกิดอะไรขึ้น และจะก้าวไปสู่ความฝันตาม

วิสัยทัศน์ต้องทำอะไรบ้างการร่วมคิดยุทธศาสตร์ว่าจะทำให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อสร้างพลังความเข้มแข็งของคนในชุมชน

2. การจัดทำแผนร่วมกัน หลังจากคิดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ที่กำหนดร่วมกันไว้แล้วนั้น จะต้องมีการวางแผนการดำเนินงานร่วมกันของคนในองค์กรต่าง ๆ ที่รวมกลุ่มกันขึ้น ในแผนการดำเนินงานนั้น อาจจะมีโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องดำเนินการเพื่อเป็นการปัญหา และเป็นการพัฒนา เพื่ออนาคตการวางแผนจะช่วยให้เกิดระบบการจัดการ เป็นการกระจายอำนาจการตัดสินใจของสมาชิกในกลุ่ม ที่ได้แสดงความคิดเห็นร่วมกันแต่ต้นการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนจึงจะเป็นไปได้อย่างดี

3. ร่วมปฏิบัติเป็นการรวมคนในกลุ่มต่าง ๆ ให้ทำงานร่วมกันตามแผนที่วางไว้ภายใต้จิตสำนึกที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นให้เป็นที่ไปตามภารกิจที่ตกลงกันไว้ ในการปฏิบัติงานต้องอาศัยความร่วมมือจากองค์กรอื่นเพื่อร่วมปฏิบัติกิจกรรมนั้นให้ประสบความสำเร็จ

4. ร่วมติดตามผล ประเมินผลการติดตามผล ประเมินผลการดำเนินงาน ที่กลุ่มได้คิดปฏิบัติร่วมกันนั้น จะทำให้ทราบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานทราบปัญหาอุปสรรค เพื่อมาร่วมกันคิดหาทางแก้ปัญหา ทำให้มีความเข้มแข็งและปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง อันจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาขององค์กร

5. ร่วมรับประโยชน์ ผลจากการที่ทุกคนทุกองค์กรได้ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติและเกิดผลตามที่ตั้งจุดประสงค์และเป้าหมายไว้ ทุกคนก็จะได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติร่วมกันและทุกคนก็ต้องรักษาประโยชน์ที่ได้นี้ให้ได้รับตลอดไป

อุทัย บุญประเสริฐ (2547) กล่าวถึงองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมไว้ 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประการแรกที่จะต้องทำคือ การกำหนดความต้องการ และการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นเลือกนโยบายและประชากรที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ในช่วงเริ่มต้นการตัดสินใจในช่วงการดำเนินการตามแผนและการตัดสินใจช่วงการปฏิบัติตามแผน

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงานโครงการนั้นๆ ได้มาจากคำถามที่ว่า ใครจะทำประโยชน์ให้โครงการใดบ้าง และจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น ช่วยเหลือด้านทรัพยากรการบริหารงาน และการประสานงานและการขอความช่วยเหลือ

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ นอกจากความสำคัญของประโยชน์ในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย ผลประโยชน์ของโครงการนี้รวมทั้งผลประโยชน์ทางบวก

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ในการมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้นสิ่งสำคัญที่จะต้องสังเกตคือ ความเห็นชอบและความคาดหวัง ซึ่งจะมีอิทธิพลและสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มได้

จรัส อติวิทยากรณ์ (2553) กล่าวถึงองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการรับรู้ปัญหาพร้อมรับทราบที่มาของปัญหาเสนอวิธีการสืบค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาร่วมกันค้นหาสาเหตุของปัญหาและสำรวจความต้องการของบุคลากรในองค์การ

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงาน ร่วมลำดับความสำคัญของปัญหา กำหนดแผนงานและโครงการเพื่อแก้ปัญหา จัดทำแผนและโครงการศึกษาความเป็นไปได้ของแผนและโครงการและทบทวนแผนและโครงการ

3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติ โดยการออกแรงออกเงินงบประมาณ สิ่งของให้คำแนะนำ ให้ความรู้ ร่วมป้องกัน และแก้ไขปัญหา

4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล รับทราบการเสร็จสิ้นของโครงการและร่วมประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโครงการ

ชาพิน (Chapin, 1997) กล่าวถึงองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือการริเริ่มตัดสินใจดำเนินการ การมีอิทธิพลในการตัดสินใจดำเนินงานหรือออกเสียงคัดค้าน และตัดสินใจปฏิบัติการในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับงานที่ปฏิบัติ ไม่ว่าจะเรื่องของการจัดระบบการทำงาน วิธีการทำงาน ใครเป็นผู้กระทำและทำอย่างไร

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ คือ การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหาร การประสานความร่วมมือ การทำกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน

3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็ผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางสังคม หรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล คือ การมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเสนอผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนการเสนอแนวคิดในการปรับปรุงและแก้ไขงานต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้น

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประมวลองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมจากแนวคิดของนักวิชาการและนักการศึกษาที่นำเสนอมาก่อนหน้าประกอบกับแนวคิดของโคเฮน และอัพฮอฟฟ์ (Cohen and UpHoff, 1980) ด้วย แล้วสรุปเป็นองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการกำหนดความต้องการ การตัดสินใจจัดลำดับความสำคัญ การตัดสินใจเลือกนโยบายมาปฏิบัติ การตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน หมายถึง การมีส่วนร่วมสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหารจัดการ การประสานความร่วมมือ การทำกิจกรรมต่าง ๆ และการปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการรับการแจกจ่ายผลประโยชน์ที่เกิดจากการร่วมกันปฏิบัติงาน ซึ่งอาจเป็นผลประโยชน์ทางวัตถุ ผลประโยชน์ทางสังคม หรือโดยส่วนตัว

4. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล หมายถึง การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบติดตามและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมที่ได้ดำเนินการหรือปฏิบัติไปแล้ว เพื่อหาข้อสรุป และนำไปเป็นสารสนเทศในการดำเนินกิจกรรมในครั้งต่อไป

จากการศึกษาตามกรอบการบริหารวิชาการและหลักการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้สรุปว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครู หมายถึง การเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และมีส่วนร่วมในการประเมินผลเกี่ยวกับงานวิชาการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการจัดการศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง การให้โอกาสครูเข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อทราบจุดแข็งจุดอ่อน การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนและนักเรียนเพื่อนำมาซึ่งข้อมูลในการจัดทำสาระหลักสูตรท้องถิ่น การกำหนดกรอบสาระหลักสูตรท้องถิ่น ดำเนินการจัดทำสาระหลักสูตรท้องถิ่น และการประเมินผลการใช้สาระหลักสูตรท้องถิ่น

2. การวางแผนงานด้านวิชาการ หมายถึง การกำหนดเป้าหมายเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อให้สำเร็จลุล่วงไปตามวัตถุประสงค์ในด้านวิชาการ โดยให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการ ขั้นตอนและรายละเอียดของการดำเนินการด้านวิชาการ โดยจัดลำดับกิจกรรมที่จะต้องปฏิบัติก่อนหลังระยะเวลาดำเนินการด้านวิชาการ

3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา หมายถึง การจัดทำแผนการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกช่วงชั้นตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการบูรณาการเรียนรู้อาศัยสื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้ จัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน และ ส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการด้อยโอกาสและมีความสามารถพิเศษ

4. การพัฒนาหลักของสูตรสถานศึกษา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหลักสูตรจากเดิมให้ได้ผลดียิ่งขึ้น โดยดำเนินการรวบรวมเอกสารและวัสดุต่าง ๆ และข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ทำความเข้าใจหลักสูตรและภารกิจที่ต้องปฏิบัติ จัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่

เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น และให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมคิดร่วมทำในหลักสูตรสถานศึกษา

5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การวางแผนและส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนเป็นสำคัญและสอดคล้องกับบริบทของสังคม

6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การให้ครูได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน การจัดทำแผนการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ และเป็นไปตามแนวทางของหลักสูตร โดยเน้นการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง และจัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่นและไปยังสถานศึกษาอื่น

7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา หมายถึง การพัฒนาคุณภาพด้านวิชาการของสถานศึกษา โดยสนับสนุนให้ครูใช้กระบวนการทางการวิจัยในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การศึกษาปัญหา การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา การหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา การสร้างและการพัฒนานวัตกรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา โดยครูมีส่วนร่วมในการสำรวจแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา ในชุมชน ในท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาที่ใกล้เคียง และนำมาปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอน

9. การนิเทศการศึกษา หมายถึง กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ แล้วนำผลการนิเทศมาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

10. การแนะแนว หมายถึง การจัดระบบการแนะแนวทั้งทางวิชาการและทางวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยร่วมดำเนินการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน ดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ตามเป้าหมาย มีการติดตามและประเมินผลกระบวนการแนะแนวในสถานศึกษา และการประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่นอย่างต่อเนื่อง

11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา หมายถึง จัดระบบโครงสร้างองค์กร โดยให้ครูได้ร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ บริหารจัดการให้โรงเรียนเป็นฐานในการบริหารจัดการ มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้องหลาย ๆ ฝ่าย นับตั้งแต่ ผู้เรียน ครู ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการกระจายอำนาจ และการแสดงความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้

12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ หมายถึง การสำรวจความต้องการสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ จัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยการจัดการกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ

13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น หมายถึง การให้ครูมีส่วนร่วมในการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น เป็นการประสานความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ติดตามประเมินผลการพัฒนาวิชาการเพื่อให้การพัฒนาชุมชนและโรงเรียนมีความเจริญก้าวหน้า

14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา หมายถึง การส่งเสริมการพัฒนาวิชาการ และการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา เพื่อให้ครูได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ประสานความร่วมมือ หาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การพัฒนาระหว่างชุมชนกับสถานศึกษา และมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลเพื่อหาข้อสรุป และนำไปเป็นสารสนเทศในการดำเนินกิจกรรม

15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา หมายถึง การศึกษาและวิเคราะห์งานด้านวิชาการของสถานศึกษา จัดทำร่างระเบียบและแนวปฏิบัติงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ตรวจสอบร่างระเบียบและแนวปฏิบัติงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ครูได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานและนำระเบียบและแนวปฏิบัติไปปฏิบัติงานด้านวิชาการของสถานศึกษา รวมทั้งตรวจสอบและประเมินผลงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา หมายถึง การศึกษา วิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือเรียน แบบเรียน การจัดทำหนังสือเรียน แบบเรียน และการตรวจพิจารณาคุณภาพหนังสือเรียน แบบเรียน โดยครูสามารถมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกรูปแบบและเนื้อหาของแบบเรียน หนังสือเรียน

17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง การจัดหา จัดทำ สร้าง และพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อให้ครูมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และส่งเสริมให้ครูผลิตและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา และประเมินผลการสร้างและพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อศึกษานั้น

2.3 การประเมินความต้องการจำเป็น

ผู้วิจัยนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น หลักการของการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็น และการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นตามลำดับดังนี้

2.3.1 ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น

สังต์ อุทรานันท์ (2532) ให้ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็นไว้ว่า หมายถึง กระบวนการสำหรับการวิเคราะห์เพื่อให้ทราบแน่ชัดลงไปว่า ปัญหา และความต้องการอันไหนเป็นปัญหาและความต้องการที่แท้จริง ปัญหาและความต้องการอันไหนมีความสำคัญ

มากกว่ากัน การศึกษาความต้องการจำเป็นส่วนใหญ่มักจะใช้วิธีการเก็บข้อมูลในขอบเขตที่กว้างขวาง โดยใช้แหล่งข้อมูลปริมาณมาก ใช้เวลาและทรัพยากรที่หลากหลาย รวมทั้งใช้เงินค่อนข้างสูง แต่หากเป็นการศึกษาข้อมูลในขอบเขตจำกัด เช่น ในโรงเรียน หรือในชั้นเรียน จะเรียกว่า การศึกษาปัญหาเฉพาะ (Study of Specific Problems)

สุวิมล ว่องวานิช (2550) กล่าวว่า การประเมินความต้องการจำเป็น เป็นกระบวนการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างสภาพในปัจจุบัน (what is) กับสภาพที่ควรจะเป็น (what should be) ที่มีระบบ เพื่อจัดลำดับความสำคัญก่อนหลัง โดยเป็นการระบุความต้องการจำเป็น พิจารณาตัดสินความขัดแย้ง ตรวจสอบสภาพทั่วไปตามธรรมชาติ และหาสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็น และจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไข การจัดสรรงบประมาณ การจัดทำแผนการดำเนินงานขององค์กร

ก่องเกียรติ รัชชธรรม เพ็ญศรี เศรษฐวงศ์ และสมบูรณ์ สุริยวงศ์ (2554) ให้ความหมายว่าการประเมินความต้องการจำเป็นเป็นกระบวนการที่เป็นระบบในการหาความต้องการจำเป็น เพื่อกำหนดความแตกต่างของสภาพเป็นอยู่จริงที่สังเกตได้กับสภาพที่คาดหวังที่ควรจะเป็น แล้วนำผลของความแตกต่างนั้นมาจัดเรียงลำดับความสำคัญ เพื่อให้ได้ข้อมูลในการตัดสินใจเลือกหรือหาวิธีแก้ไขปัญหาได้ตรงสภาพหรือความต้องการที่แท้จริงอันเนื่องจากการประเมินความต้องการจำเป็นการเปลี่ยนแปลงในเชิงสร้างสรรค์ และการเปลี่ยนแปลงทางบวก

คัฟแมน และอิงลิช (Kaufman and English, 1981) ให้ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็นว่าเป็นกระบวนการที่เป็นทางการ ซึ่งกำหนดช่องว่างระหว่างผลผลิตหรือผลลัพธ์ในปัจจุบันและผลลัพธ์หรือผลผลิตที่เป็นที่ต้องการ และจัดวางช่องว่างเหล่านั้นตามลำดับความสำคัญ และเลือกสิ่งที่เห็นว่าสำคัญที่สุดเพื่อแก้ปัญหา

แม็คคิลลิป (McKillop, 1987) ให้ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็นว่าหมายถึง การตัดสินคุณค่าของกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งเกี่ยวกับปัญหาที่พบ และพยายามหาหนทางในการแก้ปัญหา ความหมายดังกล่าวจะเกี่ยวข้องใน 4 ลักษณะ คือ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล เป็นเรื่องเฉพาะของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เป็นเรื่องที่อยู่ในรูปของปัญหาเมื่อผลผลิตไม่เพียงพอ และเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจหรือการพิจารณาหาหนทางในการแก้ปัญหา

สรุปได้ว่า การประเมินความต้องการจำเป็น หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างสภาพที่คาดหวังกับสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และหากพบความแตกต่างระหว่างสภาพที่คาดหวังกับสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ความแตกต่างที่พบก็จะชี้ให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้น แล้วนำปัญหานั้นมาจัดเรียงลำดับตามความสำคัญ เพื่อให้ได้ข้อมูลในการตัดสินใจเลือกหรือหาวิธีแก้ไขปัญหาได้ตรงสภาพหรือความต้องการที่แท้จริง

2.3.2 หลักการของการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

หลักการของการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น คือ การจัดลำดับความสำคัญ (Priority setting) ของการประเมินความต้องการจำเป็น ซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการระบุความต้องการจำเป็น การวิเคราะห์หาสาเหตุและการกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา จะทำให้การประเมินความต้องการจำเป็นมีความสมบูรณ์ สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์หาสาเหตุและวิธีการแก้ไขต่อไป การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น เป็นการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น แต่ละประเด็น จากนั้น นำความต้องการจำเป็นมาเรียงลำดับ (Sort) ตั้งแต่ความสำคัญมากไปหาน้อย จะช่วยให้ผู้ประเมินความต้องการจำเป็นทราบถึงความต้องการจำเป็น หรือปัญหาที่แท้จริง ที่ควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนก่อนปัญหาอื่น วิธีที่ใช้จัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น นั้น มีหลายวิธีด้วยกัน ผู้ประเมินจะต้องเลือกใช้และดำเนินการด้วยความระมัดระวังภายในระยะเวลา และทรัพยากรที่จำกัด (Bosin, 1992; อ้างถึงใน ปิยะมาภรณ์ โขคอวยชัย, 2540) ทั้งนี้ วิธีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมีหลายวิธีแต่ละวิธีจะแตกต่างกันออกไป แต่วิธีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) ซึ่งสูตรในการคำนวณคือ

$$PNI_{\text{modified}} = (I - D) / D$$

โดยการหาค่าผลต่างของ (I - D) หารด้วยค่า (D) เพื่อควบคุมขนาดของความต้องการจำเป็นให้อยู่ในพิสัยที่ไม่มีช่องกว้างมากเกินไป และให้ความหมายเชิงเปรียบเทียบ เมื่อใช้ระดับของสภาพที่เป็นอยู่เป็นฐาน ในการคำนวณอัตราการพัฒนาเข้าสู่สภาพที่คาดหวังของกลุ่ม วิธีจัดลำดับความสำคัญแบบนี้ มีข้อดี คือ คำนวณง่าย ให้สรุปที่ดี และเมื่อถ่วงน้ำหนักจะทำให้ได้ความแตกต่างที่ชัดเจนขึ้น หากแต่ข้อจำกัดของวิธีนี้ก็คือ ข้อตกลงเบื้องต้นเป็นมาตราการวัดแบบเรียงลำดับ (Interval scale) ที่ไม่ค่อยเหมาะสม และเป็นการพิจารณาแยกกันระหว่างสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวัง จึงทำให้ผลต่างที่มีค่าเท่ากันในระดับต่ำกับระดับสูงยากในการจัดเรียงลำดับ (คมศร วงษ์รักษา, 2540)

2.3.3 ขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็น

สุวิมล ว่องวานิช (2550) กล่าวถึงขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็นไว้ดังนี้

1. พยายามกำหนดสิ่งที่มุ่งหวัง (what should be)
2. พยายามวัดสภาพที่เป็นอยู่จริงในปัจจุบัน (what is)
3. หาความแตกต่างระหว่างข้อมูลที่ได้จาก ข้อ 1 และ ข้อ 2
4. ศึกษาหาสาเหตุหรือเหตุผลที่ทำให้เกิดความแตกต่าง (ปัญหา) ในข้อ 3

5. จัดลำดับความสำคัญของปัญหา

นอกจากนี้ นอกจากนี้สุวิมล ว่องวาณิช (2550) ยังได้สังเคราะห์ขั้นตอน การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นจากนักวิชาการด้านการประเมินไว้ โดยแบ่งขั้นตอนการดำเนินการออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะแรก เป็นระยะก่อนการประเมินประกอบด้วยขั้นตอนการเตรียมการ มีการกำหนดจุดมุ่งหมายหรือวิสัยทัศน์ที่ต้องการจะให้เกิด กำหนดกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์จากผลการประเมินความต้องการจำเป็น กลุ่มเป้าหมายและกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการประเมินความต้องการจำเป็น และขั้นการออกแบบการประเมิน เกี่ยวข้องกับการกำหนดนิยามประเภท ขอบข่ายของการประเมินความต้องการจำเป็น การวางแผนงานด้านทรัพยากรค่าใช้จ่าย และระยะในการดำเนินงาน

ระยะที่สอง เป็นระยะระหว่างการประเมิน มีการกำหนดวิธีการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดความต้องการจำเป็น และการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

ระยะที่สาม ระยะหลังการประเมิน มีการนำผลไปใช้ประโยชน์ การเสนอผลหรือรายงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ กำหนดแนวทางการแก้ไขจัดปัญหาที่เกิดจากความต้องการจำเป็น

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2553) ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็นไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นก่อนการประเมิน (Pre-assessment) ในขั้นนี้เป็นขั้นตอนของการสำรวจ (exploration) ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย ๆ ดังนี้

1. วางแผนสำหรับการประเมินความต้องการจำเป็น
2. นิยามหรือกำหนดจุดประสงค์ทั่วไปสำหรับการประเมินความต้องการจำเป็น
3. กำหนดขอบเขตของการประเมินความต้องการจำเป็นหลักและ/หรือประเด็นที่

ต้องการประเมิน

4. กำหนดรายละเอียดและข้อมูลความต้องการตามขอบเขตที่จะประเมิน ซึ่งรวมถึงกลุ่มเป้าหมายในการประเมิน

5. ตัดสินใจกำหนดเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูล แหล่งข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการใช้ประโยชน์จากข้อมูล

ผลที่ได้จากขั้นตอนนี้ คือ แผนเบื้องต้นสำหรับการประเมินความต้องการจำเป็นและการนำไปใช้ในขั้นที่ 2 และ 3

ขั้นที่ 2 ขั้นการประเมิน (Assessment) หลังจากการสำรวจความต้องการจำเป็นต่าง ๆ แล้วในขั้นนี้เป็นขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูล (data gathering) ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย ๆ ดังนี้

1. สรุปตัดสินใจกำหนดเกี่ยวกับบริบท ขอบเขต และสิ่งที่เกี่ยวข้องในการประเมินความต้องการจำเป็น

2. เก็บรวบรวมข้อมูลของความต้องการ ซึ่งในขั้นตอนนี้ยอมทำให้ทราบความต้องการของผู้รับบริการหรือกลุ่มเป้าหมาย

3. หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว นำข้อมูลที่ได้มาจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในเบื้องต้นระยะแรก

4. วิเคราะห์หาสาเหตุของความต้องการหรือประเด็นปัญหา

5. วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด

ผลที่ได้จากขั้นตอนนี้ คือ ความต้องการจำเป็นหรือปัญหาที่ต้องการการแก้ไขตามลำดับความสำคัญในระยะแรก

ขั้นที่ 3 ขั้นหลังการประเมิน (Post Assessment) เมื่อได้ผลการประเมินความต้องการจำเป็นแล้วในขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสำคัญขั้นตอนหนึ่ง คือ การนำผลการประเมินไปใช้ (utilization) ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

1. จัดเรียงลำดับ (Set priority) ความสำคัญของความต้องการจำเป็น เทคนิคที่ใช้ในการจัดเรียงลำดับ เช่น การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (mean difference analysis) การวิเคราะห์ข้อมูลหลายมิติ (multi component data analysis) การกำหนดดัชนีความต้องการจำเป็นที่มีการถ่วงน้ำหนัก (weighted needs index)

2. พิจารณาหาทางเลือกสำหรับการแก้ไขปัญหา จากข้อที่ 1 การจัดเรียงลำดับทำให้ทราบปัญหาที่สำคัญเร่งด่วนที่สุด ถ้าหากไม่นำมาแก้ปัญหา ก็จะสูญเสียเปล่าในการทำการประเมิน ดังนั้นจึงต้องช่วยกันพิจารณาหาทางเลือกในการแก้ปัญหา

3. พัฒนาแผนการปฏิบัติ เพื่อใช้ในการดำเนินการต่อไป

4. ประเมินผล ของการประเมินความต้องการจำเป็น

5. รายงานผล การประเมินความต้องการจำเป็น

วิทกิน และอัลส์ชูด (Witkin and Altschuld, 1995 อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวาณิช, 2550) แบ่งขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็น ได้ 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ก่อนการประเมิน (Pre-assessment) ระยะก่อนการประเมิน เป็นขั้นตอนการสำรวจเพื่อวางแผนทำการประเมินความต้องการจำเป็นโดยรวบรวมสิ่งที่ตระหนักว่าเป็นปัญหาหรือความต้องการจำเป็นของการปฏิบัติงานในปัจจุบัน แล้วกำหนดขอบเขตหรือประเด็นที่สนใจที่จะพัฒนา กำหนดวัตถุประสงค์ที่ต้องการประเมินรวมทั้งกำหนดข้อมูลที่มีอยู่ และเป็นข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับความต้องการจำเป็น ที่มุ่งประเมินและทำการกำหนดข้อมูลที่รวบรวมแหล่งข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ ผลที่ได้จากการดำเนินการใน ระยะนี้ คือ

แผนการปฏิบัติงานเบื้องต้นของการประเมินความต้องการจำเป็นสำหรับใช้ในระยะเวลาประเมิน และระยะหลังประเมิน

ระยะที่ 2 การประเมิน (Assessment) ระยะการประเมิน เป็นขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลตามที่กำหนดในแผนการปฏิบัติงาน และทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความต้องการจำเป็น จากนั้นนำข้อมูลความต้องการจำเป็นที่ได้มาจากการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในระดับเบื้องต้น รวมทั้งวิเคราะห์สาเหตุของความต้องการจำเป็น ซึ่งอาจจะมี ความเกี่ยวข้องกับความต้องการจำเป็นใน 3 ระดับ คือ ระดับที่ 1 ระดับปฐมภูมิหรือผู้รับบริการ เช่น นักเรียน ลูกค้า คนไข้ ระดับที่ 2 ระดับทุติยภูมิหรือผู้ให้บริการ เช่น ครู ครอบครั้ว แพทย์ บรรณารักษ์ ระดับที่ 3 ระดับตติยภูมิ หรือ ทรัพยากรและแนวทางการแก้ปัญหา เช่น วัสดุอุปกรณ์ ขนาดของห้องเรียน เวลา เงินสนับสนุนและทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ประกอบด้วย ความต้องการจำเป็นที่วิเคราะห์ได้ กับสาเหตุของความต้องการจำเป็นนั้น ผลที่ได้จากการดำเนินการ ในระยะนี้ คือ เกณฑ์หรือแนวทางสำหรับดำเนินการแก้ปัญหาที่มีความสำคัญ

ระยะที่ 3 หลังการประเมิน (Post assessment) ระยะหลังการประเมิน เป็นขั้นตอนของการนำผลประเมินในระยะที่ 2 ไปใช้ประโยชน์โดยจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น กำหนดวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมสามารถปฏิบัติได้ และนำเสนอผลการปฏิบัติงานทำการประเมิน การประเมินความต้องการจำเป็นและนำเสนอรายงานผลการประเมินความต้องการจำเป็นแก่ผู้ที่มี ส่วนเกี่ยวข้อง ผลที่ได้จากการดำเนินการในระยะนี้ คือ แผนการปฏิบัติงาน รายงานผลการประเมิน ความต้องการจำเป็น ข้อสรุปที่เป็นลายลักษณ์อักษรหรือข้อสรุปปากเปล่า

สรุปขั้นตอนของการประเมินความต้องการจำเป็นได้ว่า ประกอบด้วย การกำหนด จุดมุ่งหมาย กำหนดกรอบการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น กำหนดเทคนิควิธีการประเมิน การเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล การจัดทำรายงานและผลการใช้ผลการประเมิน ความต้องการจำเป็น และจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นแนวทางแก้ไข ปัญหาต่อไป

2.3.4 การจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

สุวิมล ว่องวานิช (2550) กล่าวว่า การจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น เป็นการศึกษาวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นแต่ละประเด็น จากนั้นนำความต้องการจำเป็นมาจัด เรียงลำดับ (Sort) ตั้งแต่ความสำคัญมากไปหาน้อย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อระบุความต้องการจำเป็น ที่มีความสำคัญมากที่สุดและมีความเร่งด่วนที่ต้องได้รับการพัฒนาก่อนภายใต้เงื่อนไขทรัพยากรที่มี จำกัด ในปัจจุบันการจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นโดยใช้เทคนิคการจัดลำดับสำหรับข้อมูล แบบการตอบสนองคู่ ที่มีพื้นฐานแนวคิดของการนิยามความต้องการจำเป็นตามโมเดลความแตกต่าง (Discrepancy Model) วิธีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสามารถกระทำได้

ทั้งนี้ ในการประเมินความต้องการจำเป็นกลุ่มวิธีที่ใช้หลักประเมินความแตกต่างเป็นกลุ่มวิธีที่นิยมใช้มากมีรากฐานมากจากการประเมินความต้องการจำเป็นที่ใช้โมเดลความแตกต่าง ซึ่งมีการรวบรวมข้อมูลแบบการตอบสนองคู่จากมาตรวัดที่แสดงระดับความสำคัญ (I = Importance) ของข้อความนั้น s เปรียบเสมือนค่าที่บอกระดับของ what should be และมาตรวัดที่แสดงระดับที่ข้อรายการนั้น ได้รับการตอบสนองหรือระดับสัมฤทธิ์ผล (D = Degree of Success) ที่เป็นอยู่ในขณะนั้น เปรียบเสมือนค่าที่บอกระดับของ what is โดยสูตรในการคำนวณระดับความต้องการจำเป็นแต่ละวิธี มีรายละเอียด ดังนี้

1. วิธี Mean Difference Method (MDF) กำหนดโดยหาผลต่างของค่าเฉลี่ยของ I และค่าเฉลี่ยของ D บางคนเรียกวิธีนี้ว่า Rank Order of Difference Scores $MDF = I - D$
2. วิธี Priority Needs Index (PNI) เป็นวิธีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นซึ่งพัฒนาขึ้นมาโดยใช้ค่าสถิติในรูปดัชนีที่สามารถบอกค่าต่ำสุดและสูงสุดได้ $PNI = (I - D) \times I$
- 3) วิธี Priority Needs Index (PNI) แบบปรับปรุง เป็นสูตรที่ปรับปรุงจากสูตร PNI ดั้งเดิม โดยนงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวาณิช เป็นวิธีการที่หาค่าผลต่างของ (I - D) แล้วหารด้วยค่า D เพื่อควบคุมขนาดของความต้องการจำเป็นให้อยู่ในพิสัยที่ไม่มีช่วงกว้างมากเกินไปและให้ความหมายเชิงเปรียบเทียบ เมื่อใช้ระดับของสภาพที่เป็นอยู่เป็นฐานในการคำนวณค่าอัตราการพัฒนาเข้าสู่สภาพที่คาดหวัง

$$PNI_{\text{modified}} = (I - D) / D$$

4. การวิเคราะห์แมทริกซ์ (Matrix Analysis) เป็นวิธีการวิเคราะห์ที่เน้นการเสนอผลการดำเนินงานของหน่วยงานในส่วนที่เป็นจุดแข็งและจุดอ่อนที่ควรได้รับการพัฒนา โดยการแบ่งตารางเป็น 4 ช่อง แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพที่มุ่งหวัง และสภาพที่เกิดขึ้นจริง จุดที่ใช้แบ่งอาจเป็นค่าเฉลี่ยของคะแนนสูง-ต่ำที่กำหนด หรือเกณฑ์ที่ผู้ประเมินเห็นว่าเหมาะสมเป็นจุดตัด (Cut-off Score)

2.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการจัดการศึกษา

ผู้วิจัยนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการจัดการศึกษาโดยสังเขป ดังนี้

การปกครองท้องถิ่นคือการที่องค์กรหนึ่งมีพื้นที่อาณาเขตของตนเอง มีประชากรและมีรายได้ตามที่หลักเกณฑ์กำหนดโดยมีอำนาจและมีอิสระในการปกครองตนเอง มีการบริหารการคลังของตน รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่ให้บริการในด้านต่าง ๆ แก่ประชาชน ซึ่งประชาชนในพื้นที่ดังกล่าวจะมีส่วนร่วมในการบริหารและปกครองตนเอง เช่น การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในชุมชน

การมีส่วนร่วมในการบริหารและการปกครองตนเองโดยผ่านตัวแทนที่มาจากการเลือกตั้ง เช่น การมีสภาท้องถิ่น เป็นต้น (โกวิทย์ พวงงาม, 2550)

อุดม ทুমโฆสิต (2551) กล่าวถึง หลักการปกครองท้องถิ่นไว้ดังนี้

1. การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การจัดการปกครองของท้องถิ่นโดยประชาชนในท้องถิ่น การจัดการปกครองดังกล่าวกระทำโดยการเลือกคณะบุคคลเข้ามาดำเนินการจัดการปกครองซึ่งท้องถิ่นและชุมชนแต่ละชุมชนดังกล่าว อาจมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันในด้านอาณาเขต จำนวนประชากร ความเจริญมั่งคั่ง เช่น หน่วยงานปกครองท้องถิ่นของไทย จัดเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ทำให้ท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่นมีลักษณะทางการปกครองเป็นการเฉพาะของตัวเอง

2. ท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่นที่จะสถาปนาขึ้นเป็นหน่วยปกครอง ต้องมีคุณสมบัติพื้นฐานที่จำเป็นหลายประการ คือ

2.1 มีอาณาเขตและประชาชนของท้องถิ่นที่ชัดเจนจนระบุได้ว่า พื้นที่และประชากรไหนเป็นของท้องถิ่นและอันไหนที่ไม่ใช่ ทั้งเพื่อไม่ให้เกิดความสับสนในเขตการปกครองและประชากรผู้มีสิทธิและหน้าที่ทางการปกครอง

2.2 ท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่นจะมีลักษณะจำเพาะ (Uniqueness) ของตัวเอง ไม่ว่าจะ เป็นลักษณะของเขตแดน ประชากร ประเพณี วัฒนธรรม ตลอดจนทรัพยากรในท้องถิ่น ซึ่งลักษณะเฉพาะของแต่ละท้องถิ่นต้องการวิธีการปกครองที่มีความจำเพาะเจาะจงกับท้องถิ่นนั้น นโยบายปกครองทั่วไป (General Policy) ของรัฐบาลกลางอาจจะไม่เหมาะสมกับลักษณะเฉพาะของแต่ละท้องถิ่นเหล่านี้ก็ได้ ดังนั้นการใช้อำนาจของรัฐบาลกลางในท้องถิ่นควรจะได้รับความเห็นชอบในการประยุกต์ปฏิบัติจากท้องถิ่นด้วย

2.3 มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ในการปกครองท้องถิ่นไว้เป็นกรอบปฏิบัติชัดเจน ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชน คณะผู้มีอำนาจในการปกครองท้องถิ่น รวมทั้งรัฐบาลกลางได้เข้าใจตรงกันว่าเรื่องใดที่ท้องถิ่นต้องทำ เรื่องใดสมควรทำ และเรื่องใดไม่สามารถทำได้

2.4 หน่วยงานปกครองท้องถิ่นจะต้องมีฐานะทางกฎหมาย และมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม กล่าวคืออำนาจของหน่วยงานปกครองท้องถิ่นจะต้องเป็นนิติบุคคลที่มีอิสระในการทำงานตามขอบเขตหน้าที่ของตัวเองได้อย่างเสรี เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง หากมีอำนาจมากเกินไปไม่มีขอบเขตที่ชัดเจน หน่วยงานปกครองท้องถิ่นนั้นก็จะกลายสภาพเป็นรัฐอธิปไตยเสียเอง เป็นผลเสียต่อความมั่นคงของรัฐในที่สุด อำนาจอิสระของท้องถิ่นนี้มีขอบเขตที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะความเจริญ และความสามารถของประชาชนในท้องถิ่นนั้น

2.5 หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องดำเนินการปกครองโดยอาศัยกรอบและอาศัยอำนาจที่ได้รับโดยสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) ที่จะดำเนินการปกครองตนเอง สิทธิตามกฎหมายดังกล่าวแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

2.5.1 สิทธิที่หน่วยการปกครองท้องถิ่นสามารถตรากฎหมาย หรือ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์การปกครองท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการบริการตามหน้าที่และเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการให้บริการแก่ประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น เทศบัญญัติ ข้อบังคับตำบล และ ข้อบังคับจังหวัด เป็นต้น

2.5.2 สิทธิที่เป็นหลักในการดำเนินการบริหารท้องถิ่นคือ อำนาจในการจัดเก็บภาษี กำหนดงบประมาณ และดำเนินกิจการใด ๆ เพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ

2.6 ต้องมีความเป็นสถาบันหรือมีองค์กรที่ถาวรรองรับ เพื่อทำหน้าที่ในการบริหาร และดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการปกครองตนเอง องค์กรที่เข้ามาทำหน้าที่ปกครองตนเองของท้องถิ่นจัดแบ่งเป็นสองฝ่าย คือ องค์กรฝ่ายบริหารและองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ (เช่น แบบเทศบาลจะมีคณะเทศมนตรีเป็นฝ่ายบริหาร และสภาเทศบาลเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ หรือในแบบมหานครคือ กรุงเทพมหานคร จะมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นฝ่ายบริหาร สภากรุงเทพมหานครจะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นต้น) นอกจากนี้ต้องมีสถาบันของพนักงานท้องถิ่นรองรับ เพื่อให้ท้องถิ่นมีผู้ปฏิบัติงานแบบถาวรและเป็นมืออาชีพ

2.7 ประชาชนในท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นจากแนวความคิดที่ว่า ประชาชนในท้องถิ่นรู้ปัญหาของตัวเองดีกว่าส่วนกลาง หน่วยการปกครองท้องถิ่น จึงจำเป็นต้องมีคนในท้องถิ่นมาบริหารงาน เพื่อให้สมกับเจตนารมณ์และความต้องการของชุมชน และเป็นการฝึกให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้าใจในระบบ และกลไกประชาธิปไตยด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2561) นำเสนอแนวคิดไว้ดังนี้

การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศเรื่อยมาที่ส่งผลผลักดันให้หมู่บ้านร้างเร็วขึ้น ชุมชนแตกสลายมากขึ้น กลายเป็นคนเมือง เป็นคนของรัฐและเป็นข้าราชการ ดังนั้น หนทางแก้ปัญหาดังกล่าวคือ การกระทำที่ต้องกลับหัวกลับหางกับการพัฒนาในปัจจุบัน โดยจะต้องมุ่งเน้นการพัฒนาคนเป็นสำคัญ และกระจายอำนาจที่เป็นจริงแก่ประชาชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิถีชีวิตและการพัฒนาของชุมชน คำว่า การกระจายอำนาจ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของอำนาจและการควบคุมจากศูนย์กลางไปยังส่วนปลาย เป็นการปรับเปลี่ยนอำนาจและความรับผิดชอบจากส่วนกลางไปยังกลุ่มวิชาชีพในชุมชนในทางการศึกษา ส่วนคำว่ากระจายอำนาจทางการบริหาร และการจัดการศึกษา หมายถึง การถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบและการตัดสินใจจากส่วนกลางหรือศูนย์รวมอำนาจไปสู่ส่วนต่าง ๆ ขององค์กร โดยให้ทุกส่วนขององค์กรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การบริหาร และกระบวนการทางกฎหมายที่จะมอบอำนาจขั้นต้นและความ

รับผิดชอบให้แก่ท้องถิ่นในการตัดสินใจเกี่ยวกับ การบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 โครงสร้าง งานสถานศึกษาตั้งแต่การบริหารงานวิชาการ งานบุคลากร งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป เพื่อให้สถานศึกษาและชุมชนมีอิสระในการบริหารจัดการศึกษา การกระจายอำนาจทางการบริหาร การศึกษาสู่ท้องถิ่น มีเป้าหมายหลักในการมุ่งลดบทบาทของรัฐในส่วนกลางให้เหลือแต่ภารกิจหลักที่ต้องทำเท่าที่จำเป็นและเพิ่มบทบาทให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าดำเนินการแทน โดยให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 ได้กำหนดว่าการบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือระดับกระทรวง ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับสถานศึกษา ดังนั้นความสัมพันธ์ของส่วนกลาง (กระทรวง) กับส่วนภูมิภาค(เขตพื้นที่ การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษา) จะแบ่งบทบาทและหน้าที่ในการ ดำเนินงานทางการจัดการศึกษาอย่างชัดเจน คือ กระทรวง (ส่วนกลาง) มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแล การศึกษาทุกระดับทุกประเภทกำหนดนโยบายแผน ตลอดจนมาตรฐานการศึกษาสนับสนุน ตรวจสอบติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษา จากนั้นเขตพื้นที่การศึกษา จะรับแนวทางในการ กระจายอำนาจด้านการบริหารการจัดการศึกษาทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล การบริหารงานทั่วไป และองค์กรบริหารการปกครองท้องถิ่นมีสิทธิในการจัดการศึกษาทุกระดับ ตามความพร้อม เพื่อให้สถานศึกษาได้จัดการศึกษาตรงความเหมาะสม และความต้องการของผู้เรียน สำหรับหน้าที่จัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 49 ระบุว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมี คุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้อง ได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่ง และการสนับสนุนจากรัฐ เพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ย่อมได้รับความคุ้มครองและส่งเสริมที่เหมาะสมจากรัฐ และ มาตรา 80 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และ วัฒนธรรม ดังต่อไปนี้

- 1.1 คุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา ปฐมวัย ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบัน ครอบครัวและชุมชน รวมทั้งต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือ ทุพพลภาพ และผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้

- 1.2 ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาระบบสุขภาพที่เน้นการสร้างเสริมสุขภาพอันนำไปสู่ สุขภาวะที่ยั่งยืนของประชาชน รวมทั้งจัดและส่งเสริมให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มี มาตรฐานอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้เอกชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา สุขภาพและการจัดบริการสาธารณสุข โดยผู้มีหน้าที่ให้บริการดังกล่าวซึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่ตาม มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ ย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย

- 1.3 พัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้ สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมาย เพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทัน

การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

1.4 ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนา และเอกชนจัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

1.5 ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัยในศิลปะวิทยาการแขนงต่าง ๆ และเผยแพร่ข้อมูลผลการศึกษาวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนการศึกษาวิจัยจากรัฐ

1.6 ส่งเสริมและสนับสนุนความรู้รักสามัคคีและการเรียนรู้ ปลูกจิตสำนึก และเผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ ตลอดจนค่านิยมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. ตามที่พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดในมาตรา 16 ไว้ว่า ให้เทศบาล เมืองพัทยา องค์กรบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง โดย มาตรา 42 ระบุว่า ให้กระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหน้าที่ในการประสานและส่งเสริม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษา สอดคล้องกับนโยบาย และได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุน การจัดการศึกษาของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการจัดการศึกษาตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยการจัดการศึกษามี 3 รูปแบบ

3. การศึกษาในระบบ (Formal Education) เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอนการศึกษาในระบบมี 2 ระดับ

3.1 การศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย การศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่า 12 ปี ก่อนระดับอุดมศึกษา มี 3 ระดับ ได้แก่

3.1.1 การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา (3-6 ปี)

3.1.2 การศึกษาระดับประถมศึกษา

3.1.3 การศึกษาระดับมัธยมศึกษา มี 2 ระดับ

3.2 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาต้น และการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (3 ปี) ซึ่งมี 2 ประเภท คือ ประเภทสามัญศึกษา และประเภทอาชีวศึกษา

3.3 การศึกษาระดับอุดมศึกษาการศึกษาระดับอุดมศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ การศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา และการศึกษาระดับปริญญา

4. การศึกษานอกระบบ (Non-formal Education) เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษาโดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม การจัดการศึกษานอกระบบของ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ราษฎร การฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นต้น

5. การศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือ แหล่งความรู้อื่นๆ การจัดการศึกษาตามอัธยาศัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านห้องสมุดชุมชน จัดการสอนให้กับเด็กเร่ร่อนตามชุมชนเมืองใหญ่การอนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศูนย์คอมพิวเตอร์ท้องถิ่น ศูนย์การเรียนรู้ต่างๆ เป็นต้น

ทั้งนี้ การจัดการศึกษาท้องถิ่นมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งของท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถในการพึ่งพิงตนเองได้ทางเศรษฐกิจ ความสามารถในการแก้ไขปัญหาของตนเอง และการมีเอกลักษณ์และความยั่งยืนของท้องถิ่น ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า เป้าหมายของการจัดการศึกษาท้องถิ่น คือ

1. ถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ภูมิปัญญา ในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตบนพื้นฐานของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นนั้น

2. ถ่ายทอดความเชื่อและค่านิยมของท้องถิ่น และทำให้สมาชิกมีลักษณะคล้ายคลึงกัน จนเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นนั้น ๆ และทำให้คุณลักษณะเอกลักษณ์ของท้องถิ่นได้สืบสานต่อเนื่อง ยั่งยืน

3. เป็นการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของสมาชิกในท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาของตนเองและท้องถิ่น โดยใช้ภูมิปัญญาของตนเองได้

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยในประเทศ

สายหยุด ประภีระ (2552) ทำวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพและความต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพและความต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 6 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการสอน และขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 6 จำนวน 320 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ และแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก 10 ด้าน และระดับปานกลาง 2 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการ

พัฒนากระบวนการเรียนรู้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 6 พบว่า เมื่อจำแนกตามเพศ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 แต่รายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการแนะแนวการศึกษา และด้านประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการสอน พบว่า โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 แต่รายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน เมื่อพิจารณาตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 แต่รายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาและการใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 3) ความต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น 4) ผลการเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 6 พบว่า เมื่อจำแนกตามเพศ โดยภาพรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการสอน พบว่า โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 แต่รายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และเมื่อพิจารณาตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 แต่รายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

สุดหทัย ดาราพงษ์ (2555) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตเทศบาลเมืองตราราด จังหวัดตราราด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตเทศบาลเมืองตราราด จังหวัดตราราด และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตเทศบาลเมืองตราราด จังหวัดตราราด จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ ขนาดของสถานศึกษา และสังกัดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ครูผู้สอนในสังกัดเทศบาลเมืองตราราด

จังหวัดตราด จำนวน 208 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตเทศบาลเมืองตราด จังหวัดตราด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตเทศบาลเมืองตราด จังหวัดตราด จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตเทศบาลเมืองตราด จังหวัดตราด จำแนกตามประสบการณ์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตเทศบาลเมืองตราด จังหวัดตราด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา และสังกัดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

สุภาวิตา ทองน้อย (2558) ทำวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสมุทรปราการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการ ในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในจังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสมุทรปราการ และ 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการ ในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในจังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 118 คน จำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการ ในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในจังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสมุทรปราการ อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน ตามลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการจัดการเรียนการสอน

ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการนิเทศภายใน และด้านการวัดผลและประเมินผล
2) การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการทำงาน ไม่แตกต่างกัน

สุธานีย์ พลนามอินทร์ (2558) ศึกษาเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพ ปัญหา การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 2) นำเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 3) พัฒนาเครื่องมือการดำเนินงานการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 การวิจัยมี 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของนักวิชาการต่าง ๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการแล้วนำมาเป็นกรอบแนวคิด ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ไปสอบถามผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ จำนวน 468 คน ขั้นตอนที่ 3 การร่างรูปแบบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา แล้วนำร่างรูปแบบไปดำเนินการสนทนากลุ่ม โดยผู้ร่วมสนทนากลุ่มประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาที่มีความรู้และประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาจำนวน 9 คน ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการ จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ประโยชน์และความสอดคล้องระหว่างรูปแบบกับแผนการดำเนินงานของรูปแบบ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า 1) การศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ด้าน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการการศึกษา ส่วนปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย โดยด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษา 2) เพื่อนำเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย กลไกการดำเนินการ การดำเนินการการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ การประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จ โดยค่าเฉลี่ยความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยค่าเฉลี่ยความเหมาะสม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด การนำไปใช้

ประโยชน์อยู่ในระดับ ปานกลาง และความสอดคล้องกับการดำเนินการ อยู่ในระดับมาก 3) เพื่อพัฒนาเครื่องมือการดำเนินงานการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 โดยภาพรวมความคิดเห็น ผู้บริหารครูวิชาการและครูผู้สอนเป็นผู้มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ มีระดับความคิดเห็น ในระดับมาก โดยการปฏิบัติงานทั้งหมดอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าสูงสุด คือ ร่วมดำเนินการพัฒนาหลักสูตรตามแผนที่วางไว้และการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างคุ้มค่า จะต้องมีการประเมินอย่างสม่ำเสมอ และด้านที่มีค่าน้อยสุดคือ ร่วมวางแผนการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามแผนการพัฒนา เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน มาก ต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

หาญณรงค์ กระจงจิตร์ (2558) ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเครือข่ายการศึกษาระยะยาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ระยะเวลา เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเครือข่ายการศึกษาระยะยาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยะยาว เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนเครือข่ายการศึกษาระยะยาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะยาว เขต 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 108 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเครือข่ายการศึกษา ระยะเวลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะยาว เขต 2 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเครือข่ายการศึกษาระยะยาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะยาว เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูในโรงเรียนขนาดใหญ่มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการเกือบทุกด้าน มากกว่าครูโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลาง ยกเว้น ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ครูโรงเรียนขนาดกลางมีส่วนร่วมมากกว่าครูโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่

อาชีชะ เหมินระ (2558) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองท่าข้าม จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัด

เทศบาลเมืองท่าข้าม จังหวัดสุราษฎร์ธานี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดเทศบาลเมืองท่าข้าม จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 108 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบ ได้แก่ การทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการวางแผนงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน ในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐาน การศึกษา ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ด้านการนิเทศ การศึกษา และด้านการพัฒนาและการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ที่มีเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระดับ ช่วงชั้นที่สอน และประสบการณ์การสอนต่างกันพบว่า ไม่แตกต่างกัน

นพรัตน์ ชำนาญพีช (2559) ทำวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอลำตาหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอลำตาหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอลำตาหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 80 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว ผลการศึกษาพบว่า 1) การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอลำตาหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการวัดผลประเมินและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามลำดับ 2) การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอลำตาหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ปานดวงใจ แชนเกตู (2559) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของครูกับประสิทธิผลงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของครูกับประสิทธิผลงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของครูกับประสิทธิผลงานวิชาการของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้บริหารโรงเรียน 86 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ 86 คน ครูผู้สอน 176 คน รวม 348 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการและประสิทธิผลงานวิชาการของโรงเรียนโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการและประสิทธิผลงานวิชาการของครูในโรงเรียน จำแนกตามสภาพการดำรงตำแหน่ง เพศ และขนาดของโรงเรียน พบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการและประสิทธิผลงานวิชาการของโรงเรียน จำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่ง เพศ และขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูกับประสิทธิผลงานวิชาการของโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศมนกร นาควารี (2559) ทำวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครูกับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนปากช่อง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา เขต 31 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครูกับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนปากช่อง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา เขต 31 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติการสอน จำนวน 103 คน เครื่องมือเป็นแบบสอบถามชนิดประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครูกับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนปากช่อง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา เขต 31 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนปากช่อง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา เขต 31 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครูกับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนปากช่อง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา เขต 31 โดยรวมและรายด้านทุกด้านมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุริยะ ทรัพย์สิน (2559) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนสังกัดศูนย์เครือข่ายสองพี่น้อง ห้วยแม่เพรียง ป่าเต็ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนสังกัดศูนย์เครือข่ายสองพี่น้อง ห้วยแม่เพรียง ป่าเต็ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยจำแนกตามเพศ ประสบการณ์ทำงาน วุฒิการศึกษาสูงสุด และขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูโรงเรียนสังกัดศูนย์เครือข่ายสองพี่น้อง ห้วยแม่เพรียง ป่าเต็ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำนวน 80 คน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนสังกัดศูนย์เครือข่ายสองพี่น้อง ห้วยแม่เพรียง ป่าเต็ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับคะแนนจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆ การวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนสังกัดศูนย์เครือข่ายสองพี่น้อง ห้วยแม่เพรียง ป่าเต็ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนสังกัดศูนย์เครือข่ายสองพี่น้อง ห้วยแม่เพรียง ป่าเต็ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน 4) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนสังกัดศูนย์เครือข่ายสองพี่น้อง ห้วยแม่เพรียง ป่าเต็ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน 5) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนสังกัดศูนย์เครือข่ายสองพี่น้อง ห้วยแม่เพรียง ป่าเต็ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

รัตนภรณ์ บำรุงวงศ์ (2560) ทำวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 13 และ 14 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 13 และ 14 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลของครูผู้สอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 13 และ 14 สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานีเขต 3 จำนวน 196 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบที ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 13 และ 14 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา การวัดผล ประเมินผล ส่วนข้อที่มีคะแนนเฉลี่ย น้อยที่สุด คือ การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 2) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 13 และ 14 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 พบว่า ครูผู้สอนที่มีเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน

สุภาภรณ์ สุจินตาทิรมย์ (2560) ทำวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงครามใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน และด้านการพัฒนาและการใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม จำนวน 260 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีสภาพการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน และด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 2) ปัญหาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการพัฒนาและการใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 3) ผลการเปรียบเทียบ

สภาพการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสงครามจำแนกตามเพศ พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงาน วิชาการ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงครามของครูชายและครู หญิงไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 แต่เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การสอน และ กลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ผล การเปรียบเทียบปัญหาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงครามจำแนกตามเพศ จำแนกตามประสบการณ์การสอน และกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

2.5.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

มีแกน (Meegan, 1986) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาคุณภาพ ของโรงเรียนคาทอลิก รัฐวิสคอนซิน ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการวางแผนกับคุณภาพของโรงเรียน และเปรียบเทียบแนวคิด เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา กับ ครูผู้สอน ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผนกับคุณภาพของโรงเรียนมีความสัมพันธ์ กันในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้บริหารสถานศึกษามีแนวคิดเกี่ยวกับ การเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนแตกต่างจากครูผู้สอน โดยผู้บริหาร สถานศึกษามีแนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนในทางบวก สูงกว่าครูผู้สอน

คราฟท์ (Craft, 1988) มหาวิทยาลัยมิสซูรี ประเทศสหรัฐอเมริกาศึกษาเจตคติของชุมชน และระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยกำหนดสมมติฐานของ การศึกษาว่า มีความสัมพันธ์กันระหว่างเจตคติของชุมชนและระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนกับการ จัดการศึกษาของโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า เจตคติของชุมชนกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการมีส่วนร่วมของชุมชน กับการจัดการศึกษาของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่เจตคติของชุมชนกับการมีส่วนร่วมของชุมชนไม่มีความสัมพันธ์ต่อกันที่ระดับนัยสำคัญทาง สถิติ .01

มิลเลอร์ (Miller, 1989) ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการวางแผนพัฒนาหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ของโรงเรียนชนบทในประเทศสหรัฐอเมริกา พบผลการศึกษาว่า การวางแผน พัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้มีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการวางแผนพัฒนา

หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ดังกล่าว ช่วยให้เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียน เนื่องจากครูผู้สอนเกิดการยอมรับ เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ทำให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

กู๊ดฮาร์ท (Goodhart, 1991) ศึกษาคุณลักษณะของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาของรัฐที่มีประสิทธิภาพในด้านการบริหารวิชาการ โดยศึกษาจากผลผลิตทางการศึกษาของโรงเรียนในด้านผลสัมฤทธิ์ทางด้านวิชาการ ความสำเร็จของโรงเรียน และประสิทธิภาพของการวัดผลและประเมินผล พบว่า ความเป็นผู้นำในด้านการจัดองค์กรของผู้บริหาร การมีส่วนร่วมของครูผู้สอน คุณธรรมจริยธรรมของครูผู้สอน และความเป็นหนึ่งเดียวของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพในด้านการบริหารวิชาการในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เชรีสทาร์ และคนอื่น ๆ (Shrestha, et al., 2008) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาแบบเครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชนนิเวศน์เวสต์ ในประเทศออสเตรเลีย โดยการใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (participatory action research) ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาแบบเครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชนนิเวศน์เวสต์ ในประเทศออสเตรเลีย ประกอบด้วย การบริหารชุมชนที่เข้มแข็ง ความต่อเนื่องของการพัฒนา ความศรัทธาและความเชื่อมั่น ศักยภาพของผู้นำ ความชัดเจนของนโยบาย ทั้งนี้ ปัจจัยที่มีความสำคัญที่สุดก็คือ การเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การสร้างเครื่องมือ
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีการศึกษา 2561 จำนวน 9,719 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีการศึกษา 2561 จำนวน 385 คน มีขั้นตอนในการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

3.1.2.1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามานะ (Yamane, 1967) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน .05

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ

n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N = กลุ่มจำนวนประชากร

e = ค่าความคลาดเคลื่อน (0.05)

3.1.2.2 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 385 คน

3.1.2.3 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามขนาดโรงเรียน ใช้สูตรการแยกตามสัดส่วน (Proportion Allocation) ของนิยม ปุราคำ (ภิญโญ วรรณสุข, 2540 อ้างถึงใน นิยม ปุราคำ, 2517)

$$opt.n_H = \left[\frac{N_H}{N} \right] n_o$$

เมื่อ

$opt.n_H$ คือ ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

N คือ ขนาดของประชากร จำแนกตามจำนวนครู

N_H คือ ขนาดประชากรทั้งหมด

n_o คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

3.1.2.4 ได้กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยใช้สูตรการแยกตามสัดส่วนข้างต้น

3.1.2.5 สุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้การจับฉลาก ได้กลุ่มตัวอย่างดังแสดงในตาราง 3.1

ตารางที่ 3.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ขนาดโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน	ครู	
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
เล็ก	256	1,587	63
กลาง	130	2,230	88
ใหญ่	144	5,902	234
รวม	530	9,719	385

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดของโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ที่มีรูปแบบการตอบ 2 สภาพ คือ สภาพที่เป็นจริง และสภาพที่ควรจะเป็น โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.3 การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาแบบสอบถามเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.3.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม การบริหารวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนิยามศัพท์เป็นแนวทางการสร้างข้อคำถามในแบบสอบถาม

3.3.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากหนังสือเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย และระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์

3.3.3 กำหนดขอบเขตเนื้อหาของแบบสอบถาม ตามกรอบของการบริหารวิชาการ และการมีส่วนร่วมที่กำหนดไว้

3.3.4 ยกร่างแบบสอบถาม แล้วนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ความเหมาะสมในการใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษา และความชัดเจนของข้อคำถาม แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข

3.3.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ควบคุมวิทยานิพนธ์ ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruency: IOC) โดยค่าดัชนีความสอดคล้องจะต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป จึงจะถือว่าข้อคำถามในแบบสอบถามมีความตรงเชิงเนื้อหา (พรรณี ลีกิจวัฒน์นะ, 2557) ซึ่งผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาพบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.80-1.00 แสดงว่าแบบสอบถามมีความตรงเชิงเนื้อหาเป็นที่ยอมรับได้

3.3.6 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้งก่อนนำไปทดลองใช้

3.3.7 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α -Cronbach's Alpha Coefficient) (พรรณี ลีกิจวัฒน์นะ, 2557) ซึ่งผลการทดลองใช้ พบว่า แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 แสดงว่า แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเป็นที่ยอมรับได้ และแยกเป็นรายด้านตามลำดับดังนี้

ตารางที่ 3.2 ค่าความเชื่อมั่นแยกเป็นรายด้าน

การบริหารวิชาการ	ค่าความเชื่อมั่น
1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น	0.82
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ	0.87
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	0.91
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	0.78
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	0.60
6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	0.78
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	0.92

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

การบริหารวิชาการ	ค่าความเชื่อมั่น
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	0.85
9. การนิเทศการศึกษา	0.93
10. การแนะแนว	0.56
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	0.87
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	0.83
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น	0.86
14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติการ หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	0.74
15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	0.89
16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา	0.47
17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	0.89
โดยรวม	0.95

3.3.8 จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับจริงเพื่อใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

3.4.1 ทำหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ เพื่อขออนุญาตถึงโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.2 ผู้วิจัยนำหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลและแบบสอบถามส่งด้วยตนเองให้กับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งนัดวันรับแบบสอบถามกลับคืน

3.4.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน มาตรวจสอบ ความสมบูรณ์ จากนั้นนำไปใช้ในการจัดทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

3.5.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่ และร้อยละ

3.5.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทั้งนี้ กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

5 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

แปลความหมายการมีส่วนร่วมของครู ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.5.3 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกตามเพศ ใช้สถิติทดสอบที (t-test) แบบ Independent t-test จำแนกตามระดับการศึกษา ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และขนาดโรงเรียน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และจะเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe) หากพบว่า ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวมีนัยสำคัญทางสถิติ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2553)

3.5.4 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการ ใช้ค่าสถิติความต้องการจำเป็น $PNI_{Modified} = (I - D)/D$ ประเมินความแตกต่าง การรวบรวมข้อมูลแบบการตอบสองสภาพจากมาตรวัดที่แสดงระดับความสำคัญ

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

3.6.1 ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่

3.6.1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

3.6.1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

3.6.1.4 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.6.1.5 ค่าความต้องการจำเป็นโดยวิธี Priority Needs Index แบบปรับปรุง

(PNI Modified)

3.6.2 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

3.6.2.1 สถิติทดสอบที (t-test) แบบ Independent t-test

3.6.2.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	กลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t -distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F -distribution
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of freedom)
SS	แทน	ค่าผลรวมกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลรวมกำลังสอง (Mean Square)
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
p	แทน	ความน่าจะเป็น (probability)
*	แทน	มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
PNIModified	แทน	เทคนิค Priority Needs Index แบบปรับปรุง

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดโรงเรียน และตอนที่ 4 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูใน โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละตอนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามปรากฏดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	ผู้ตอบแบบสอบถาม	
	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	61	15.84
หญิง	324	84.16
รวม	385	100.00
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	270	70.13
ปริญญาโท	115	29.87
ปริญญาเอก	-	-
รวม	385	100.00
ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน		
ต่ำกว่า 5 ปี	139	36.10
5 – 10 ปี	149	38.70
มากกว่า 10 ปี	97	25.20
รวม	385	100.00
ขนาดโรงเรียน		
โรงเรียนขนาดเล็ก	63	16.36
โรงเรียนขนาดกลาง	88	22.86
โรงเรียนขนาดใหญ่	234	60.78
รวม	385	100.00

จากตารางที่ 4.1 ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 385 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 324 คน คิดเป็นร้อยละ 84.16 และเพศชาย จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 15.84 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 270 คน คิดเป็นร้อยละ 70.13 และการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 29.87 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 5 – 10 ปี จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 38.70 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 36.10 และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 25.20 ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 234 คน คิดเป็นร้อยละ 60.78 ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 22.86 และปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 16.36

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปรากฏดังตารางที่ 4.2-4.19

ตารางที่ 4.2 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การบริหารวิชาการ	n = 385		ระดับการมีส่วนร่วม
	$\bar{X}$	S.D.	
1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น	4.43	0.60	มาก
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ	4.38	0.76	มาก
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	4.48	0.76	มาก
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.42	0.62	มาก
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.50	0.71	มาก
6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	4.16	0.86	มาก
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	3.94	1.12	มาก
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	4.31	0.87	มาก
9. การนิเทศการศึกษา	4.10	0.90	มาก
10. การแนะแนว	4.32	0.86	มาก
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	4.18	0.70	มาก
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	4.56	0.64	มากที่สุด
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น	4.23	0.79	มาก
14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	4.26	0.92	มาก
15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	4.28	0.92	มาก

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

การบริหารวิชาการ	n = 385		ระดับการมีส่วนร่วม
	$\bar{X}$	S.D.	
16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา	3.88	1.00	มาก
17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.40	0.77	มาก
โดยรวม	4.28	0.81	มาก

จากตารางที่ 4.2 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.81) เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ครูมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.71) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.76) ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.60) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.62) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.77) ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.76) ด้านการแนะแนว ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.86) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.87) ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.90) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.92) ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.79) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.70) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.86) ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.90) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 1.12) ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 1.00) และครูมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.64)

ตารางที่ 4.3 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น	n = 385		ระดับการมีส่วนร่วม
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ร่วมวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้ทราบจุดแข็งจุดอ่อน	4.44	0.63	มาก
2. ร่วมวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนและนักเรียนเพื่อนำมาซึ่งข้อมูลในการจัดทำสาระหลักสูตรท้องถิ่น	4.49	0.58	มาก
3. ร่วมกำหนดกรอบสาระหลักสูตรท้องถิ่น	4.34	0.58	มาก
4. ร่วมตรวจสอบสาระหลักสูตรท้องถิ่น	4.30	0.59	มาก
5. ร่วมประเมินผลการใช้สาระหลักสูตรท้องถิ่น	4.56	0.57	มากที่สุด
รวม	4.43	0.60	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ในภาพรวมครูมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกดังนี้ ร่วมวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนและนักเรียนเพื่อนำมาซึ่งข้อมูลในการจัดทำสาระหลักสูตรท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.58) ร่วมวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้ทราบจุดแข็งจุดอ่อน ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.63) ร่วมกำหนดกรอบสาระหลักสูตรท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.58) ยกเว้นร่วมประเมินผลการใช้สาระหลักสูตรท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.57) อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.4 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ

การวางแผนงานด้านวิชาการ	n = 385		ระดับการมีส่วนร่วม
	$\bar{X}$	S.D.	
6. ร่วมกำหนดเป้าหมายเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน	4.42	0.68	มาก
7. ร่วมกำหนดวิธีการ ขั้นตอน ของการดำเนินการด้านวิชาการ	4.40	0.80	มาก
8. ร่วมตรวจสอบรายละเอียดของการดำเนินการด้านวิชาการ	4.32	0.78	มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

การวางแผนงานด้านวิชาการ	n = 385		ระดับการมีส่วนร่วม
	$\bar{X}$	S.D.	
9. ร่วมจัดลำดับกิจกรรมที่จะต้องปฏิบัติก่อนหลังระยะเวลาดำเนินการด้านวิชาการ	4.36	0.79	มาก
รวม	4.38	0.76	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ในภาพรวมครูมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.76) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกดังนี้ ร่วมกำหนดเป้าหมายเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.68) ร่วมกำหนดวิธีการ ขั้นตอน ของการดำเนินการด้านวิชาการ ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.80) ร่วมจัดลำดับกิจกรรมที่จะต้องปฏิบัติก่อนหลังระยะเวลาดำเนินการด้านวิชาการ ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.79)

ตารางที่ 4.5 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	n = 385		ระดับการมีส่วนร่วม
	$\bar{X}$	S.D.	
10. ร่วมจัดทำแผนการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้	4.48	0.78	มาก
11. ร่วมออกแบบการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.43	0.79	มาก
12. ร่วมบูรณาการเรียนรู้อให้สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้	4.59	0.67	มากที่สุด
13. ร่วมสร้างและใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย	4.50	0.70	มาก
14. ร่วมจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุดและห้องปฏิบัติการต่างๆ	4.37	0.88	มาก
15. ได้รับการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน	4.46	0.78	มาก
16. ร่วมส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการด้อยโอกาสและมีความสามารถพิเศษ	4.54	0.67	มากที่สุด
รวม	4.48	0.76	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ในภาพรวมครูมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.76) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกดังนี้ ร่วมสร้างและใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.70) ร่วมจัดทำแผนการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.78) ได้รับการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.78) ยกเว้นร่วมบูรณาการการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.67) ร่วมส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการด้อยโอกาสและมีความสามารถพิเศษ ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.67) อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.6 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	n = 385		ระดับการมีส่วนร่วม
	$\bar{X}$	S.D.	
17. ร่วมดำเนินการรวบรวมเอกสารวัสดุต่าง ๆ และข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวกับชุมชนเพื่อใช้พัฒนาหลักสูตร	4.54	0.63	มากที่สุด
18. ร่วมพิจารณาหลักสูตรและภารกิจที่ต้องปฏิบัติให้สอดคล้องกัน	4.57	0.65	มากที่สุด
19. ร่วมจัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น	4.32	0.56	มาก
20. ร่วมพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยครูและชุมชนมีส่วนร่วมคิดร่วมทำ	4.27	0.56	มาก
รวม	4.42	0.62	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ในภาพรวมครูมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 2 ลำดับแรก ดังนี้ ร่วมจัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.26) ร่วมพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยครูและชุมชนมีส่วนร่วมคิดร่วมทำ ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.56) ยกเว้นร่วมพิจารณาหลักสูตรและภารกิจที่ต้องปฏิบัติให้สอดคล้องกัน ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.65) ร่วมดำเนินการรวบรวมเอกสารวัสดุต่าง ๆ และข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวกับชุมชนเพื่อใช้พัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.63) อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.7 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	n = 385		ระดับการมีส่วนร่วม
	$\bar{X}$	S.D.	
21. มีการวางแผนให้ครูผู้สอนจัดกระบวนการเรียนรู้	4.60	0.69	มากที่สุด
22. ร่วมส่งเสริมการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้เป็นระบบ สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.65	0.64	มากที่สุด
23. สามารถพัฒนากระบวนการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับบริบทของสังคม	4.24	0.72	มาก
รวม	4.50	0.71	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ในภาพรวมครูมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 2 ลำดับแรก ดังนี้ ร่วมส่งเสริมการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้เป็นระบบ สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.64) มีการวางแผนให้ครูผู้สอนจัดกระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.69) ยกเว้นสามารถพัฒนากระบวนการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับบริบทของสังคม ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.72) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.8 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	n = 385		ระดับการมีส่วนร่วม
	$\bar{X}$	S.D.	
24. ร่วมวางแผนวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน	4.33	0.69	มาก
25. ร่วมจัดทำแผนการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา	4.46	0.78	มาก
26. ร่วมติดตามและประเมินผลการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ โดยเน้นการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง	3.96	0.89	มาก
27. เทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์และผลการเรียนจากสถานศึกษาไปยังสถานศึกษาอื่น	3.90	0.91	มาก
รวม	4.16	0.86	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ในภาพรวมครูมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.86) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ร่วมจัดทำแผนการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.78) ร่วมวางแผนวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.69) ร่วมติดตามและประเมินผลการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ โดยเน้นการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.89)

ตารางที่ 4.9 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	n = 385		ระดับการมีส่วนร่วม
	$\bar{X}$	S.D.	
28. ร่วมสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.98	1.04	มาก
29. ศึกษาและวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.99	1.08	มาก
30. ร่วมวิเคราะห์แนวทางในการแก้ไขปัญหาด้วยการวิจัย	3.80	1.20	มาก
31. ร่วมสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.00	1.15	มาก
รวม	3.94	1.12	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ในภาพรวมครูมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 1.12) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ร่วมสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 1.15) ศึกษาและวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 1.08) ร่วมสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 1.04)

ตารางที่ 4.10 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	n = 385		ระดับการมีส่วนร่วม
	$\bar{X}$	S.D.	
32. ร่วมสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา	4.45	0.75	มาก
33. ใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาในชุมชนและในท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	4.40	0.85	มาก
34. ร่วมประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาให้เกิดความคุ้มค่า	4.27	0.89	มาก
35. ร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อการเรียนการสอน	4.10	0.92	มาก
รวม	4.31	0.87	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ในภาพรวมครูมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.87) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากเรียง ลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ร่วมสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.75) ใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาในชุมชนและในท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.85) ร่วมประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาให้เกิดความคุ้มค่า ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.89)

ตารางที่ 4.11 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษา	n = 385		ระดับการมีส่วนร่วม
	$\bar{X}$	S.D.	
36. ร่วมกำหนดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน	4.01	0.93	มาก
37. ใช้ผลการนิเทศมาพัฒนาการเรียนการสอน	4.25	0.92	มาก
38. สามารถนำผลการนิเทศมาใช้พัฒนาตนเอง	4.10	0.88	มาก
39. ร่วมติดตามประเมินผลการนิเทศการศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา	4.05	0.83	มาก
รวม	4.10	0.90	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการนิเทศการศึกษา ในภาพรวมครูมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.90) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ใช้ผลการนิเทศมาพัฒนาการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.92) สามารถนำผลการนิเทศมาใช้พัฒนาตนเอง ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.88) ร่วมติดตามประเมินผลการนิเทศการศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.83)

ตารางที่ 4.12 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการแนะแนว

การแนะแนว	n = 385		ระดับการมีส่วนร่วม
	$\bar{X}$	S.D.	
40. ร่วมสนับสนุนระบบการแนะแนวภายในสถานศึกษาให้มีความชัดเจน	4.47	0.65	มาก
41. ร่วมดำเนินการแนะแนวเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพของตน	4.58	0.63	มากที่สุด
42. ร่วมดูแลช่วยเหลือนักเรียน สามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมาย	4.42	0.71	มาก
43. ร่วมติดตามและประเมินผลกระบวนการแนะแนวในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	4.35	0.79	มาก
44. บุคลากรประสานความร่วมมือด้านการแนะแนวกับสถานศึกษาเพื่อประโยชน์ของผู้เรียน	3.77	1.17	มาก
รวม	4.32	0.86	มาก

จากตารางที่ 4.12 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการแนะแนว ในภาพรวมครูมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.86) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ร่วมสนับสนุนระบบการแนะแนวภายในสถานศึกษาให้มีความชัดเจน ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.65) ร่วมดูแลช่วยเหลือนักเรียน สามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมาย ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.71) ร่วมติดตามและประเมินผลกระบวนการแนะแนวในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.79) ยกเว้นร่วมดำเนินการแนะแนวเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพของตน ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 1.17) อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.13 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	n = 385		ระดับการมีส่วนร่วม
	$\bar{X}$	S.D.	
45. ร่วมจัดทำระบบโครงสร้างขององค์กรตามภารกิจงานประกันคุณภาพ	4.37	0.77	มาก
46. ร่วมพัฒนาปรับปรุงคุณภาพผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.12	0.64	มาก
47. มุ่งเน้นการปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมของฝ่ายงานต่าง ๆ	4.18	0.68	มาก
48. แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ มีความชัดเจนสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา	4.24	0.65	มาก
49. ร่วมตรวจสอบและประเมินผลงานประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา	4.01	0.68	มาก
รวม	4.18	0.70	มาก

จากตารางที่ 4.13 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ในภาพรวมครูมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.70) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ร่วมจัดทำระบบโครงสร้างขององค์กรตามภารกิจงานประกันคุณภาพ ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.77) แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ มีความชัดเจนสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.65) มุ่งเน้นการปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมของฝ่ายงานต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.68)

ตารางที่ 4.14 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	n = 385		ระดับการมีส่วนร่วม
	$\bar{X}$	S.D.	
50. ร่วมสำรวจความต้องการสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน	4.68	0.57	มากที่สุด
51. เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้าร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา	4.63	0.65	มากที่สุด
52. ส่งเสริมให้มีกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างชุมชนและสถานศึกษา	4.53	0.69	มากที่สุด

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	n = 385		ระดับการมีส่วนร่วม
	$\bar{X}$	S.D.	
53. ร่วมแสวงหาความรู้ วิทยากร และภูมิปัญญา เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.41	0.61	มาก
รวม	4.56	0.64	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.14 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ในภาพรวมครูมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ร่วมสำรวจความต้องการสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.57) เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้าร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.65) ส่งเสริมให้มีกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างชุมชนและสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.69) ยกเว้นร่วมแสวงหาความรู้ วิทยากร และภูมิปัญญา เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.61) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.15 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น	n = 385		ระดับการมีส่วนร่วม
	$\bar{X}$	S.D.	
54. สร้างความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา	4.17	0.81	มาก
55. มุ่งพัฒนาความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการให้เกิดความก้าวหน้า	4.08	0.77	มาก
56. ประสานความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	4.39	0.74	มาก
57. ร่วมติดตามประเมินผลความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการของสถานศึกษา	4.27	0.79	มาก
รวม	4.23	0.79	มาก

จากตารางที่ 4.15 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ในภาพรวมครูมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.79) เมื่อพิจารณาเป็นราย

ข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ประสานความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.74) ร่วมติดตามประเมินผลความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.79) สร้างความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.81)

ตารางที่ 4.16 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	n = 385		ระดับการมีส่วนร่วม
	$\bar{X}$	S.D.	
58. ได้รับโอกาสในการคิดและสนับสนุนพัฒนาวิชาการเพื่อพัฒนาผู้เรียน	4.26	0.97	มาก
59. ร่วมบูรณาการองค์ความรู้วิชาการที่หลากหลายเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษา	4.34	0.79	มาก
60. ใช้กลไกการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชนกับสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการศึกษา	4.14	0.99	มาก
61. ร่วมติดตามประเมินผลการพัฒนางานวิชาการของบุคลากรเพื่อยกระดับการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียน	4.31	0.91	มาก
รวม	4.26	0.92	มาก

จากตารางที่ 4.16 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ในภาพรวมครูมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.92) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ร่วมบูรณาการองค์ความรู้วิชาการที่หลากหลายเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.79) ร่วมติดตามประเมินผลการพัฒนางานวิชาการของบุคลากรเพื่อยกระดับการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียน ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.91) ได้รับโอกาสในการคิดและสนับสนุนพัฒนาวิชาการเพื่อพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.97)

ตารางที่ 4.17 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ ของสถานศึกษา	n = 385		ระดับการ มีส่วนร่วม
	$\bar{X}$	S.D.	
62. ร่วมวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานด้านวิชาการของ สถานศึกษา	4.33	0.94	มาก
63. ร่วมดำเนินการตามแนวปฏิบัติงานด้านวิชาการของ สถานศึกษา	4.18	0.98	มาก
64. ร่างใช้และใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติงานด้านวิชาการ ของสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาผู้เรียน	4.31	0.81	มาก
65. ร่วมติดตามการดำเนินงานตามแนวปฏิบัติด้านวิชาการ ของสถานศึกษา	4.24	0.91	มาก
66. ร่วมตรวจสอบและเผยแพร่ผลงานด้านวิชาการเพื่อใช้ พัฒนานักศึกษา	4.35	0.96	มาก
รวม	4.28	0.92	มาก

จากตารางที่ 4.17 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ในภาพรวมครูมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.92) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ร่วมตรวจสอบและเผยแพร่ผลงานด้านวิชาการเพื่อใช้พัฒนานักศึกษา ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.96) ร่วมวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.94) ร่างใช้และใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติงานด้านวิชาการของสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.81)

ตารางที่ 4.18 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษา

การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษา	n = 385		ระดับการมีส่วนร่วม
	$\bar{X}$	S.D.	
67. ร่วมวางแผนวิเคราะห์ความต้องการหนังสือเรียน แบบเรียน พิจารณาและคัดเลือก	4.15	0.75	มาก
68. ร่วมเลือกหนังสือเรียน แบบเรียน	4.24	0.61	มาก
69. ร่วมตรวจสอบคุณภาพหนังสือเรียน แบบเรียน	3.99	0.90	มาก
70. ร่วมทำหนังสือเรียน แบบเรียน	3.13	1.21	ปานกลาง
รวม	3.88	1.00	มาก

จากตารางที่ 4.18 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษา ในภาพรวมครูมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 1.00) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ร่วมเลือกหนังสือเรียน แบบเรียน ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.61) ร่วมวางแผนวิเคราะห์ความต้องการหนังสือเรียน แบบเรียน พิจารณาและคัดเลือก ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.75) ร่วมตรวจสอบคุณภาพหนังสือเรียน แบบเรียน ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.90) ยกเว้นร่วมทำหนังสือเรียน แบบเรียน สถานศึกษา ($\bar{X} = 3.13$, S.D. = 1.21) อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.19 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	n = 385		ระดับการมีส่วนร่วม
	$\bar{X}$	S.D.	
71. ร่วมจัดทำสื่อนวัตกรรมเพื่อใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.39	0.78	มาก
72. เลือกใช้เทคโนโลยีเพื่อใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.49	0.71	มาก
73. ร่วมส่งเสริมให้ครูผลิตและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา	4.40	0.71	มาก
74. ร่วมติดตามประเมินผลการสร้างและพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.32	0.88	มาก
รวม	4.40	0.77	มาก

จากตารางที่ 4.19 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในภาพรวมครูมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.77) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ เลือกใช้เทคโนโลยีเพื่อใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.71) ร่วมส่งเสริมให้ครูผลิตและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.71) ร่วมจัดทำสื่อนวัตกรรมเพื่อใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.78)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดโรงเรียน ปรากฏดังตารางที่ 4.20-4.24

ตารางที่ 4.20 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกตามเพศ

การบริหารงานวิชาการ	ชาย n=61		หญิง n=324		t	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น	4.40	0.42	4.43	0.45	0.40	0.68
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ	4.37	0.62	4.36	0.66	0.05	0.95
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	4.46	0.67	4.45	0.61	0.08	0.93
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.38	0.43	4.38	0.47	0.04	0.96
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.47	0.51	4.44	0.51	0.38	0.69
6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	4.07	0.63	4.11	0.64	0.44	0.65
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	3.85	1.04	3.87	1.01	0.16	0.87

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

การบริหารงานวิชาการ	ชาย n=61		หญิง n=324		t	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	4.22	0.76	4.23	0.70	0.01	0.99
9. การนิเทศการศึกษา	4.05	0.78	4.00	0.82	0.39	0.69
10. การแนะแนว	4.26	0.44	4.21	0.50	0.78	0.43
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	4.10	0.52	4.06	0.57	0.48	0.62
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	4.43	0.56	4.44	0.50	0.18	0.85
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น	4.14	0.66	4.08	0.65	0.64	0.52
14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	4.18	0.72	4.10	0.68	0.81	0.41
15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	4.20	0.76	4.11	0.78	0.83	0.40
16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา	3.69	0.59	3.71	0.55	0.17	0.85
17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.23	0.70	4.21	0.67	0.14	0.88
โดยรวม	18.36	1.72	18.28	1.75	0.32	0.74

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.20 ครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการ ซึ่งในภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.21 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกตามระดับการศึกษา

การบริหารงานวิชาการ	ปริญญาตรี n=270		ปริญญาโท n=115		t	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น	4.43	0.47	4.41	0.40	0.43	0.89
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ	4.35	0.65	4.40	0.64	0.46	0.64
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	4.44	0.61	4.48	0.62	0.01	0.98
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.38	0.48	4.38	0.41	0.01	0.98
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.42	0.53	4.50	0.44	0.06	0.95
6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	4.11	0.66	4.09	0.57	0.82	0.40
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	3.86	1.02	3.89	1.00	0.27	0.78
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	4.24	0.69	4.19	0.75	0.04	0.96
9. การนิเทศการศึกษา	4.03	0.83	3.96	0.79	0.41	0.68
10. การแนะแนว	4.23	0.50	4.19	0.46	0.35	0.72
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	4.08	0.59	4.05	0.49	0.56	0.57
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	4.45	0.52	4.41	0.50	0.21	0.83
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น	4.04	0.66	4.21	0.62	0.21	0.82
14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	4.05	0.69	4.19	0.68	1.74	0.08

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

การบริหารงานวิชาการ	ปริญญาตรี n=270		ปริญญาโท n=115		t	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	4.13	0.77	4.12	0.79	0.62	0.53
16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา	3.71	0.55	3.69	0.57	1.16	0.24
17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.25	0.65	4.14	0.71	1.13	0.25
โดยรวม	18.29	1.80	18.31	1.63	0.07	0.94

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.21 ครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการ ซึ่งในภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.22 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ด้าน	แบ่งกลุ่ม	SS	df	MS	F	Sig.
1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น	ระหว่างกลุ่ม	0.02	2	0.01	0.05	0.94
	ภายในกลุ่ม	78.72	382	0.20		
	รวม	78.74	384			
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	0.24	2	0.12	0.28	0.75
	ภายในกลุ่ม	164.00	382	0.42		
	รวม	164.24	384			
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.59	2	0.29	0.77	0.46
	ภายในกลุ่ม	146.78	382	0.38		
	รวม	147.37	384			

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

ด้าน	แบ่งกลุ่ม	SS	df	MS	F	Sig.
4. การพัฒนาหลักสูตรของ สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.11	2	0.05	0.25	0.77
	ภายในกลุ่ม	84.09	382	0.22		
	รวม	84.20	384			
5. การพัฒนากระบวนการ เรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	0.06	2	0.32	1.23	0.29
	ภายในกลุ่ม	100.48	382	0.26		
	รวม	100.54	384			
6. การวัดผล ประเมินผล และ ดำเนินการเทียบโอนผลการ เรียน	ระหว่างกลุ่ม	0.82	2	0.41	1.00	0.36
	ภายในกลุ่ม	157.24	382	0.41		
	รวม	158.06	384			
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.02	2	0.51	0.49	0.61
	ภายในกลุ่ม	394.24	382	1.03		
	รวม	395.26	384			
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มี แหล่งเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	1.98	2	0.99	1.96	0.14
	ภายในกลุ่ม	192.99	382	0.50		
	รวม	194.97	384			
9. การนิเทศการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.99	2	1.00	1.43	0.22
	ภายในกลุ่ม	255.78	382	0.67		
	รวม	257.77	384			
10. การแนะแนว	ระหว่างกลุ่ม	0.52	2	0.26	1.06	0.34
	ภายในกลุ่ม	93.12	382	0.24		
	รวม	93.64	384			
11. การพัฒนาระบบประกัน คุณภาพภายในและมาตรฐาน การศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.50	2	0.25	0.79	0.45
	ภายในกลุ่ม	120.98	382	0.31		
	รวม	121.48	384			
12. การส่งเสริมชุมชนให้มี ความเข้มแข็งทางวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	0.92	2	0.46	1.96	0.17
	ภายในกลุ่ม	101.75	382	0.26		
	รวม	102.67	384			
13. การประสานความร่วมมือ ในการพัฒนาวิชาการกับ สถานศึกษาและองค์กรอื่น	ระหว่างกลุ่ม	1.85	2	0.92	2.17	0.11
	ภายในกลุ่ม	162.42	382	0.42		
	รวม	164.27	384			

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

ด้าน	แบ่งกลุ่ม	SS	df	MS	F	Sig.
14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.91	2	0.45	0.95	0.38
	ภายในกลุ่ม	182.45	382	0.47		
	รวม	183.36	384			
15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.47	2	0.23	0.38	0.68
	ภายในกลุ่ม	232.87	382	0.61		
	รวม	233.34	384			
16. การคัดเลือกหนังสือแบบเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.01	2	0.00	0.01	0.98
	ภายในกลุ่ม	120.69	382	0.31		
	รวม	120.70	384			
17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.48	2	0.24	0.52	0.59
	ภายในกลุ่ม	175.03	382	0.45		
	รวม	175.51	384			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.55	2	0.28	0.09	0.91
	ภายในกลุ่ม	1177.65	382	3.08		
	รวม	1178.20	384			

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.22 ครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการ ซึ่งในภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.23 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกด้าน จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ด้าน	แบ่งกลุ่ม	SS	df	MS	F	Sig.
1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น	ระหว่างกลุ่ม	45.20	2	22.60	282.50*	0.00
	ภายในกลุ่ม	33.53	382	0.08		
	รวม	78.73	384			
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	111.77	2	55.88	429.84*	0.00
	ภายในกลุ่ม	52.47	382	0.13		
	รวม	164.24	384			
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	92.37	2	46.18	329.85*	0.00
	ภายในกลุ่ม	55.01	382	0.14		
	รวม	147.38	384			
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	47.10	2	23.55	261.66*	0.00
	ภายในกลุ่ม	37.10	382	0.09		
	รวม	84.20	384			
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	56.11	2	28.05	255.00*	0.00
	ภายในกลุ่ม	45.02	382	0.11		
	รวม	101.13	384			
6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	4.86	2	2.43	6.07*	0.03
	ภายในกลุ่ม	153.40	382	0.40		
	รวม	158.26	384			
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	16.10	2	8.05	8.13*	0.00
	ภายในกลุ่ม	379.15	382	0.99		
	รวม	395.25	384			
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	51.72	2	25.861	69.89*	0.00
	ภายในกลุ่ม	143.25	382	0.375		
	รวม	194.97	384			
9. การนิเทศการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	86.81	2	43.405	98.63*	0.00
	ภายในกลุ่ม	170.97	382	0.448		
	รวม	257.78	384			

ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

ด้าน	แบ่งกลุ่ม	SS	df	MS	F	Sig.
10. การแนะแนว	ระหว่างกลุ่ม	46.57	2	23.28	194.00*	0.00
	ภายในกลุ่ม	47.06	382	0.12		
	รวม	93.63	384			
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	46.10	2	23.05	121.31*	0.00
	ภายในกลุ่ม	75.38	382	0.19		
	รวม	121.48	384			
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	38.65	2	19.32	120.75*	0.00
	ภายในกลุ่ม	64.03	382	0.16		
	รวม	102.68	384			
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น	ระหว่างกลุ่ม	31.68	2	15.84	46.58*	0.00
	ภายในกลุ่ม	132.58	382	0.34		
	รวม	164.26	384			
14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	48.55	2	24.27	69.34*	0.00
	ภายในกลุ่ม	134.81	382	0.35		
	รวม	183.36	384			
15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	61.33	2	30.66	68.13*	0.00
	ภายในกลุ่ม	172.01	382	0.45		
	รวม	233.34	384			
16. การคัดเลือกหนังสือแบบเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	42.16	2	21.08	105.40*	0.00
	ภายในกลุ่ม	78.54	382	0.20		
	รวม	120.70	384			
17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	99.27	2	49.16	245.80*	0.00
	ภายในกลุ่ม	76.24	382	0.20		
	รวม	175.51	384			

ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

ด้าน	แบ่งกลุ่ม	SS	df	MS	F	Sig.
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.55	2	40.28	13.07*	0.91
	ภายในกลุ่ม	1177.65	382	3.08		
	รวม	1178.20	384			

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.23 ครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ปฏิบัติงานในขนาดโรงเรียนต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการ ซึ่งในภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.24 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ด้าน	ขนาด	ขนาดเล็ก ($\bar{X}$)	ขนาดกลาง ($\bar{X}$)	ขนาดใหญ่ ($\bar{X}$)
1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้การเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น	ขนาดเล็ก ($\bar{X} = 3.74$)		0.45*	0.96*
	ขนาดกลาง ($\bar{X} = 4.19$)			0.51*
	ขนาดใหญ่ ($\bar{X} = 4.70$)			
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ	ขนาดเล็ก ($\bar{X} = 3.34$)		0.57*	1.52*
	ขนาดกลาง ($\bar{X} = 3.91$)			0.95*
	ขนาดใหญ่ ($\bar{X} = 4.86$)			
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	ขนาดเล็ก ($\bar{X} = 3.40$)		0.84*	1.57*
	ขนาดกลาง ($\bar{X} = 4.24$)			0.73*
	ขนาดใหญ่ ($\bar{X} = 4.97$)			
4. การพัฒนาหลักของสูตรสถานศึกษา	ขนาดเล็ก ($\bar{X} = 3.73$)		0.40*	0.91*
	ขนาดกลาง ($\bar{X} = 4.13$)			0.51*
	ขนาดใหญ่ ($\bar{X} = 4.64$)			
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	ขนาดเล็ก ($\bar{X} = 3.32$)		0.85*	1.37*
	ขนาดกลาง ($\bar{X} = 4.17$)			0.52*
	ขนาดใหญ่ ($\bar{X} = 4.69$)			

ตารางที่ 4.24 (ต่อ)

ด้าน	ขนาด	ขนาดเล็ก ($\bar{X}$)	ขนาดกลาง ($\bar{X}$)	ขนาดใหญ่ ($\bar{X}$)
6. การวัดผล ประเมินผล และ ดำเนินการเทียบโอนผลการ เรียน	ขนาดเล็ก ($\bar{X}=3.86$)		0.29*	0.93*
	ขนาดกลาง ($\bar{X}=4.15$)			0.64*
	ขนาดใหญ่ ($\bar{X}=4.79$)			
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาในสถานศึกษา	ขนาดเล็ก ($\bar{X}=3.37$)		0.74*	1.58*
	ขนาดกลาง ($\bar{X}=4.11$)			0.84*
	ขนาดใหญ่ ($\bar{X}=4.95$)			
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มี แหล่งเรียนรู้	ขนาดเล็ก ($\bar{X}=3.44$)		0.70*	1.55*
	ขนาดกลาง ($\bar{X}=4.14$)			0.85*
	ขนาดใหญ่ ($\bar{X}=4.99$)			
9. การนิเทศการศึกษา	ขนาดเล็ก ($\bar{X}=3.72$)		0.25*	1.15*
	ขนาดกลาง ($\bar{X}=3.97$)			0.90*
	ขนาดใหญ่ ($\bar{X}=4.87$)			
10. การแนะแนว	ขนาดเล็ก ($\bar{X}=3.53$)		0.47*	1.33*
	ขนาดกลาง ($\bar{X}=4.00$)			0.86*
	ขนาดใหญ่ ($\bar{X}=4.86$)			
11. การพัฒนาระบบประกัน คุณภาพภายในและมาตรฐาน การศึกษา	ขนาดเล็ก ($\bar{X}=3.31$)		0.69*	1.54*
	ขนาดกลาง ($\bar{X}=4.00$)			0.85*
	ขนาดใหญ่ ($\bar{X}=4.85$)			
12. การส่งเสริมชุมชนให้มี ความเข้มแข็งทางวิชาการ	ขนาดเล็ก ($\bar{X}=3.71$)		0.70*	0.96*
	ขนาดกลาง ($\bar{X}=4.41$)			0.26*
	ขนาดใหญ่ ($\bar{X}=4.67$)			
13. การประสานความร่วมมือ ในการพัฒนาวิชาการกับ สถานศึกษาและองค์กรอื่น	ขนาดเล็ก ($\bar{X}=3.36$)		0.98*	1.24*
	ขนาดกลาง ($\bar{X}=4.34$)			0.26*
	ขนาดใหญ่ ($\bar{X}=4.60$)			

ตารางที่ 4.24 (ต่อ)

ด้าน	ขนาด	ขนาดเล็ก ($\bar{X}$)	ขนาดกลาง ($\bar{X}$)	ขนาดใหญ่ ($\bar{X}$)
14. การส่งเสริมและสนับสนุน งานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงาน	ขนาดเล็ก ($\bar{X}=3.30$)		1.16*	1.47*
	ขนาดกลาง ($\bar{X}=4.46$)			0.31*
	ขนาดใหญ่ ($\bar{X}=4.77$)			
15. การจัดทำระเบียบและแนว ปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ ของสถานศึกษา	ขนาดเล็ก ($\bar{X}=3.31$)		0.69*	1.54*
	ขนาดกลาง ($\bar{X}=4.00$)			0.85*
	ขนาดใหญ่ ($\bar{X}=4.85$)			
16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน เพื่อใช้ใน สถานศึกษา	ขนาดเล็ก ($\bar{X}=3.48$)		0.66*	0.96*
	ขนาดกลาง ($\bar{X}=4.14$)			0.30*
	ขนาดใหญ่ ($\bar{X}=4.44$)			
17. การพัฒนาและใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	ขนาดเล็ก ($\bar{X}=3.38$)		0.95*	1.33*
	ขนาดกลาง ($\bar{X}=4.33$)			0.38*
	ขนาดใหญ่ ($\bar{X}=4.71$)			
โดยรวม	ขนาดเล็ก ($\bar{X}=3.49$)		0.66*	1.30*
	ขนาดกลาง ($\bar{X}=4.15$)			0.64*
	ขนาดใหญ่ ($\bar{X}=4.79$)			

จากตารางที่ 4.24 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ การมีส่วนร่วมในการบริหาร
วิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการ
เกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ด้านการ
จัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนา
กระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัย
เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ด้านการ
นิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนว ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐาน
การศึกษา ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ด้านการประสานความร่วมมือในการ
พัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล
ครอบครัว องค์กรหน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ด้านการจัดทำระเบียบ
และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน เพื่อใช้
ในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบความ

แตกต่างกัน จำนวน 3 คู่ ได้แก่ โรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดกลาง

ตอนที่ 4 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูใน โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูใน โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปรากฏดังตารางที่ 4.25-4.42

ตารางที่ 4.25 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การมีส่วนร่วม ในการบริหารวิชาการ	สภาพที่เป็นจริง		สภาพที่ควรจะเป็น		ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	PNI _{modified}	ลำดับที่
1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น	4.43	0.60	4.90	0.30	0.107	14
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ	4.38	0.76	4.86	0.35	0.110	13
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	4.48	0.76	5.00	0.00	0.116	11
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.42	0.62	4.84	0.37	0.093	15
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.50	0.71	4.83	0.37	0.074	17
6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	4.16	0.86	4.86	0.35	0.167	5
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	3.94	1.12	4.94	0.23	0.253	1
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	4.31	0.87	4.86	0.35	0.128	10
9. การนิเทศการศึกษา	4.10	0.90	4.90	0.30	0.195	3
10. การแนะแนว	4.32	0.86	4.89	0.31	0.133	9
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	4.18	0.70	4.93	0.26	0.178	4
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	4.56	0.64	4.92	0.27	0.078	16

ตารางที่ 4.25 (ต่อ)

การมีส่วนร่วม ในการบริหารวิชาการ	สภาพที่เป็นจริง		สภาพที่ควรจะเป็น		ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	PN _I modified	ลำดับที่
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น	4.23	0.79	4.91	0.29	0.160	6
14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	4.26	0.92	4.88	0.32	0.145	7
15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	4.28	0.92	4.90	0.30	0.144	8
16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา	3.88	1.00	4.81	0.40	0.240	2
17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.40	0.77	4.89	0.31	0.112	12

จากตารางที่ 4.25 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดคือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา รองลงมา 3 ลำดับคือ ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ตามลำดับ

ตารางที่ 4.26 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น	สภาพที่เป็นจริง		สภาพที่ควรจะเป็น		ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	PNI _{modified}	ลำดับที่
1. ร่วมวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้ทราบจุดแข็งจุดอ่อน	4.44	0.63	4.95	0.22	0.116	3
2. ร่วมวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนและนักเรียนเพื่อนำมาซึ่งข้อมูลในการจัดทำสาระหลักสูตรท้องถิ่น	4.49	0.58	4.82	0.38	0.073	5
3. ร่วมกำหนดกรอบสาระหลักสูตรท้องถิ่น	4.34	0.58	4.89	0.31	0.127	2
4. ร่วมตรวจสอบสาระหลักสูตรท้องถิ่น	4.30	0.59	4.92	0.28	0.143	1
5. ร่วมประเมินผลการใช้สาระหลักสูตรท้องถิ่น	4.56	0.57	4.93	0.26	0.081	4

จากตารางที่ 4.26 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดคือ ร่วมตรวจสอบสาระหลักสูตรท้องถิ่น รองลงมา 3 ลำดับ คือ ร่วมกำหนดกรอบสาระหลักสูตรท้องถิ่น ร่วมวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้ทราบจุดแข็งจุดอ่อน ร่วมประเมินผลการใช้สาระหลักสูตรท้องถิ่น ตามลำดับ

ตารางที่ 4.27 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ

การวางแผนงานด้านวิชาการ	สภาพที่เป็นจริง		สภาพที่ควรจะเป็น		ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	PN _I modified	ลำดับที่
6. ร่วมกำหนดเป้าหมายเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน	4.42	0.68	4.90	0.31	0.106	3
7. ร่วมกำหนดวิธีการ ขั้นตอนของการดำเนินการด้านวิชาการ	4.40	0.80	4.92	0.27	0.118	1
8. ร่วมตรวจสอบรายละเอียดของการดำเนินการด้านวิชาการ	4.32	0.78	4.82	0.38	0.116	2
9. ร่วมจัดลำดับกิจกรรมที่จะต้องปฏิบัติก่อนหลังระยะเวลาดำเนินการด้านวิชาการ	4.36	0.79	4.80	0.40	0.100	4

จากตารางที่ 4.27 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ร่วมกำหนดวิธีการ ขั้นตอนของการดำเนินการด้านวิชาการ รองลงมา 3 ลำดับ คือ ร่วมตรวจสอบรายละเอียดของการดำเนินการด้านวิชาการ ร่วมกำหนดเป้าหมายเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน ร่วมจัดลำดับกิจกรรมที่จะต้องปฏิบัติก่อนหลังระยะเวลาดำเนินการด้านวิชาการ ตามลำดับ

ตารางที่ 4.28 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	สภาพที่เป็นจริง		สภาพที่ควรจะเป็น		ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	PN _I modified	ลำดับที่
10. ร่วมจัดทำแผนการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้	4.48	0.78	5.00	0.00	0.116	4
11. ร่วมออกแบบการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.43	0.79	5.00	0.00	0.128	2
12. ร่วมบูรณาการเรียนรู้ออกไปสอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้	4.59	0.67	5.00	0.00	0.090	7

ตารางที่ 4.28 (ต่อ)

ด้านการจัดการเรียนการสอนใน สถานศึกษา	สภาพที่เป็นจริง		สภาพที่ควรจะเป็น		ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	PNImodified	ลำดับที่
13. ร่วมสร้างและใช้สื่อการเรียน การสอนและแหล่งเรียนรู้ที่ หลากหลาย	4.50	0.70	5.00	0.00	0.110	5
14. ร่วมจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด และห้องปฏิบัติการต่าง ๆ	4.37	0.88	5.00	0.00	0.145	1
15. ได้รับการวิจัยและพัฒนาการ เรียนการสอน	4.46	0.78	5.00	0.00	0.121	3
16. ร่วมส่งเสริมการพัฒนาความ เป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือ นักเรียนพิการด้อยโอกาสและมี ความสามารถพิเศษ	4.54	0.67	5.00	0.00	0.100	6

จากตารางที่ 4.28 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครู
ในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา เมื่อ
พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ร่วมจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด
และห้องปฏิบัติการต่าง ๆ รองลงมา 3 ลำดับคือ ร่วมออกแบบการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญ ได้รับการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน ร่วมจัดทำแผนการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้
ตามลำดับ

ตารางที่ 4.29 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

ด้านการพัฒนาหลักสูตรของ สถานศึกษา	สภาพที่เป็นจริง		สภาพที่ควรจะเป็น		ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	PNImodified	ลำดับที่
17. ร่วมดำเนินการรวบรวม เอกสารวัสดุต่างๆ และข้อมูล สารสนเทศที่เกี่ยวข้องชุมชนเพื่อใช้ พัฒนาหลักสูตร	4.54	0.63	4.87	0.34	0.072	3
18. ร่วมพิจารณาหลักสูตรและ ภารกิจที่ต้องปฏิบัติให้สอดคล้องกัน	4.57	0.65	4.86	0.34	0.065	4

ตารางที่ 4.29 (ต่อ)

ด้านการพัฒนาหลักสูตรของ สถานศึกษา	สภาพที่เป็นจริง		สภาพที่ควรจะเป็น		ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	PNI _{modified}	ลำดับที่
19. ร่วมจัดทำสาระของหลักสูตร ในส่วนที่เกี่ยวกับปัญหาและความ ต้องการของชุมชนและท้องถิ่น	4.32	0.56	4.81	0.40	0.113	2
20. ร่วมพัฒนาหลักสูตรสถาน ศึกษาโดยครูและชุมชนมีส่วนร่วม คิดร่วมทำ	4.27	0.56	4.80	0.40	0.125	1

จากตารางที่ 4.29 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครู
ในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา เมื่อพิจารณา
เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ร่วมพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยครู
และชุมชนมีส่วนร่วมคิดร่วมทำ รองลงมา 3 ลำดับ คือ ร่วมจัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับ
ปัญหาและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ร่วมดำเนินการรวบรวมเอกสารวัสดุต่าง ๆ และข้อมูล
สารสนเทศที่เกี่ยวกับชุมชนเพื่อใช้พัฒนาหลักสูตร ร่วมพิจารณาหลักสูตรและภารกิจที่ต้องปฏิบัติให้
สอดคล้องกัน ตามลำดับ

ตารางที่ 4.30 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	สภาพที่เป็นจริง		สภาพที่ควรจะเป็น		ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	PNI _{modified}	ลำดับที่
21. มีการวางแผนให้ครูผู้สอนจัด กระบวนการเรียนรู้	4.60	0.69	4.85	0.36	0.055	2
22. ร่วมส่งเสริมการจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้เป็นระบบสอดคล้อง กับความสนใจ และความถนัดของ ผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.65	0.64	4.81	0.39	0.034	3
23. สามารถพัฒนากระบวนการ เรียนรู้ได้สอดคล้องกับบริบทของ สังคม	4.24	0.72	4.83	0.37	0.139	1

จากตารางที่ 4.30 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ สามารถพัฒนากระบวนการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับบริบทของสังคม รองลงมา 2 ลำดับ คือ มีการวางแผนให้ครูผู้สอนจัดกระบวนการเรียนรู้ ร่วมส่งเสริมการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้เป็นระบบ สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามลำดับ

ตารางที่ 4.31 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	สภาพที่เป็นจริง		สภาพที่ควรจะเป็น		ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	PNI _{modified}	ลำดับที่
24. ร่วมวางแผนวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน	4.33	0.69	4.86	0.35	0.123	3
25. ร่วมจัดทำแผนการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา	4.46	0.78	4.80	0.40	0.075	4
26. ร่วมติดตามและประเมินผลการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ โดยเน้นการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง	4.96	0.89	4.82	0.39	0.216	2
27. เทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์และผลการเรียนจากสถานศึกษาไปยังสถานศึกษาอื่น	4.90	0.91	4.95	0.21	0.270	1

จากตารางที่ 4.31 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการโอนผลการเรียน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ เทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์และผลการเรียนจากสถานศึกษาไปยังสถานศึกษาอื่น รองลงมา 3 ลำดับ คือ ร่วมติดตามและประเมินผลการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ โดยเน้นการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง ร่วมวางแผนวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน ร่วมจัดทำแผนการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา ตามลำดับ

ตารางที่ 4.32 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	สภาพที่เป็นจริง		สภาพที่ควรจะเป็น		ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$PNI_{modified}$	ลำดับที่
28. ร่วมสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.98	1.04	4.95	0.23	0.242	2
29. ศึกษาและวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.99	1.08	4.92	0.26	0.234	4
30. ร่วมวิเคราะห์แนวทางในการแก้ไขปัญหาด้วยการวิจัย	3.80	1.20	4.96	0.21	0.306	1
31. ร่วมสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.00	1.15	4.94	0.24	0.235	3

จากตารางที่ 4.32 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ร่วมวิเคราะห์แนวทางในการแก้ไขปัญหาด้วยการวิจัย รองลงมา 3 ลำดับ คือ ร่วมสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ร่วมสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ศึกษาและวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามลำดับ

ตารางที่ 4.33 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	สภาพที่เป็นจริง		สภาพที่ควรจะเป็น		ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$PNI_{modified}$	ลำดับที่
32. ร่วมสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา	4.45	0.75	4.89	0.32	0.098	4
33. ใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาในชุมชนและในท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	4.40	0.85	4.91	0.28	0.115	3
34. ร่วมประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาให้เกิดความคุ้มค่า	4.27	0.89	4.80	0.40	0.122	2
35. ร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อการเรียนการสอน	4.10	0.92	4.84	0.37	0.181	1

จากตารางที่ 4.33 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครู ในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อการเรียนการสอน รองลงมา 3 ลำดับ คือ ร่วมประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาให้เกิดความคุ้มค่า ใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาในชุมชนและในท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ร่วมสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา ตามลำดับ

ตารางที่ 4.34 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษา	สภาพที่เป็นจริง		สภาพที่ควรจะเป็น		ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	PNI _{modified}	ลำดับที่
36. ร่วมกำหนดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน	4.01	0.93	4.85	0.36	0.211	2
37. ใช้ผลการนิเทศมาพัฒนาการเรียนการสอน	4.25	0.92	4.88	0.33	0.147	4
38. สามารถนำผลการนิเทศมาใช้พัฒนาตนเอง	4.10	0.88	4.91	0.29	0.197	3
39. ร่วมติดตามประเมินผลการนิเทศการศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา	4.05	0.83	4.97	0.17	0.226	1

จากตารางที่ 4.34 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครู ในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการนิเทศการศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ร่วมติดตามประเมินผลการนิเทศการศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา รองลงมา 3 ลำดับ คือ ร่วมกำหนดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน สามารถนำผลการนิเทศมาใช้พัฒนาตนเอง ใช้ผลการนิเทศมาพัฒนาการเรียนการสอน ตามลำดับ

ตารางที่ 4.35 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการแนะแนว

การแนะแนว	สภาพที่เป็นจริง		สภาพที่ควรจะเป็น		ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	PNI _{modified}	ลำดับที่
40. ร่วมสนับสนุนระบบการแนะแนวภายในสถานศึกษาให้มีความชัดเจน	4.47	0.65	4.84	0.37	0.083	4
41. ร่วมดำเนินการแนะแนวเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพของตน	4.58	0.63	4.87	0.34	0.064	5
42. ร่วมดูแลช่วยเหลือนักเรียน สามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมาย	4.42	0.71	4.89	0.32	0.106	3
43. ร่วมติดตามและประเมินผลกระบวนการแนะแนวในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	4.35	0.79	4.92	0.27	0.130	2
44. บุคลากรประสานความร่วมมือด้านการแนะแนวกับสถานศึกษาเพื่อประโยชน์ของผู้เรียน	3.77	1.17	4.94	0.24	0.309	1

จากตารางที่ 4.35 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการแนะแนว เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ บุคลากรประสานความร่วมมือด้านการแนะแนวกับสถานศึกษาเพื่อประโยชน์ของผู้เรียน รองลงมา 3 ลำดับ คือ ร่วมติดตามและประเมินผลกระบวนการแนะแนวในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ร่วมดูแลช่วยเหลือนักเรียน สามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมาย ร่วมสนับสนุนระบบการแนะแนวภายในสถานศึกษาให้มีความชัดเจน ตามลำดับ

ตารางที่ 4.36 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน

การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน	สภาพที่เป็นจริง		สภาพที่ควรจะเป็น		ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	PNI _{modified}	ลำดับที่
45. ร่วมจัดทำระบบโครงสร้างขององค์กรตามภารกิจงานประกันคุณภาพ	4.37	0.77	4.94	0.23	0.131	5
46. ร่วมพัฒนาปรับปรุงคุณภาพผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.12	0.64	4.96	0.21	0.202	2
47. มุ่งเน้นการปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมของฝ่ายงานต่าง ๆ	4.18	0.68	4.90	0.31	0.172	3

ตารางที่ 4.36 (ต่อ)

การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน	สภาพที่เป็นจริง		สภาพที่ควรจะเป็น		ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	PNI _{modified}	ลำดับที่
48. แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ มีความชัดเจนสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา	4.24	0.65	4.94	0.24	0.165	4
49. ร่วมตรวจสอบและประเมินผลงานประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา	4.01	0.68	4.91	0.28	0.226	1

จากตารางที่ 4.36 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ร่วมตรวจสอบและประเมินผลงานประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา รองลงมา 3 ลำดับ คือ ร่วมพัฒนาปรับปรุงคุณภาพผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งเน้นการปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมของฝ่ายงานต่าง ๆ แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ มีความชัดเจนสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาตามลำดับ

ตารางที่ 4.37 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	สภาพที่เป็นจริง		สภาพที่ควรจะเป็น		ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	PNI _{modified}	ลำดับที่
50. ร่วมสำรวจความต้องการสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน	4.68	0.57	4.96	0.19	0.060	4
51. เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้าร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา	4.63	0.65	4.92	0.28	0.061	3
52. ส่งเสริมให้มีกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างชุมชนและสถานศึกษา	4.53	0.69	4.92	0.26	0.087	2
53. ร่วมแสวงหาความรู้ วิทยากร และภูมิปัญญา เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.41	0.61	4.88	0.33	0.106	1

จากตารางที่ 4.37 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ร่วมแสวงหาความรู้ วิทยากร และภูมิปัญญา เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ รองลงมา 3 ลำดับ คือ ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างชุมชนและสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา สืบหาความต้องการสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน ตามลำดับ

ตารางที่ 4.38 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ

การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	สภาพที่เป็นจริง		สภาพที่ควรจะเป็น		ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$PNI_{modified}$	ลำดับที่
54. สร้างความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา	4.17	0.81	4.94	0.25	0.182	2
55. มุ่งพัฒนาความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการให้เกิดความก้าวหน้า	4.08	0.77	4.89	0.32	0.200	1
56. ประสานความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	4.39	0.74	4.92	0.27	0.121	4
57. ร่วมติดตามประเมินผลความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการของสถานศึกษา	4.27	0.79	4.88	0.33	0.142	3

จากตารางที่ 4.38 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ มุ่งพัฒนาความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการให้เกิดความก้าวหน้า รองลงมา 3 ลำดับ คือ สร้างความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา ร่วมติดตามประเมินผลความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการของสถานศึกษา ประสานความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามลำดับ

ตารางที่ 4.39 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน

การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ แก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน ประกอบการและสถาบันอื่นที่จัด การศึกษา	สภาพที่เป็นจริง		สภาพที่ควรจะเป็น		ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$PNI_{modified}$	ลำดับที่
58. ได้รับโอกาสในการคิดและสนับสนุน พัฒนาวิชาการเพื่อพัฒนาผู้เรียน	4.26	0.97	4.92	0.28	0.155	2
59. ร่วมบูรณาการองค์ความรู้วิชาการที่ หลากหลายเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ในการจัดการศึกษา	4.34	0.79	4.87	0.33	0.124	4
60. ใช้กลไกการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชนกับ สถานศึกษาเพื่อพัฒนาการศึกษา	4.14	0.99	4.88	0.32	0.179	1
61. ร่วมติดตามประเมินผลการพัฒนางาน วิชาการของบุคลากรเพื่อยกระดับการ จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียน	4.31	0.91	4.85	0.36	0.125	3

จากตารางที่ 4.39 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ใช้กลไกการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชนกับสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการศึกษารองลงมา 3 ลำดับ คือ ได้รับโอกาสในการคิดและสนับสนุนพัฒนาวิชาการเพื่อพัฒนาผู้เรียน ร่วมติดตามประเมินผลการพัฒนางานวิชาการของบุคลากรเพื่อยกระดับการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียน ร่วมบูรณาการองค์ความรู้วิชาการที่หลากหลายเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาตามลำดับ

ตารางที่ 4.40 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	สภาพที่เป็นจริง		สภาพที่ควรจะเป็น		ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	PNI _{modified}	ลำดับที่
62. ร่วมวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	4.33	0.94	4.93	0.25	0.138	3
63. ร่วมดำเนินการตามแนวปฏิบัติ งานด้านวิชาการของสถานศึกษา	4.18	0.98	4.90	0.31	0.171	1
64. ร่างใช้และใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาผู้เรียน	4.31	0.81	4.89	0.31	0.134	4
65. ร่วมติดตามการดำเนินงานตามแนวปฏิบัติด้านวิชาการของสถานศึกษา	4.24	0.91	4.87	0.33	0.149	2
66. ร่วมตรวจสอบและเผยแพร่ผลงานด้านวิชาการเพื่อใช้พัฒนานักศึกษา	4.35	0.96	4.92	0.26	0.131	5

จากตารางที่ 4.40 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ร่วมดำเนินการตามแนวปฏิบัติ งานด้านวิชาการของสถานศึกษา รองลงมา 3 ลำดับ คือ ร่วมติดตามการดำเนินงานตามแนวปฏิบัติด้านวิชาการของสถาน ร่วมวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ร่างใช้และใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติงานด้านวิชาการของสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาผู้เรียน ตามลำดับ

ตารางที่ 4.41 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษา

การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษา	สภาพที่เป็นจริง		สภาพที่ควรจะเป็น		ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	PNI _{modified}	ลำดับที่
67. ร่วมวางแผนวิเคราะห์ความต้องการหนังสือเรียน แบบเรียน พิจารณาและคัดเลือก	4.15	0.75	4.88	0.33	0.176	3
68. ร่วมเลือกหนังสือเรียน แบบเรียน	4.24	0.61	4.71	0.45	0.112	4
69. ร่วมตรวจสอบคุณภาพหนังสือเรียน แบบเรียน	3.99	0.90	4.76	0.43	0.192	2
70. ร่วมทำหนังสือเรียน แบบเรียน	3.13	1.21	4.88	0.33	0.560	1

จากตารางที่ 4.41 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ร่วมทำหนังสือเรียน แบบเรียน รองลงมา 3 ลำดับ คือ ร่วมตรวจสอบคุณภาพหนังสือเรียน แบบเรียน ร่วมวางแผนวิเคราะห์ความต้องการหนังสือเรียน แบบเรียน พิจารณาและคัดเลือก ร่วมเลือกหนังสือเรียน แบบเรียน ตามลำดับ

ตารางที่ 4.42 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	สภาพที่เป็นจริง		สภาพที่ควรจะเป็น		ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	PNI _{modified}	ลำดับที่
71. ร่วมจัดทำสื่อวัตกรรมการเรียนการสอน	4.39	0.78	4.90	0.31	0.116	2
72. เลือกใช้เทคโนโลยีเพื่อใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอน	4.49	0.71	4.88	0.32	0.088	4
73. ร่วมส่งเสริมให้ครูผลิตและพัฒนาวัตกรรมการศึกษา	4.40	0.71	4.87	0.34	0.107	3
74. ร่วมติดตามประเมินผลการสร้างและพัฒนาการใช้สื่อ วัตกรรมการศึกษาและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.32	0.88	4.91	0.28	0.137	1

จากตารางที่ 4.42 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครู ในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ร่วมติดตามประเมินผลการสร้าง และพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รองลงมา 3 ลำดับ คือ ร่วมจัดทำสื่อ นวัตกรรมเพื่อใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ร่วมส่งเสริมให้ครูผลิตและพัฒนา นวัตกรรมทางการศึกษา เลือกใช้เทคโนโลยีเพื่อใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดโรงเรียน และเพื่อประเมินความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูใน โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีการศึกษา 2561 จำนวน 385 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามาเน่ (Yamane, 1967) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน .05 และเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน และตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีรูปแบบการตอบ 2 สภาพ คือ สภาพที่เป็นจริง และสภาพที่ควรจะเป็น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และค่าสถิติความต้องการจำเป็น $PNI_{Modified}$

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ครูมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อันเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ด้านการแนะแนว ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการ

เรียน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และครุมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

5.1.1.1 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ในภาพรวมครุมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ร่วมวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนและนักเรียนเพื่อนำมาซึ่งข้อมูลในการจัดทำสาระหลักสูตรท้องถิ่น ร่วมวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้ทราบจุดแข็งจุดอ่อน ร่วมกำหนดกรอบสาระหลักสูตรท้องถิ่น ยกเว้นร่วมประเมินผลการใช้สาระหลักสูตรท้องถิ่น อยู่ในระดับมากที่สุด

5.1.1.2 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ในภาพรวมครุมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ร่วมกำหนดเป้าหมายเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน ร่วมกำหนดวิธีการ ขั้นตอน ของการดำเนินการด้านวิชาการ ร่วมจัดลำดับกิจกรรมที่จะต้องปฏิบัติก่อนหลังระยะเวลาดำเนินการด้านวิชาการ

5.1.1.3 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ในภาพรวมครุมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ร่วมสร้างและใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ร่วมจัดทำแผนการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ ได้รับการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน ยกเว้นร่วมบูรณาการเรียนรู้ออกไปสอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ ร่วมส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการด้อยโอกาสและมีความสามารถพิเศษ อยู่ในระดับมากที่สุด

5.1.1.4 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ในภาพรวมครุมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 2 ลำดับแรก ดังนี้ ร่วมจัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ร่วมพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยครูและชุมชนมีส่วนร่วมคิดร่วมทำ ยกเว้นร่วมพิจารณาหลักสูตรและภารกิจที่ต้องปฏิบัติให้สอดคล้องกัน ร่วมดำเนินการรวบรวมเอกสารวัสดุต่าง ๆ และข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับชุมชนเพื่อใช้พัฒนาหลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด

5.1.1.5 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ในภาพรวมครูมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 2 ลำดับแรก ดังนี้ ร่วมส่งเสริมการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้เป็นระบบ สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการวางแผนให้ครูผู้สอนจัดกระบวนการเรียนรู้ ยกเว้นสามารถพัฒนากระบวนการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับบริบทของสังคม อยู่ในระดับมาก

5.1.1.6 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ในภาพรวมครูมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ร่วมจัดทำแผนการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา ร่วมวางแผนวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน ร่วมติดตามและประเมินผลการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ โดยเน้นการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง

5.1.1.7 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ในภาพรวมครูมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ร่วมสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ศึกษาและวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ร่วมสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

5.1.1.8 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ในภาพรวมครูมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ร่วมสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา ใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาในชุมชนและในท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ร่วมประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาให้เกิดความคุ้มค่า

5.1.1.9 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการนิเทศการศึกษา ในภาพรวมครูมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ใช้ผลการนิเทศมาพัฒนาการเรียนการสอน สามารถนำผลการนิเทศมาใช้พัฒนาตนเอง ร่วมติดตามประเมินผลการนิเทศการศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

5.1.1.10 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการแนะแนว ในภาพรวมครูมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ร่วมสนับสนุนระบบการแนะแนวภายในสถานศึกษาให้มีความชัดเจน ร่วมดูแลช่วยเหลือนักเรียน สามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมาย ร่วมติดตามและประเมินผลกระบวนการแนะแนวในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ยกเว้นร่วมดำเนินการแนะแนวเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพของตน อยู่ในระดับมากที่สุด

5.1.1.11 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ในภาพรวมครูมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ร่วมจัดทำระบบโครงสร้างขององค์กรตามภารกิจงานประกันคุณภาพ แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ มีความชัดเจนสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา มุ่งเน้นการปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมของฝ่ายงานต่าง ๆ

5.1.1.12 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ในภาพรวมครูมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ร่วมสำรวจความต้องการสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้าร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา ส่งเสริมให้มีกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างชุมชนและสถานศึกษา ยกเว้นร่วมแสวงหาความรู้ วิทยากร และภูมิปัญญา เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก

5.1.1.13 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ในภาพรวมครูมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ประสานความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมติดตามประเมินผลความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการของสถานศึกษา สร้างความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา

5.1.1.14 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ในภาพรวมครูมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ร่วมบูรณาการองค์ความรู้วิชาการที่หลากหลายเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัด

การศึกษา ร่วมติดตามประเมินผลการพัฒนางานวิชาการของบุคลากรเพื่อยกระดับการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียน ได้รับโอกาสในการคิดและสนับสนุนพัฒนาวิชาการเพื่อพัฒนาผู้เรียน

5.1.1.15 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ในภาพรวมครูมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ร่วมตรวจสอบและเผยแพร่ผลงานด้านวิชาการเพื่อใช้พัฒนานักศึกษา ร่วมวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ร่างใช้และใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติงานด้านวิชาการของสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาผู้เรียน

5.1.1.16 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษา ในภาพรวมครูมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ร่วมเลือกหนังสือเรียน แบบเรียน ร่วมวางแผนวิเคราะห์ความต้องการหนังสือเรียน แบบเรียน พิจารณาและคัดเลือก ร่วมตรวจสอบคุณภาพหนังสือเรียน แบบเรียน ยกเว้นร่วมทำหนังสือเรียน แบบเรียน สถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

5.1.1.17 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในภาพรวมครูมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ เลือกใช้เทคโนโลยีเพื่อใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ร่วมส่งเสริมให้ครูผลิตและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา ร่วมจัดทำสื่อนวัตกรรมเพื่อใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

5.1.2 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดโรงเรียน

5.1.2.1 ครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการ ซึ่งในภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

5.1.2.2 ครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการ ซึ่งในภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

5.1.2.3 ครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการ ซึ่งในภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

5.1.2.4 ครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ปฏิบัติงานในขนาดโรงเรียนต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการ ซึ่งในภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน

5.1.3 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา รองลงมา 3 ลำดับ คือ ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ตามลำดับ

5.1.3.1 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ร่วมตรวจสอบสาระหลักสูตรท้องถิ่น รองลงมา 3 ลำดับ คือ ร่วมกำหนดกรอบสาระหลักสูตรท้องถิ่น ร่วมวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้ทราบจุดแข็งจุดอ่อน ร่วมประเมินผลการใช้สาระหลักสูตรท้องถิ่น ตามลำดับ

5.1.3.2 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ร่วมกำหนดวิธีการ ขั้นตอน ของการดำเนินการด้านวิชาการ รองลงมา 3 ลำดับ คือ ร่วมตรวจสอบรายละเอียดของการดำเนินการด้านวิชาการ ร่วมกำหนดเป้าหมายเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน ร่วมจัดลำดับกิจกรรมที่จะต้องปฏิบัติก่อนหลัง ระยะเวลาดำเนินการด้านวิชาการ ตามลำดับ

5.1.3.3 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ร่วมจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุดและห้องปฏิบัติการต่าง ๆ รองลงมา 3 ลำดับ คือ ร่วมออกแบบการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้รับการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน ร่วมจัดทำแผนการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ ตามลำดับ

5.1.3.4 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ร่วมพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยครูและชุมชนมีส่วนร่วมคิดร่วมทำ รองลงมา 3 ลำดับ คือ ร่วมจัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ร่วมดำเนินการรวบรวมเอกสารวัสดุต่าง ๆ และข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับชุมชนเพื่อใช้พัฒนาหลักสูตร ร่วมพิจารณาหลักสูตรและภารกิจที่ต้องปฏิบัติให้สอดคล้องกัน ตามลำดับ

5.1.3.5 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ สามารถพัฒนากระบวนการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับบริบทของสังคม รองลงมา 2 ลำดับ คือ มีการวางแผนให้ครูผู้สอนจัดกระบวนการเรียนรู้ ร่วมส่งเสริมการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้เป็นระบบ สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามลำดับ

5.1.3.6 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการโอนผลการเรียน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ เทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์และผลการเรียนจากสถานศึกษาไปยังสถานศึกษาอื่น รองลงมา 3 ลำดับ คือ ร่วมติดตามและประเมินผลการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ โดยเน้นการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง ร่วมวางแผนวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน ร่วมจัดทำแผนการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา ตามลำดับ

5.1.3.7 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ร่วมวิเคราะห์แนวทางในการแก้ไขปัญหาด้วยการวิจัย รองลงมา 3 ลำดับ คือ ร่วมสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ร่วมสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ศึกษาและวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามลำดับ

5.1.3.8 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อการเรียนการสอน รองลงมา 3 ลำดับ คือ ร่วมประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาให้เกิดความคุ้มค่า ใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาในชุมชนและในท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ร่วมสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา ตามลำดับ

5.1.3.9 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการนิเทศการศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ร่วมติดตามประเมินผลการนิเทศการศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา รองลงมา 3 ลำดับ คือ ร่วมกำหนดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน สามารถนำผลการนิเทศมาใช้พัฒนาตนเอง ใช้ผลการนิเทศมาพัฒนาการเรียนการสอน ตามลำดับ

5.1.3.10 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการแนะแนว เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ บุคลากรประสานความร่วมมือด้านการแนะแนวกับสถานศึกษาเพื่อประโยชน์ของผู้เรียน รองลงมา 3 ลำดับ คือ ร่วมติดตามและประเมินผลกระบวนการแนะแนวในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ร่วมดูแลช่วยเหลือนักเรียน สามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมาย ร่วมสนับสนุนระบบการแนะแนวภายในสถานศึกษาให้มีความชัดเจน ตามลำดับ

5.1.3.11 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ร่วมตรวจสอบและประเมินผลงานประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา รองลงมา 3 ลำดับ คือ ร่วมพัฒนาปรับปรุงคุณภาพผู้เรียนให้เป็นที่ไปตามมาตรฐานการศึกษาโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งเน้นการปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมของฝ่ายงานต่าง ๆ แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ มีความชัดเจนสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา ตามลำดับ

5.1.3.12 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ร่วมแสวงหาความรู้ วิทยาการ และภูมิปัญญา เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ รองลงมา 3 ลำดับ คือ ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างชุมชนและสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา สำรวจความต้องการสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน ตามลำดับ

5.1.3.13 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ มุ่งพัฒนาความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการให้เกิดความก้าวหน้า รองลงมา 3 ลำดับ คือ สร้างความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา ร่วมติดตามประเมินผลความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการของสถานศึกษา ประสานความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามลำดับ

5.1.3.14 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ใช้กลไกการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชนกับสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการศึกษา รองลงมา 3 ลำดับ คือ ได้รับโอกาสในการคิดและสนับสนุนพัฒนาวิชาการเพื่อพัฒนาผู้เรียน ร่วมติดตามประเมินผลการพัฒนางานวิชาการของบุคลากรเพื่อยกระดับการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียน ร่วม

บูรณาการองค์ความรู้วิชาการที่หลากหลายเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาตามลำดับ

5.1.3.15 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ร่วมดำเนินการตามแนวปฏิบัติ งานด้านวิชาการของสถานศึกษา รองลงมา 3 ลำดับ คือ ร่วมติดตามการดำเนินงานตามแนวปฏิบัติด้านวิชาการของสถาน ร่วมวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ร่างใช้และใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติงานด้านวิชาการของสถาน ศึกษาเพื่อการพัฒนาผู้เรียน ตามลำดับ

5.1.3.16 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน เพื่อใช้ในสถาน ศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ร่วมทำหนังสือเรียนแบบเรียน รองลงมา 3 ลำดับ คือ ร่วมตรวจสอบคุณภาพหนังสือเรียน แบบเรียน ร่วมวางแผนวิเคราะห์ความต้องการหนังสือเรียน แบบเรียน พิจารณาและคัดเลือก ร่วมเลือกหนังสือเรียนแบบเรียน ตามลำดับ

5.1.3.17 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ร่วมติดตามประเมินผลการสร้างและพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รองลงมา 3 ลำดับ คือ ร่วมจัดทำสื่อนวัตกรรมเพื่อใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ร่วมส่งเสริมให้ครูผลิตและพัฒนา นวัตกรรมทางการศึกษา เลือกใช้เทคโนโลยีเพื่อใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามลำดับ

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่ได้ ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลตามผลการวิจัยที่พบและวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

5.2.1 จากผลการวิจัยการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนว

ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กรหน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากนั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบว่า การบริหารวิชาการคืองานที่สำคัญที่สุดต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน และนับว่าเป็นหัวใจสำคัญที่สุดของการบริหารโรงเรียน ถือว่าเป็นงานหลักของโรงเรียน ส่วนงานอื่น ๆ ได้แก่ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป เป็นงานรองที่ช่วยสนับสนุนให้การบริหารวิชาการมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการบริหารวิชาการเป็นงานที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สำเร็จตามเป้าประสงค์ อีกทั้งการบริหารวิชาการเป็นเสมือนตัวบ่งชี้ที่บอกถึงมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา เป็นสิ่งที่แสดงถึงความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกฝ่ายทุกระดับต้องร่วมมือกันดำเนินการและพัฒนาอย่างต่อเนื่องทางวิชาการ ที่จะทำให้นักเรียนมีประสิทธิภาพผลตามที่ต้องการ นั่นคือการบริหารวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะจุดมุ่งหมายของการบริหารวิชาการอยู่ที่การสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรม และมีคุณสมบัติตามที่ต้องการ การบริหารวิชาการเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพและความสำเร็จของโรงเรียน ซึ่งความสำเร็จของโรงเรียนมักจะพิจารณาจาก คุณภาพของผลผลิตเป็นสำคัญ สอดคล้องกับปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555) กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารวิชาการโดยสรุปได้ว่า การบริหารวิชาการเป็นงานที่มุ่งเน้นการพัฒนาสติปัญญา ความรู้ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม เจตคติและค่านิยมให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุขในการดำรงชีวิตตลอดจนเป็นผู้มีคุณค่าในสังคม การบริหารวิชาการเป็นเครื่องตัดสินคุณภาพของโรงเรียน และการบริหารวิชาการเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของสถานศึกษา ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ ครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของนพรัตน์ ชำนาญพีช (2559) ที่ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และผลการวิจัยของสุริยะ ทวีชัย (2559) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนสังกัดศูนย์เครือข่ายสองพี่น้อง อำเภอแม่เปิน จังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู

โรงเรียนสังกัดศูนย์เครือข่ายสองพี่น้อง ห้วยแม่เพรียงป่าเต็ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

5.2.2 จากผลการวิจัยการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดโรงเรียน พบว่า ครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการ ซึ่งในภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ปฏิบัติงานในขนาดโรงเรียนต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการ ซึ่งในภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเนื่องจากครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นชายหรือหญิง ไม่ว่าจะมีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือปริญญาโท และไม่ว่าจะมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 5 - 10 ปี หรือ มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี ต่างก็ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารวิชาการดังได้อธิบายไปแล้วในข้อที่ผ่านมา ทั้งนี้ เมื่อตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารวิชาการแล้ว จึงทำให้ครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ถึงแม้ว่า จะมีความแตกต่างกันในเรื่องเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานก็ตาม แต่ก็ต้องมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการอย่างเต็มกำลังความสามารถและศักยภาพแต่ในกรณีของขนาดโรงเรียน กลับพบว่าการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกตามขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน ก็น่าจะเนื่องมาจากเหตุผลว่าขนาดโรงเรียนที่แตกต่างกันน่าจะมีตัวแปรที่ทำให้เกิดความแตกต่างกันในการปฏิบัติงานของครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ตัวแปรดังกล่าว ได้แก่ ตัวแปรด้านบุคลากร ตัวแปรด้านงบประมาณ ตัวแปรด้านปัจจัยเกี่ยวกับกระบวนการในการทำงาน ตัวแปรด้านโครงสร้างขององค์กร ตัวแปรด้านบริการและผลผลิต และตัวแปรด้านการบริหารจัดการ ส่งผลให้การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการแตกต่างกันออกไป ขอยกตัวอย่างตัวแปรบางประการ คือ ตัวแปรด้านปัจจัยเกี่ยวกับกระบวนการในการทำงาน กล่าวคือ ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันปัจจัยต่าง ๆ ภายในโรงเรียนที่เอื้ออำนวยความสะดวกต่อการเรียนและการปฏิบัติการสอนของครูย่อมแตกต่างกัน เช่น การมีเอกสาร สื่อการเรียนการสอน วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ที่เหมาะสมและเพียงพอ การมีนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่หลากหลาย ทันสมัย มีแหล่งบริการด้านการเรียนการสอนตามความจำเป็น ไม่ว่าจะเป็นห้องสมุด ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องทดลองทางวิทยาศาสตร์ การมีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ การมีแหล่งเรียนรู้ที่นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองหรือศึกษาค้นคว้าได้ และการมีอาคารเรียน อาคารประกอบ รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกตามเกณฑ์ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของหาญณรงค์ กระจงจิตร์ (2558) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเครือข่ายการศึกษากรมหลวงชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ระยอง เขต 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเครือข่ายการศึกษากรมหลวงชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการวิจัยของรัตนภรณ์ บำรุงวงศ์ (2560) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 13 และ 14 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศุบลราชธานี เขต 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 13 และ 14 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศุบลราชธานี เขต 3 พบว่า ครูผู้สอนที่มีเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน และแนวคิดที่ผู้วิจัยได้อภิปรายสอดคล้องกับแนวคิดของสัมมา รัตนชัย (2560) ที่กล่าวถึงการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า ต้องประกอบด้วยปัจจัยด้านโครงสร้างและนโยบายของโรงเรียน (structure) ปัจจัยด้านบริการและผลผลิต (service and product) ปัจจัยด้านปริมาณและคุณภาพของบุคคล (man) ปัจจัยด้านประสิทธิภาพทางการเงิน (money) ปัจจัยด้านกระบวนการในการปฏิบัติงาน (material) และปัจจัยด้านการบริหารจัดการ (management) ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกตามขนาดโรงเรียนทั้งภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน แตกต่างกัน

5.2.3 จากผลการวิจัยความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะการที่ครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชี้ให้เห็นถึงผลการวิจัยว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา จัดเป็นความต้องการจำเป็นอันดับหนึ่ง หรือจัดเป็นความต้องการจำเป็นเร่งด่วน ก็เพราะว่าครูโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ค่อยมีเวลาในการทำวิจัยเท่าที่ควร เนื่องจากภาระหน้าที่งานมาก ในขณะที่ครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบและตระหนักดีอยู่แล้วว่า การวิจัยมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนมากน้อยเพียงใด เพราะการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาจะเป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ แก้ปัญหา พัฒนาผู้เรียน ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก เพิ่มพูนทักษะ และประสบการณ์ สร้างสถานการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาศักยภาพทางการคิด ได้แก่ การคิดไตร่ตรอง การคิดสร้างสรรค์ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ตลอดจนสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมให้แก่ผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความคิดรวบยอดได้ง่ายขึ้น รวดเร็วขึ้น ช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นสิ่งที่กำลังเรียนรู้ได้อย่างเป็นรูปธรรมและเป็น

กระบวนการ ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ สร้างสภาพแวดล้อมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่แปลกใหม่ น่าสนใจ และทำให้อยากรู้ อยากเห็น ส่งเสริมการมีกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้เรียน เกื้อหนุนผู้เรียนที่มีความสนใจและความสามารถในการเรียนรู้ที่ต่างกันให้เรียนรู้ได้เท่าเทียมกัน ช่วยให้ผู้เรียนบูรณาการสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้เชื่อมโยงกัน หรือเชื่อมโยงโลกที่อยู่ใกล้ตัวผู้เรียนให้เข้ามาสู่การเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นต้น หรืออาจจะกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า ครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดแคลนสื่อการเรียนการสอนกำลังประสบกับปัญหาเรื่องสื่อการเรียนการสอนนั่นเอง ซึ่งผลการวิจัยข้อนี้อาจจะพอเทียบเคียงได้กับผลการวิจัยของสุภาภรณ์ สุจินตภิมย์ (2560) ที่ศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม พบผลการศึกษาประการหนึ่งว่า ปัญหาด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาจัดเป็นปัญหาหนึ่งในการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

5.3.1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร ผู้บริหารโรงเรียนอาจนำผลการวิจัยที่ได้ไปเป็นข้อมูล/สารสนเทศสำหรับการตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย หรือแผนงาน/โครงการ ตัวอย่างเช่น กำหนดให้มีโรงเรียนที่เป็นศูนย์กลางทางการบริหารวิชาการ หรือสร้างเครือข่ายการบริหารวิชาการ จัดงบประมาณสนับสนุนด้านสื่อการเรียนการสอนให้มากเป็นพิเศษ หรือกำหนดนโยบายให้โรงเรียนมุ่งเน้นในเรื่องการบริหารวิชาการอย่างเข้มข้น เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้การบริหารวิชาการในโรงเรียนบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

5.3.1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับครู ครูควรศึกษาบริหารวิชาการในทุก ๆ ด้าน ให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและถ่องแท้ เพื่อให้มีความรู้ มีความเข้าใจ เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของการมีส่วนร่วมบริหารวิชาการ ทั้งนี้เพื่อให้มีความพร้อมและปฏิบัติงานตามกำลังความสามารถและตามศักยภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรศึกษาถึงปัจจัยหรือตัวแปรที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์หรือส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครู

5.3.2.2 ควรศึกษาตัวบ่งชี้ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารวิชาการของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือในสังกัดอื่น ๆ

บรรณานุกรม

GRAD VRU

บรรณานุกรม

- กมล ภู่งประเสริฐ. (2548). **การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เมธีทิปส์.
- กรมวิชาการ. (2545). **คู่มือการบริหารจัดการแนะแนว**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2546). **หลักสูตรสถานศึกษาและการพัฒนาหลักสูตร**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2561). **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561**. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- กรมสามัญศึกษา. (2541). **แนวคิดในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- _____. (2544). **การประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน**. กรุงเทพฯ: กรมสามัญศึกษา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล**. กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ.
- _____. (2550). **แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กิติมา ปรีดีดิลก. (2545). **การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: อักษรภาพพัฒนา.
- โกวิท พวงงาม. (2546). **การปกครองท้องถิ่นไทย**. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- _____. (2550). **การปกครองท้องถิ่น : ทฤษฎีแนวคิดและหลักการ**. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- ก่องเกียรติ รัชชธรรม เพ็ญศรี เศรษฐวงศ์ และสมบุรณ์ สุริยวงศ์. (2554). “การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตนเองของอาจารย์มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต”. **วารสารวิชาการรัตนบัณฑิต**. 7(2): 96-108.
- กองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน. (2543). **แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษา นอกกระบบผู้เรียนสำคัญที่สุด**. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- คมศร วงษ์รักษา. (2540). **การเปรียบเทียบคุณภาพและความสอดคล้องของเทคนิคการจัดเรียงลำดับความสำคัญที่อิงโมเดลความแตกต่างในการประเมินความต้องการจำเป็น**.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ฉันท ชาติทอง. (2550). **เทคนิคการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. นครปฐม:
เพชรเกษมการพิมพ์.
- จรัส อติวิทยากรณ์. (2553). **หลักการและทฤษฎีทางการบริหาร**. พิมพ์ครั้งที่ 3. สงขลา:
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2554). **การศึกษาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน : การบริหารองค์การและบุคลากร
ทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีสยาม.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2551). **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ: บুদ্ধพอยท์.
- จำรัส นวลนิ่ม. (2550). **การศึกษากับการพัฒนาประเทศ : แนวคิดและวิธีปฏิบัติ**. นครสวรรค์:
คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครสวรรค์.
- จุฬารัตน์ โสตะ. (2543). **แนวคิด ทฤษฎี และกลยุทธ์การพัฒนาสุขภาพ**. ขอนแก่น: ภาควิชา
สุขศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2551). **การบริหารงานวิชาการ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. ปัตตานี: ฝ่ายเทคโนโลยี
ทางการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2553). **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ:
ไทเนรมิตกิจ อินเตอร์ โพรเกรสชิฟ.
- ถวิล อรัญเวศ. (2553). **ขอบข่ายงานวิชาการในโรงเรียน**. นครราชสีมา: ม.ป.ท.
- ทัสนี วงศ์ยี่น. (2553). **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ทิตนา แคมมณี. (2553). **ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี
ประสิทธิภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- นพรัตน์ ชำนาญพีช. (2559). **การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนในกลุ่ม
โรงเรียนขยายโอกาส อำเภอลำลูกเกด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
จันทบุรี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2550). **แนวคิดแนวทางการพัฒนาชุมชน**. กรุงเทพฯ: กรมการพัฒนา
ชุมชน กระทรวงมหาดไทย.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2547). **การมีส่วนร่วม หลักพื้นฐาน เทคนิค และกรณีตัวอย่าง**.
เชียงใหม่: สิริลักษณ์การพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). **การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน**. กรุงเทพฯ: เพรส
แอนด์ ดีไซน์.

- ประเสริฐ เชษฐพันธ์. (2542). การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2547). ชุดฝึกอบรมผู้นำชุมชน : ประมวลสาระ. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2555). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ปิยมาภรณ์ โชคอวยชัย. (2540). การเปรียบเทียบผลการประเมินความต้องการจำเป็นระหว่างวิธีการจัดเรียงลำดับความสำคัญที่ต่างกัน โดยใช้เครื่องมือการประเมินความต้องการจำเป็นที่มีการตอบสนองเดียว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปานดวงใจ แชนเกต. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของครูกับประสิทธิผลงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พรรณณี ลีกิจวัฒน์. (2557). การวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: มินิ เซอร์วิส ซัพพลาย.
- พิชัย เสี่ยงมจิตต์. (2542). การบริหารงานเฉพาะด้านในสถานศึกษา. อุบลราชธานี: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- ภาวดี อนันต์นาวิ. (2557). หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. ชลบุรี: มนตรี.
- ภิญโญ วรรณสุข. (2540). การประยุกต์ใช้การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก และการวิเคราะห์อิทธิพลในการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคาดหวังในการศึกษาต่อ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 11. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2557). การมีส่วนร่วมในการทำงานของบุคคล. กรุงเทพฯ: สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2553). เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์. พิมพ์ครั้งที่ 17. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2553). การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม : ประชาชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและราชการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บัณฑิตพอเพียง.
- รัตนภรณ์ บำรุงวงศ์. (2560). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 13 และ 14 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- รุ่ง แก้วแดง. (2544). ประกันคุณภาพการศึกษา ทุกคนทำได้ไม่ยาก. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- รุ่งรัชดา พรเวหะชาติ. (2551). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. ภาควิชาการ

- บริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วรรณ วรชานิช. (2549). **ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวยั่งยืน**.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วันชัย วัฒนศัพท์. (2549). **ระบบทวิภาคีกับการแก้ไขปัญหาแรงงานในรัฐวิสาหกิจ ศูนย์สันติวิชัย และธรรมาภิบาล สถาบันพระปกเกล้า**. กรุงเทพฯ: กองรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์
กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2553). **การพัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่**. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองธรรม.
- วิจิต นันทสุวรรณ และจ่านง แรกพินิจ. (2543). **รายงานการศึกษาวิจัยประกอบร่าง
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ประเด็นบทบาทของชุมชนกับ
การศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- วิภาดา คุปตานนท์. (2544). **การจัดการและพฤติกรรมองค์กร**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ศมนกร นาคาวรี. (2559). **ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครู
กับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนปากช่อง สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา เขต 31**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สงัด อุทรานันท์. (2532). **พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ:
วงเดือนการพิมพ์.
- สมยศ นาวิการ. (2545). **การบริหารแบบมีส่วนร่วม**. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- สัมมา รณิธย์. (2560). **หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ:
ข้าวฟ่าง.
- สายหยุด ประกิตะ. (2552). **การศึกษาสภาพและความต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน
วิชาการของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
นครราชสีมา เขต 6**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2545). **รายงานการวิจัยปฏิบัติการพัฒนา
ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักนิเทศและและพัฒนา
มาตรฐานการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). **คู่มือการปฏิบัติงานสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษา**. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2547). **เอกสารประกอบการศึกษาด้วยตนเอง หลักสูตรช่วยผู้บริหารสถานศึกษา
และผู้บริหารสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). **แนวทางการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น**.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2550). **แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้
คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎหมายกำหนด
หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550**.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2552). **คู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครู**. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร
แห่งประเทศไทย.
- _____. (2558). **วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และสารสนเทศ สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน**. สืบค้นจาก <http://www.obec.go.th/>.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2547). **การพัฒนาการบริหารสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ:
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น. (2554). **คู่มือศูนย์เยาวชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**.
กรุงเทพฯ: อาสาวิชาดินแดน.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2547). **แนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่
การศึกษาและสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สำนักงานสภาเลขาธิการสภาการศึกษา. (2547). **รายงานผลการประเมินการมีส่วนร่วมในการจัด
การศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). **แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร
แห่งประเทศไทย.
- _____. (2553). **แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
2551**. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำลี ทองธิว. (2545). **การเผยแพร่นวัตกรรมทางการศึกษาสำหรับผู้บริหารและครูยุคปฏิรูป
การศึกษา**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุดหทัย ดาราพงษ์. (2555). **การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐานเขตเทศบาลเมืองตราด จังหวัดตราด**. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุธานีย์ พลนามอินทร์. (2558). **รูปแบบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4**.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.

- สุภาภรณ์ สุจินตาทิรมย์. (2560). สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุภาวิตา ทองน้อย. (2558). การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการ ในศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยในจังหวัดสมุทรปราการ สังกัด สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย นอร์ทกรุงเทพ.
- สุมาลี สังข์ศรี. (2549). รายงานการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อการศึกษาตลอดชีวิตตามแนว พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์.
- สุริยะ ทรัพย์สิน. (2559). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนสังกัด ศูนย์เครือข่ายสองพี่น้อง ห้วยแม่เพรียง ป่าเต็ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). การวิจัยการประเมินความต้องการจำเป็น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หาญณรงค์ กระจงจิตร. (2558). การศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเครือข่ายการศึกษารวมหลวงชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (2561ก). จำนวนข้าราชการครู/พนักงานครูในระบบโรงเรียน. สืบค้นจาก <http://sis.dla.go.th/reports/report03.jsp>.
- _____. (2561ข). จำนวนนักเรียนในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น . สืบค้นจาก <http://sis.dla.go.th/reports/report02.jsp>.
- อาชีชะ เหม็นระ๊ะ. (2558). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดเทศบาล เมืองท่าข้าม จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- อุดม ทুমไธสิต. (2551). การปกครองท้องถิ่นสมัยใหม่ : บทเรียนจากประเทศที่พัฒนาแล้ว. กรุงเทพฯ: แชน โพร์ พรินต์ติ้ง.
- อุดม เขยกิจวงศ์. (2545). หลักสูตรท้องถิ่น ยุทธศาสตร์ การปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานครพัฒนา.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2540). หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการโรงเรียน. กรุงเทพฯ: สามเจริญพานิช.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2547). การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ:

- ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
 อุทุมพร จามรมาน. (2545). **การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรท้องถิ่น.**
 ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- Agbayani, J. A. (1980). **Participation in Planning Development.** New York: McGraw-Hill.
- Chapin, F. S. (1997). **Social participation and social intelligence.** 3rd ed New York: Longman.
- Cohen, J. and Uphoff, N. (1980). Participation's place in rural development: Seeking clarity through specificity. **World Development.** 8: 213-235.
- Craft, R. C. (1988). **Community Attitudes toward Education and Level of Participation in School Affairs.** Ph.D. Dissertation. University of Missouri.
- Davis, K. and Newstrom, J. W. (1989). **Human Behavior at Work: Organizational Behavior.** 8th ed. New York : McGraw – Hill Book Company.
- Goodhart, W. H. (1991). **The instrument and expressive characteristics of public secondary school and effectiveness.** New York: McGraw-Hill.
- Griffin, R. W. (1999). **Management.** 6th ed. Boston: Houghton Mifflin.
- Hunkins, F. P. (1993). **Curriculum: Foundations, principles, and issues.** Boston: Allyn and Bacon.
- Kaufman, R., & English, F. W. (1981). **Need assessment concept and application.** 3rd ed. New York: Education Technology.
- Mckillip, J. (1987). **Need analysis tools for the human services and education.** Newbury Park, CA: Sage.
- Meegan, E. A. (1986). Participation in planning and quality of catholic elementally school in Milwaukee. **Dissertation Abstracts International.** 47(31): 52-A.
- Miller, J. A. (1989). Required participation in curriculum planning and implementation of curriculum guides. **Dissertation Abstracts International.** 50(2): 320-A.
- Schermerhorn, J. R. (1999). **Organizational Culture and Leadership.** 2nd ed. San Francisco: Jossey-Bass.
- Shrestha, M., et al. (2008). Knowledge networking: A dilemma in building social capital through nonformal education. **Adult Education Quarterly.** 58(2): 129-150.
- Swansburg, R. C. (1996). **Management and leadership for nurse managers.** 2th ed. Bonton: Jones and Bartlett.
- Taba, H. (1962). **Curriculum development theory and practice.** New York: Harcourt, Brace and Word.

Tyler, R. W. (1980). **Basic principles of curriculum and instruction**. Chicago:
The University of Chicago.

Whang, In-Chung. (1981). **Management of Rural Change in Korea**. The Saemul
Undong. Seoul: Seoul National University Press.

Yamane, T. (1967). **Elementary sampling theory**. Englewood Cliffs, NJ:
Prentice Hall.

ภาคผนวก

GRAD VRU

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

GRAD VRU

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คำชี้แจง

1. การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดโรงเรียน และประเมินความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งข้อมูลที่ได้รับจากท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นโปรดแสดงความคิดเห็นของท่านตามความเป็นจริง ผู้วิจัยจะประมวลความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามในภาพรวม และเก็บรักษาไว้เป็นความลับโดยไม่พาดพิงถึงผู้ตอบแบบสอบถามบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ

2. แบบสอบถามนี้มี 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในสังกัดองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น

ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

อัครินทร์ แก่นจันทร์

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

- 1.1 ชาย
 1.2 หญิง

2. ระดับศึกษา

- 2.1 ปริญญาตรี
 2.2 ปริญญาโท
 2.3 ปริญญาเอก

3. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

- 3.1 ต่ำกว่า 5 ปี
 3.2 5 - 10 ปี
 3.3 มากกว่า 10 ปี

4. ขนาดของโรงเรียน

- 4.1 โรงเรียนขนาดเล็ก (มีนักเรียนตั้งแต่ 299 คนลงมา)
 4.2 โรงเรียนขนาดกลาง (มีนักเรียน 300 - 599 คน)
 4.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ (มีนักเรียนตั้งแต่ 600 คนขึ้นไป)

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คำชี้แจง โปรดพิจารณาว่าท่านมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการตามสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับใด และท่านคิดว่าการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการตามสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับใด โดยตัวเลขแต่ละตัวแทนความหมายดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด
 ระดับ 4 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการอยู่ในระดับมาก
 ระดับ 3 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง
 ระดับ 2 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการอยู่ในระดับน้อย
 ระดับ 1 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

จากนั้นกรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “ระดับการมีส่วนร่วม” ตามความคิดเห็นของท่าน

การบริหารวิชาการ	ระดับการมีส่วนร่วม									
	สภาพที่เป็นจริง					สภาพที่ควรจะเป็น				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1.การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น										
1. ร่วมวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้ทราบจุดแข็งจุดอ่อน										
2. ร่วมวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนและนักเรียนเพื่อนำมาซึ่งข้อมูลในการจัดทำสาระหลักสูตรท้องถิ่น										
3. ร่วมกำหนดกรอบสาระหลักสูตรท้องถิ่น										
4. ร่วมตรวจสอบสาระหลักสูตรท้องถิ่น										
5. ร่วมประเมินผลการใช้สาระหลักสูตรท้องถิ่น										
2.การวางแผนงานด้านวิชาการ										
6. ร่วมกำหนดเป้าหมายเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน										
7. ร่วมกำหนดวิธีการ ขั้นตอน ของการดำเนินการด้านวิชาการ										
8. ร่วมตรวจสอบรายละเอียดของการดำเนินการด้านวิชาการ										
9. ร่วมจัดลำดับกิจกรรมที่จะต้องปฏิบัติก่อนหลังระยะเวลาดำเนินการด้านวิชาการ										
3.การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา										
10. ร่วมจัดทำแผนการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้										
11. ร่วมออกแบบการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ										
12. ร่วมบูรณาการเรียนรู้อให้สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้										
13. ร่วมสร้างและใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย										
14. ร่วมจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุดและห้องปฏิบัติการต่างๆ										
15. ได้รับการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน										

ยังมีต่อ...

การบริหารวิชาการ	ระดับการมีส่วนร่วม									
	สภาพที่เป็นจริง					สภาพที่ควรจะเป็น				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
16. ร่วมส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการด้วยโอกาสและมีความสามารถพิเศษ										
4.การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา										
17. ร่วมดำเนินการรวบรวมเอกสารวัสดุต่างๆ และข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวกับชุมชนเพื่อใช้พัฒนาหลักสูตร										
18. ร่วมพิจารณาหลักสูตรและภารกิจที่ต้องปฏิบัติให้สอดคล้องกัน										
19. ร่วมจัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น										
20. ร่วมพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยครูและชุมชนมีส่วนร่วมคิดร่วมทำ										
5.การพัฒนากระบวนการเรียนรู้										
21. มีการวางแผนให้ครูผู้สอนจัดกระบวนการเรียนรู้										
22. ร่วมส่งเสริมการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้เป็นระบบ สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนเป็นสำคัญ										
23. สามารถพัฒนากระบวนการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับบริบทของสังคม										
6.การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน										
24. ร่วมวางแผนวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน										
25. ร่วมจัดทำแผนการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา										

ยังมีต่อ...

การบริหารวิชาการ	ระดับการมีส่วนร่วม									
	สภาพที่เป็นจริง					สภาพที่ควรจะเป็น				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
26. ร่วมติดตามและประเมินผลการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ โดยเน้นการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง										
27. เทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาไปยังสถานศึกษาอื่น										
7.การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา										
28. ร่วมสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน										
29. ศึกษาและวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน										
30. ร่วมวิเคราะห์แนวทางในการแก้ไขปัญหาด้วยการวิจัย										
31. ร่วมสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา										
8.การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้										
32. ร่วมสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา										
33. ใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาในชุมชนและในท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน										
34. ร่วมประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาให้เกิดความคุ้มค่า										
35. ร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อการเรียนการสอน										
9.การนิเทศการศึกษา										
36. ร่วมกำหนดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน										
37. ใช้ผลการนิเทศมาพัฒนาการเรียนการสอน										
38. สามารถนำผลการนิเทศมาใช้พัฒนาตนเอง										

ยังมีต่อ...

การบริหารวิชาการ	ระดับการมีส่วนร่วม									
	สภาพที่เป็นจริง					สภาพที่ควรจะเป็น				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
39. ร่วมติดตามประเมินผลการนิเทศการศึกษา ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา										
10.การแนะแนว										
40. ร่วมสนับสนุนระบบการแนะแนวภายใน สถานศึกษาให้มีความชัดเจน										
41. ร่วมดำเนินการแนะแนวเพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้เต็มตามศักยภาพของตน										
42. ร่วมดูแลช่วยเหลือนักเรียน สามารถ ดำเนินงานได้ตามเป้าหมาย										
43. ร่วมติดตามและประเมินผลกระบวนการ แนะแนวในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง										
44. บุคลากรประสานความร่วมมือด้านการ แนะแนวกับสถานศึกษาเพื่อประโยชน์ของ ผู้เรียน										
11.การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา										
45. ร่วมจัดทำระบบโครงสร้างขององค์กรตาม ภารกิจงานประกันคุณภาพ										
46. ร่วมพัฒนาปรับปรุงคุณภาพผู้เรียนให้ เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาโดยยึดผู้เรียน เป็นสำคัญ										
47. มุ่งเน้นการปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมของฝ่าย งานต่างๆ										
48. แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ มีความชัดเจน สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา										
49. ร่วมตรวจสอบและประเมินผลงานประกัน คุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา										
12.การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทาง วิชาการ										
50. ร่วมสำรวจความต้องการสนับสนุนงาน วิชาการแก่ชุมชน										

ยังมีต่อ...

การบริหารวิชาการ	ระดับการมีส่วนร่วม									
	สภาพที่เป็นจริง					สภาพที่ควรจะเป็น				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
51. เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้าร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา										
52. ส่งเสริมให้มีกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างชุมชนและสถานศึกษา										
53. ร่วมแสวงหาความรู้ วิทยากร และภูมิปัญญา เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้										
13.การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น										
54. สร้างความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา										
55. มุ่งพัฒนาความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการให้เกิดความก้าวหน้า										
56. ประสานความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น										
57. ร่วมติดตามประเมินผลความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการของสถานศึกษา										
14.การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา										
58. ได้รับโอกาสในการคิดและสนับสนุนพัฒนาวิชาการเพื่อพัฒนาผู้เรียน										
59. ร่วมบูรณาการองค์ความรู้วิชาการที่หลากหลายเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษา										
60. ใช้กลไกการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชนกับสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการศึกษา										

ยังมีต่อ...

การบริหารวิชาการ	ระดับการมีส่วนร่วม									
	สภาพที่เป็นจริง					สภาพที่ควรจะเป็น				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
61. ร่วมติดตามประเมินผลการพัฒนางานวิชาการของบุคลากรเพื่อยกระดับการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียน										
15.การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา										
62. ร่วมวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานด้านวิชาการของสถานศึกษา										
63. ร่วมดำเนินการตามแนวปฏิบัติงานด้านวิชาการของสถานศึกษา										
64. ร่างใช้และใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติงานด้านวิชาการของสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาผู้เรียน										
65. ร่วมติดตามการดำเนินงานตามแนวปฏิบัติด้านวิชาการของสถานศึกษา										
66. ร่วมตรวจสอบและเผยแพร่ผลงานด้านวิชาการเพื่อใช้พัฒนานักศึกษา										
16.การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษา										
67. ร่วมวางแผนวิเคราะห์ความต้องการหนังสือเรียน แบบเรียน พิจารณาและคัดเลือก										
68. ร่วมเลือกหนังสือเรียน แบบเรียน										
69. ร่วมตรวจสอบคุณภาพหนังสือเรียนแบบเรียน										
70. ร่วมทำหนังสือเรียน แบบเรียน										
17.การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา										
71. ร่วมจัดทำสื่อนวัตกรรมเพื่อใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน										
72. เลือกใช้เทคโนโลยีเพื่อใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน										

ยังมีต่อ...

การบริหารวิชาการ	ระดับการมีส่วนร่วม									
	สภาพที่เป็นจริง					สภาพที่ควรจะเป็น				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
73. ร่วมส่งเสริมให้ครูผลิตและพัฒนา นวัตกรรมทางการศึกษา										
74. ร่วมติดตามประเมินผลการสร้างและ พัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา										

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ -นามสกุล	นางสาวอัครินทร์ แก่นจันทร์
วัน เดือน ปี ที่เกิด	30 มกราคม 2525
สถานที่เกิด	นครนายก
ที่อยู่ปัจจุบัน	82 หมู่ 1 ตำบลบึงศาล อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2548 ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนครศรีอยุธยา
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2556 เข้ารับราชการ ตำแหน่งครูผู้ช่วย โรงเรียนวัดป่าจิว สังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ข้าราชการครู โรงเรียนวัดป่าจิว สังกัดองค์การบริหารส่วน จังหวัดปทุมธานี
ที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนวัดป่าจิว สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปทุมธานี

GRAD VRU